

THE
VIEW
FROM

THE END OF THE WORLD

Live interviews of life in prison with **JAMES CARR** by Isaac Cronin and Dan Hammer

FOLKWAYS RECORDS FD 5404

Issued by permission of Elizabeth Carr and the publishers of BAD

Το εξώφυλλο του LP με τα αποσπάσματα από το μαγνητοφωνημένο υλικό της αυτοβιογραφίας του Τζέιμς Καρ. Στη φωτογραφία απεικονίζεται η φυλακή του Σαν Κουέντιν.

Bad: Η αυτοβιογραφία του Τζέιμς Καρ

Τζέιμς Καρ / Ισαάκ Κρόνιν / Νταν Χάμερ / News from Everywhere & BM Blob

Βιογραφικό Σημείωμα¹

Ο Τζέιμς Καρ γεννήθηκε στην Οκλαχόμα το 1943. Σύντομα μετακόμισε στις εργατικές κατοικίες του Ανατολικού Λος Άντζελες με τη μητέρα του, τη γιαγιά του και μερικές θείες και θείους. Όταν ήταν εννέα ετών έκαψε το δημοτικό του σχολείο. Πέρασε τα επόμενα οκτώ χρόνια πηγαίνοντας από τη μία ανάδοχη οικογένεια στην επόμενη, σε φυλακές ανηλικών και σε στρατόπεδα εργασίας της Αρχής Νεότητας της Καλιφόρνιας, κάνοντας ενδιάμεσα κάθε είδους ληστείες και καταλήγοντας στο Deuil Vocational Institution (μια φυλακής μέσης ασφαλείας στο Τρέισι της Καλιφόρνιας) ξεκινώντας τον πολύπαθο δρόμο του στις «ανώτερες βαθμίδες» του σωφρονιστικού συστήματος της Καλιφόρνιας.

Όταν ο Τζίμι ήταν 17 ετών μεταφέρθηκε στο Σαν Κουέντιν για τη συμμετοχή του σε μια φυλετική ταραχή στο Τρέισι. Το 1959 ήταν εκεί έγκλειστοι πάνω από πέντε χιλιάδες κατάδικοι: Ο Τζίμι ήταν ο νεότερος. Οι αρχές παραβίαζαν τον ίδιο τους τον νόμο φυλακίζοντάς τον εκεί.

Η διοίκηση των φυλακών, ιδίως στις φυλακές υψίστης ασφαλείας, έκανε πάντα ό,τι ήταν δυνατόν για να στρέψει τον έναν

κατάδικο ενάντια στον άλλον, ώστε να τους αποτρέψει από το να συνασπιστούν εναντίον των δεσμοφυλάκων τους. Βάζοντας μαζί γνωστούς εχθρούς, κυκλοφορώντας ψευδείς φήμες και τα συναφή, οι φύλακες κατάφερναν συνήθως να εμποδίσουν τους κατάδικους να καταλάβουν τι συμβαίνει ή να αντιληφθούν πού θα γίνει πράξη η πάντοτε παρούσα απειλή του θανάτου. Στα τέλη της δεκαετίας του '50, οι κατάδικοι άρχισαν να αντιδρούν σε αυτή την κατάσταση μέσα από την ταύτιση με τη φυλή τους. Οι μαύροι, οι τσικάνο, οι ινδιάνοι και οι λευκοί σχημάτισαν κλίκες που συγκρούονταν άγρια μεταξύ τους.

Ο Τζίμι πέρασε μεγάλο μέρος του πρώτου του ταξιδιού στο Σαν Κουέντιν στο Κέντρο Προσαρμογής, τη μη θερμαινόμενη πτέρυγα απομόνωσης που προοριζόταν για τους αδιόρθωτους. Εδώ συνάντησε τους μουσουλμάνους ηγέτες Λαμάρ Ρίβερς και Μπούκερ Νορθ. Σεβόταν το θάρρος τους και την υπεράσπιση της μαύρης υπερηφάνειας, αλλά απέρριπτε τη μουσουλμανική φιλοσοφία για τον ειρηνισμό της: Ο Τζίμι ήθελε να πολεμήσει.

Αφού μια προσφυγή επέβαλε την απομάκρυνση των ανηλικών από το Κουέντιν, ο Τζίμι μεταφέρθηκε στη Σολεδάδ, μια φυλακή μέσης ασφαλείας με μικτό πληθυσμό από ηλικιωμένους κατάδικους, ανηλικούς όπως ο Τζίμι και νεαρούς κατάδικους στους οποίους δινόταν μια τελευταία ευκαιρία πριν καταλήξουν στο Φόλσομ ή το Κουέντιν. Ο ίδιος, ο σύντροφός του από το Τρέισι, Τζορτζ Τζάκσον, και μια μικρή ομάδα μαύρων καταδικών δέθηκαν πολύ,

1. (σ.τ.μ.) Το βιογραφικό σημείωμα που ακολουθεί προέρχεται από τον δίσκο βινυλίου με τίτλο *The View from the End of the World* που κυκλοφόρησε το 1975 από τη Folkway Records και περιλαμβάνει αποσπάσματα από το μαγνητοφωνημένο υλικό πάνω στο οποίο βασίστηκε η αυτοβιογραφία του με τίτλο *Bad: The Autobiography of James Carr* που κυκλοφόρησε την ίδια χρονιά.

παίρνοντας τον έλεγχο του τζόγου με σημαδεμένα χαρτιά και πειραγμένα ζάρια και πλουτίζοντας σε τσιγάρα (τα τσιγάρα είναι το χρήμα της φυλακής).

Οι συγκρούσεις ήταν πολύ συχνές, συμπεριλαμβανομένης μιας μεγάλης σφαγής, για τους συνηθισμένους λόγους – έλεγχος της πορνείας των ομοφυλόφιλων, απλήρωτα χρέη και ομαδικοί ξυλοδαρμοί. Ο Τζίμι και ο Τζορτζ εξελίχθηκαν πολύ στη Σολεδάδ: έμαθαν πώς να μάχονται με επιτυχία, πώς να παίρνουν τον έλεγχο των καταστάσεων και πώς να ξεχωρίζουν έναν φίλο από έναν βλάκα. Μετά την κατάληψη της πτέρυγας D και αφού έμεινε 29 ημέρες στην απομόνωση του Σαν Κουέντιν, ο Τζίμι στάλθηκε πίσω στο Τρέισι και μετά στο σπίτι του στο Λος Άντζελες.

Το 1962, μετά από μερικούς προσοδοφόρους μήνες στον δρόμο, ο Τζίμι βρέθηκε ξανά στο Σαν Κουέντιν με την κατηγορία της ένοπλης ληστείας, αυτή τη φορά ως ενήλικας με ποινή κάθειρξης πέντε έτη έως ισόβια.

Ένας γενικευμένος φυλετικός πόλεμος βρισκόταν σε εξέλιξη. Τουλάχιστον ένας θάνατος σημειωνόταν κάθε μήνα και οι συμπλοκές ήταν συνεχείς. Ο Τζίμι αναβίωσε γρήγορα την Αγέλη των Λύκων (τη βασική ομάδα μαύρων στη Σολεδάδ), η οποία σύντομα εξελίχθηκε από συμμορία σε πολιτική οργάνωση.

Αυτοί οι χωρίς ελπίδα εξεγερμένοι ένιωθαν ότι η κοινωνική αλλαγή στην Αμερική ήταν αδύνατη και άρχισαν να αναζητούν έμπνευση στην Αφρική – στους εθνικούς αγώνες στη Γουινέα, τη Μοζαμβίκη και την Αγκόλα. Υπό την καθοδήγηση του Τζορτζ Τζάκσον, τα μέλη της Αγέλης των Λύκων μελετούσαν τον παναφρικανισμό, διάβαζαν ό,τι έβρισκαν για την αφρικανική ιστορία και φιλοσοφία και ονειρεύονταν την απόδραση και τον ανταρτοπόλεμο.

Η εθνικιστική ιδεολογία ήταν η αφετηρία για την ανάπτυξη της ικανότητας των καταδίκων να κατανοούν τη σχέση τους με τον έξω κόσμο.

Αυτό οδήγησε στην απώλεια του ελέγχου από τη διοίκηση της φυλακής και οι δεσμοφύλακες απάντησαν με περισσότερη βία και χειραγώγηση. Ήταν ειδικό στο να κρατούν τις φυλές σε σύγκρουση μεταξύ τους, καταπνίγοντας κάθε ιδέα διαφυλετικής εξέγερσης (όπως κοινές απεργίες πείνας ή αρνήσεις προαυλισμού) με το στήσιμο φυλετικών ταραχών. Υποκινούσαν επιθέσεις και επικροτούσαν την εκδίκηση. Παρόλο που όλοι οι κατάδικοι γνώριζαν ποιος ήταν ο πραγματικός εχθρός, ξόδευαν τον περισσότερο χρόνο και την ενέργειά τους για να αντιμετωπίσουν τους άμεσους εχθρούς τους – ο ένας τον άλλον.

Το μόνο διάλειμμα στην ένταση (εκτός από την ίδια τη συμπλοκή) ήταν μια σειρά από επιχειρήσεις που έτρεχαν ο Τζορτζ και ο Τζίμι. Κατά καιρούς έλεγχαν στο Σαν Κουέντιν το εμπόριο ναρκωτικών (πουλώντας ναρκωτικά που έφερναν οι φρουροί), τον τζόγο, το λαθρεμπόριο, την εμπορία όπλων και την είσπραξη χρεών και επιτίθεντο σε όποιον έμπαινε εμπόδιο στην επιτυχία τους.

Το 1965 οι αρχές αποφάσισαν ότι θα ήταν καλύτερα να τους χωρίσουν. Ο Τζίμι στάλθηκε στο σωφρονιστικό κατάστημα C.M.C.-East, την «παιδική χαρά» του σωφρονιστικού συστήματος, όπου οι ομοφυλόφιλοι κρατούμενοι περιφέρονταν με στενά σορτσάκια, πειραγμένα μαλλιά και μακιγιάζ και οι κατάδικοι έπαιζαν γκολφ. Ο Τζίμι εδραίωσε γρήγορα τη θέση του, ως ένα από τα σκληρά καρύδια, αλλά σταδιακά αποφάσισε να το παίξει χαλαρός για λίγο καιρό, προκειμένου να αποφύγει τη μεταγωγή στη φυλακή Φόλσομ. Επικεντρώθηκε στη μόρφωσή του: η απομάκρυν-

ση από τον Τζορτζ τον έκανε να συνειδητοποιήσει ότι βασιζόταν στο ότι εκείνος θα σκεφτόταν για λογαριασμό του. Ξεκίνησε διαβάζοντας φιλοσοφία, η οποία σύντομα τον οδήγησε στον Μαρξ και στην πρώτη του πραγματική κατανόηση της ταξικής πάλης. Προηγουμένως, πίστευε ότι εξηγείρονταν ενάντια στην εξουσία γιατί αυτός και οι σύντροφοί του ήταν απροσάρμοστοι. Ο Τζίμι περνούσε πολύ ώρα στο κελί του, μελετώντας Μαρξ και μαθηματικά, φαντασιωνόμενος τον Κόκκινο Στρατό των λούμπεν του οποίου ήλπιζε να ηγηθεί στον δρόμο. Ήξερε ότι αν αποκαλυπτόταν η πραγματική του κατάσταση έστω και μια φορά, θα πέθαινε μέσα στη στενή. Τώρα πίστευε ότι είχε πράγματα να κάνει στους δρόμους.

Βελτίωσε την εικόνα του μπαίνοντας στην ομάδα άρσης βαρών της φυλακής C.M.C. Μετά από έναν χρόνο αυστηρής προπόνησης δυνάμωσε πολύ, κατακτώντας τον τίτλο των βαρέων βαρών των φυλακών της Καλιφόρνιας κάθε χρόνο που αγωνιζόταν και σπάζοντας στην πορεία μερικά εθνικά ρεκόρ.

Ο Τζίμι φρόντιζε τον εαυτό του βασικά με τον ίδιο τρόπο που το έκανε και στο Κουέντιν, αλλά πίσω από ένα νέο ήσυχο προσωπίο. Συνέχισε να έχει τη φιλοσοφία ότι για όσο διάστημα θα ήταν κλεισμένος στη φυλακή θα έκανε ορατή την παρουσία του στην αστυνομία, αλλά έμενε μακριά από τα πράγματα που οδηγούσαν άμεσα σε πειθαρχική αναφορά, όπως η άσκηση βίας ή ο προσηλυτισμός. Ανέλαβε τις πιο εύκολες νόμιμες δουλειές που μπορούσε να βρει, δουλεύοντας στο γυμναστήριο και στον κήπο (ενώ ταυτόχρονα απομυζούσε έναν πολύ πλούσιο νεαρό ανόητο), και σίγα-σίγα προετοίμαζε την έξοδό του από τη φυλακή. Στα τέλη του 1969, μετά από χρόνια εντατικής μελέτης, έγινε δεκτός στο Πανεπιστή-

μιο της Καλιφόρνιας στη Σάντα Κρουζ ως φοιτητής και βοηθός διδασκαλίας μαθηματικών, και αποφυλακίστηκε τον Ιούλιο του 1970. Η Σάντα Κρουζ δεν είχε και μεγάλη σχέση με το Γουάτς. Ήταν ένα ήσυχο, φιλελεύθερο κολέγιο της ανώτερης μεσαιάς τάξης με μια χούφτα μαύρους της μεσαιάς τάξης και μερικούς λευκούς ακτιβιστές. Ο Τζίμι κρατούσε τον εαυτό του απασχολημένο για κάποιον καιρό με γυναίκες, ναρκωτικά, ταξίδια στο Όκλαντ και κάποια συμμετοχή στην Επιτροπή Υπεράσπισης των Αδελφών της Σολεδάδ. Συνέχισε να αναζητά τον Κόκκινο Στρατό, αλλά αντί γι' αυτόν βρήκε μια ομάδα κόκκινων ποινικών με ένα επίχρισμα ιδεολογίας που κάλυπτε την παλιά «φιλοσοφία του εγκλήματος». Συμπορεύτηκε με αυτή για τη φάση, τα ναρκωτικά και τα χρήματα. Η ιδεολογία έκανε ευκολότερη την αποδοχή αυτής της κατάστασης.

Εργαζόταν επίσης ως βοηθός διδασκαλίας κοινωνιολογίας. Τον Απρίλιο του 1971 πήγε μερικούς από τους φοιτητές του σε μια ακρόαση των Αδελφών της Σολεδάδ στο Σαν Φρανσίσκο. Ένας καυγάς ξέσπασε μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου όταν ένας βοηθός αστυνομικός άρπαξε μια εφημερίδα από τον Τζορτζ – ο Τζίμι όρμησε στη συμπλοκή και συνελήφθη.

Ο Τζίμι βρέθηκε στις φυλακές της κομητείας του Σαν Φρανσίσκο και καθώς ήταν ελεύθερος υπό όρους, αντιμετώπιζε τον κίνδυνο της ισόβιας κάθειρξης για τη συμμετοχή του σε μια πεντάλεπτη συμπλοκή. Συνειδητοποίησε ότι ως μιλιτάντης θα ήταν πάντα στο έλεος τέτοιων αυθαίρετων δικαστικών κρίσεων. Άρχισε να εξετάζει τη δραστηριότητα και την ιδεολογία του και διαπίστωσε ότι αποτελούσαν αντανάκλαστική/άμεση απάντηση στα εγκλήματα που διαπράττει το κράτος, χρησιμοποιώντας τους όρους, το έδαφος και τα όπλα που υπαγορεύει ο εχθρός.

Τον Αύγουστο ο Τζορτζ Τζάκσον δολοφονήθηκε στο Κέντρο Προσαρμογής του Σαν Κουέντιν. Ο θάνατος του στενότερου φίλου του ήταν το σοκ που συνέδεσε και αποσαφήνισε τις σκέψεις του για την ιδεολογία. Προσπάθησε για λίγο καιρό να συζητήσει τις αλλαγές της αντίληψής του με τους παλιούς του φίλους, αλλά οι περισσότεροι από αυτούς που δεν εξοργίζονταν με όσα τους έλεγε για την αυτοκαταστροφική στρατηγική τους, απλώς δεν τον καταλάβαιναν. Πολλοί από αυτούς περίμεναν από τον Τζίμι να είναι το επόμενο «κεντρικό ζήτημα» μετά τον Τζορτζ – αντιθέτως εκείνος τους έλεγε ότι δεν πρέπει να συνεχίσουν να τίθενται τέτοιους είδους ζητήματα.

Τρεις εβδομάδες αργότερα γεννήθηκε η κόρη του. Αυτό βοήθησε στην ανακούφιση από το πένθος. Ο Τζίμι διάβαζε, έγραφε γράμματα και έσπαγε λίγη πλάκα, περιμένοντας να βγει κάποια απόφαση για το μέλλον του από τα δικαστήρια και το Συμβούλιο Ενηλίκων. Στα τέλη του Δεκεμβρίου ο δικηγόρος του συμφώνησε να αποδεχτεί την ενοχή του για τη διάπραξη πλημμελήματος με αντάλλαγμα την έκτιση της ποινής που αντιστοιχούσε στον χρόνο που είχε ήδη εκτίσει και ο Τζίμι αφέθηκε ελεύθερος υπό αναστολή και επιτήρηση.

Ο Τζίμι άρχισε για πρώτη φορά να ζει μια σχετικά φυσιολογική ζωή με την οικογένειά του στο Σαν Χοσέ. Όλη του τη ζωή αγωνιζόταν να ξεπεράσει την επιλογή να ζήσει γονατιστός ή να πεθάνει όρθιος. Τώρα μπορούσε να ζήσει όρθιος. Για πρώτη φορά στη ζωή του σκεφτόταν καθαρά, χωρίς να βρίσκεται σε συνθήκες πίεσης. Μάθαινε να δημιουργεί επαναστατική θεωρία αντί να υιοθετεί κάποια ιδεολογία. Εργαζόταν πάνω στην αυτοβιογραφία του, με τίτλο *Bad*, διάβαζε περισσότερο, έπαιζε με το παιδί του, ασχολιόταν με την κηπουρική και επισκεπτόταν φίλους. Στις αρχές Απρι-

λίου του 1972 βρήκε δουλειά ως οικοδόμος. Τρεις μέρες αργότερα δολοφονήθηκε.

Ο θάνατος του Τζίμι, που στεναχώρησε και εξόργισε σχεδόν όλους όσους γνώριζε, δεν εξηγήθηκε ποτέ. Δύο άνδρες καταδικάστηκαν για τη δολοφονία του, αλλά τα κίνητρα και οι σχέσεις τους με τον Τζίμι δεν αποκαλύφθηκαν από το κράτος και ίσως δεν θα αποκαλυφθούν ποτέ.

Το γεγονός αυτό δεν είναι όμως τόσο οδυνηρό όσο η γνώση ότι για τον Τζίμι Καρ ο θάνατος ήρθε μετά το τέλος μιας ζωής και στην αρχή μιας άλλης.

Πρόλογος

Ο Τζέιμς Καρ δολοφονήθηκε το 1972. Κατά έναν τρόπο φαίνεται σαν να μην πέρασε μια μέρα από τη δολοφονία του. Κατά έναν άλλο τρόπο έχουν περάσει αιώνες από τότε· ο κόσμος είναι ένα πολύ διαφορετικό μέρος.

Το ίδιο το σωφρονιστικό σύστημα της Καλιφόρνιας έχει αλλάξει ελάχιστα από την εποχή που ο Τζίμι ήταν κρατούμενος στα τέλη της δεκαετίας του '50 και κατά τη δεκαετία του '60. Οι ίδιες κατηγορίες ανθρώπων εκτίουν ποινή υπό τις ίδιες συνθήκες. Αυτό που έχει αλλάξει είναι τα εγκλήματα που διαπράττονται σήμερα και, κάτι που είναι εξίσου σημαντικό, η αντίληψη της κοινωνίας για τα εγκλήματα αυτά και αυτούς που τα διαπράττουν.

Κατά τις δεκαετίες του '60 και του '70 ένα δυναμικό κίνημα για τη μεταρρύθμιση των φυλακών ανέδειξε τις φυλακές ως σύμπτωμα μεγαλύτερων κοινωνικών δεινών, ως την κορυφή του κοινωνικού παγόβουνου. Τα αίτια της εγκληματικότητας έγιναν αντικείμενο ευρείας συζήτησης ως πλευρά της γενικότερης κοινωνικής συζήτησης για τις αξίες και τους θεσμούς, ακόμα κι αν οι λύσεις που προτεινόταν ήταν συχνά απλοϊκές. Η «σιωπηρή πλειοψηφία» εκείνης της εποχής θεωρούσε τους φυλακισμένους ως μια αθεράπευτη κοινωνική απειλή.

Σήμερα [1994] δεν υπάρχει κίνημα για τις φυλακές. Η «μεταρρύθμιση του σωφρονιστικού συστήματος» συνίσταται στην κατασκευή περισσότερων φυλακών και στην αυστηροποίηση των ποινών. Εν μέρει, η απόρριψη της έννοιας της φυλα-

Ο Τζέιμς με τη γυναίκα του Μπέτσυ και την κόρη τους Τζία

κής ως ενός δυνητικά εξαγνιστικού θεσμού αποτελεί αντίδραση στον ολοένα και πιο βίαιο χαρακτήρα του εγκλήματος και των κοινωνικών σχέσεων γενικότερα. Η Αμερική έχει την αντίληψη ότι βρίσκεται υπό πολιορκία. Σε όλη την έκταση των ΗΠΑ οι συμμορίες δεν μάχονται πλέον με αυτοσχέδια πιστόλια, μαχαίρια και σιδερογροθιές. Μακελεύουν η μία την άλλη με αυτόματα όπλα στρατιωτικού τύπου. Οι διαφωνίες που στην εποχή του Τζίμι θα λύνονταν με μπουνιές συχνά μετατρέπονται σε ανταλλαγή πυροβολισμών. Η ατμόσφαιρα της επικείμενης βίας φαίνεται να χρωματίζει κάθε παθιασμένη κοινωνική συνεύρεση.

Βομβαρδισμένη από έναν ατελείωτο καταγιοσμό ειδήσεων και δηλώσεων πολιτικών και ειδικών, η κοινωνία έχει διαχωριστεί καθαρά ανάμεσα στους βίαιους κακοποιούς και τα αθώα θύματά τους, τον τρομοκρατημένο πληθυσμό. Ο διπολικός κόσμος του «Πολέμου ενάντια στο Έγκλημα» θυμίζει έντονα μια άλλη πρόσφατη σύγκρουση της οποίας δόθηκε πρόσφατα η τελευταία μάχη.

Η χρονική συγκυρία δεν είναι τυχαία. Περίπου τον ίδιο μήνα που κηρύχθηκε επισήμως η λήξη του Ψυχρού Πολέμου, ανακοινώθηκε ο «Πόλεμος κατά του Εγκλήματος». Το θρυλικό μέρισμα της ειρήνης με την υπόσχεσή της για ηρεμία και ευημερία δεν έγινε ποτέ πραγματικότητα. Η κατάσταση φόβου που ήταν ο κανόνας για σαράντα πέντε χρόνια δεν αφέθηκε να διαλυθεί ούτε στο ελάχιστο.

Κάθε κοινωνικό είδος επιδιώκει ενστικτωδώς να διατηρήσει τη θέση του στη μεγάλη αλυσίδα της ύπαρξης. Οι πολιτικοί δεν αποτελούν εξαίρεση. Έχουν πάρει μερικά μαθήματα από την πρόσφατη ιστορία. Συχνά, όταν η Αμερική βρίσκεται σε μια σχετικά ήρεμη περίοδο χωρίς να υπάρχει ένας απειλητικός αντίπαλος, οι ευαισθητοποιημένοι πολίτες αρχίζουν να εστιάζουν

στις ακρότητες και τις τεράστιες ανεπάρκειες της κυβέρνησης. Το Γουότεργκεϊτ ήρθε αμέσως μετά την απόσυρση των αμερικανικών στρατευμάτων από το Βιετνάμ. Η γενική απέχθεια για τους πολιτικούς που τροφοδότησε την εκστρατεία του Ρος Περό για την προεδρία των ΗΠΑ εμφανίστηκε λίγο μετά την ολοκλήρωση του [πρώτου] πολέμου στο Ιρακ.

Την ίδια στιγμή που νέοι μικροανταγωνιστές όπως το Ιράκ, η Β. Κορέα, η ρώσικη μαφία που κατέχει πλουτώνιο και ο IRA δημιουργούν παροδικό άγχος, χρειάζεται μια μονιμότερη απειλή για να διατηρηθούν η κοινωνική αδρεναλίνη και η ανάγκη για προστασία που τη συνοδεύει στα ανώτατα επίπεδα του Ψυχρού Πολέμου. Η παρωχημένη εικόνα του Κομμουνιστή που κρύβεται κάτω από το κρεβάτι έχει αντικατασταθεί σε μεγάλο βαθμό από την πιο ρεαλιστική εικόνα του μασκοφόρου ένοπλου ληστή που παραμονεύει στη γωνία.

Το έγκλημα είναι μεγάλη επιχείρηση, όχι για τους εγκληματίες, αλλά για την ομοσπονδιακή, πολιτειακή και τοπική αστυνομία, τους κυβερνητικούς και ιδιωτικούς δικηγόρους, τους εγγυητές, τους πληρωμένους εμπειρογνώμονες, τους κατασκευαστές όπλων, τις ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας κ.λπ. Όπως και το στρατιωτικο-βιομηχανικό σύμπλεγμα που μέχρι σήμερα αρνείται να αποδεχτεί την αναπόφευκτη σταδιακή εξάλειψή του, ο εγχώριος μηχανισμός ασφαλείας έχει να κερδίσει τα πάντα από τη διατήρηση της αντίληψης ότι το έγκλημα αποτελεί μια διαρκή απειλή.

Η εγχώρια βιομηχανία ασφαλείας δεν δημιουργεί κατ' ανάγκη τις συνθήκες στις οποίες ανθεί το σημερινό κύμα εγκληματικότητας ούτε ενθαρρύνει το έγκλημα. Η αποτυχία της είναι μια αποτυχία λόγω παράλειψης. Δεν επικεντρώνει τις πραγματικές της ενέργειες στην αντιμετώπιση των

βαθύτερων αιτιών της εγκληματικής συμπεριφοράς, όπως και η βιομηχανία εθνικής ασφάλειας δεν διέθεσε χρόνο στην προσπάθεια εκτόνωσης του Ψυχρού Πολέμου. Αυτή η συμπεριφορά θα ανταμειβόταν με την ίδια τους την αχρήστευση.

Τι μπορεί να κάνει ο καθένας από εμάς για να συμβάλει ουσιαστικά στην αλλαγή του σημερινού κλίματος υστερίας για την πραγματική και την υποτιθέμενη βία; Πιστεύω ότι πρέπει να πάρουμε τον Τζέιμς Καρ για παράδειγμα. Ο Τζίμι ήταν ένας αποφασιστικός και προσηλωμένος άνθρωπος που αρνήθηκε να ακολουθήσει το μονοπάτι για το οποίο ήταν προγραμματισμένος. Φυλακισμένος σε ένα σύστημα που προσπαθεί να καταστρέψει τη μοναδικότητα του κάθε κρατουμένου, ο Τζίμι ξεχώρισε ως άτομο. Αντί να επιτρέψει στον εαυτό του να οριστεί ως εγκληματίας σε συνεχή μάχη με την αστυνομία, επέλεξε να εγκαταλείψει αυτή τη συμβιωτική σχέση. Ο Τζίμι αποδέχθηκε την ευθύνη για τα εγκλήματά του, μια θαρραλέα και σαφώς αντιδημοφιλή πράξη. Η άμεση και ειλικρινής προσέγγισή του για το παρελθόν του και για το παρελθόν των συγκρατουμένων του καθιστά την αυτοβιογραφία του ένα από τα λίγα αξιόπιστα χρονικά μιας κρίσιμης περιόδου στην ιστορία της αμερικανικής φυλακής. Αυτό κόστισε στον Τζίμι τη ζωή του. Σίγουρα αξίζει την προσοχή και τον σεβασμό μας.

Ισαάκ Κρόνιν², Λος Άντζελες,
26 Ιουνίου 1994

2. Ο Ισαάκ Κρόνιν ήταν μέλος της φιλοκαταστασιακής καλιφορνέζικης ομάδας Contradiction που έγινε κυρίως γνωστή για την έγκαιρη και δεισδυτική κριτική της χιπ αντικουλτούρας και της νέας αριστεράς ήδη από το 1971-72.

Εισαγωγή

«ΟΤΑΝ ΗΜΟΥΝ ΕΝΝΙΑ ΧΡΟΝΩΝ, έβαλα φωτιά στο σχολείο μου». Ο Τζέιμς Καρ άρχισε τον αγώνα πολύ μικρός και δεν τα παράτησε ποτέ. Ήταν ένα παιδί-θαύμα του εγκλήματος στους δρόμους των γκέτο του Λος Άντζελες και η μάστιγα μισής ντουζίνας οικοτροφείων και αναμορφωτηρίων. Στην εφηβεία του προχώρησε στις ένοπλες ληστείες και τα παράνομα στοιχήματα, αλλά η καριέρα του έληξε σύντομα μετά από τη σύλληψή του. Στη φυλακή αγωνίστηκε πιο σκληρά από ποτέ και έγινε ένας από τους πιο διαβόητους στασιαστές στο ταραγμένο σωφρονιστικό σύστημα της Καλιφόρνιας.

Καθώς ήταν μαχητής και όχι ιεροκήρυκας, ο Τζέιμς Καρ αφηγείται την ιστορία της ζωής του με ένα ψυχρό πάθος που του επιτρέπει να ρίξει άπλετο φως στις λεπτές πτυχές της καθημερινής ζωής στους δρόμους και τη φυλακή, αλλά χωρίς πολιτική πολεμική και ηθικολογικές καταγγελίες. Ο Τζίμι αποκαλύπτει τη φρίκη της ζωής στις φυλακές –φυλετικές ταραχές, δολοφονίες, ανεξήγητες και παράλογες τιμωρίες, διαφθορά των σωφρονιστικών υπαλλήλων, για να αναφέρουμε μόνο μερικές από της πλευρές της φρίκης– από τη σκοπιά ενός ατόμου που την ξεπέρασε. Ταυτόχρονα, μας δείχνει την τεράστια δύναμη, ακόμη και τη χαρά των καταδικασμένων ανθρώπων που αρνούνται να πεθάνουν, που επιβεβαιώνουν την ανθρώπινη υπόστασή τους μέσα από την εξέγερση.

Η σχέση του Τζίμι με τον Τζορτζ Τζάκσον και τους υπόλοιπους μαύρους συντρόφους του έρχεται σε έντονη αντίθεση με το χάος που τους περιβάλλει.³ Κα-

3. Ο **Τζορτζ Τζάκσον** ήταν αγωνιστής του κινήματος των μαύρων, ο οποίος ριζοσπαστικοποιήθηκε μέσα στις φυλακές όπου ήταν έγκλειστος για ένοπλες ληστείες, διαρρήξεις και άλλα αδικήματα. Μετά τη γνωριμία του

θώς προχωρούσαν από φυλακή σε φυλακή εντός του σωφρονιστικού συστήματος σχημάτισαν την ομάδα *Αγέλη των Λύκων* (Wolf Pack), μια αδελφότητα που προστάτευε τα

με το φυλακισμένο μέλος των Μαύρων Πανθήρων W. L. Nolen προσχώρησε στην οργάνωση. Λόγω της απογοήτευσής τους από τη στάση των Μαύρων Πανθήρων απέναντι στους αγώνες των μαύρων στις φυλακές, αποχώρησαν και ίδρυσαν την οργάνωση Black Guerilla Family, η οποία ήταν επηρεασμένη από τις ιδέες του μαύρου εθνικισμού και σεπαρατισμού του Μάρκουσ Γκάρβεϊ και αυτοπροσδιοριζόταν ως μαρξιστική-λενινιστική.

Στα πλαίσια της δράσης του, ο Τζορτζ Τζάκσον υπήρξε πρωτεργάτης των αγώνων και των εξεγέρσεων μέσα στις φυλακές της Καλιφόρνιας. Όταν δημοσιεύτηκαν τα βιβλία που έγραψε κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού του στην απομόνωση για πειθαρχικά παραπτώματα έγινε εξαιρετικά δημοφιλής τόσο έξω από τις φυλακές όσο και μέσα σε αυτές, όπου αναδείχθηκε σε ηγετική φιγούρα για όλους τους κρατούμενους ανεξάρτητα από τη φυλή τους. Τον Ιανουάριο του 1970, κατηγορήθηκε μαζί με δύο ακόμα συγκρατούμενούς του για την εκτέλεση ενός δεσμοφύλακα που είχε πρόσφατα αθωωθεί για τον πυροβολισμό και τη δολοφονία τριών μαύρων κρατούμενων κατά τον προαυλισμό τους, όταν συνεπλάκησαν με μέλη της φασιστικής συμμορίας των φυλακών Aryan Brotherhood. Οι τρεις κατηγορούμενοι ονομάστηκαν *Αδελφοί της Φυλακής Σολεδάδ* (Soledad Brothers).

Την ίδια χρονιά ο δεκαεφτάχρονος αδελφός του Τζόναθαν εισέβαλε σε αίθουσα δικαστηρίου, απελευθέρωσε τρεις κρατούμενους και πήρε ομήρους τον δικαστή, τον εισαγγελέα και τρεις ένορκους με αίτημα την απελευθέρωση του αδελφού του και των δύο ακόμα *Αδελφών της Σολεδάδ*. Η ενέργεια κατέληξε στη δολοφονία του Τζόναθαν Τζάκσον και των δύο από τους τρεις κρατούμενους που συμμετείχαν σε αυτή.

Σύμφωνα με την εκδοχή των αρχών, ο Τζορτζ Τζάκσον δολοφονήθηκε από τον σκοπό που επέβλεπε το προαύλιο της φυλακής Σαν Κουέντιν τον Αύγουστο του 1971 κατά τη διάρκεια μιας αποτυχημένης απόπειρας απόδρασης κατά την οποία σκοτώθηκαν τρεις φύλακες και τραυματίστηκαν σοβαρά άλλοι τρεις.

μέλη της και έφτασε να τους εγγυάται έναν βαθμό υλικής ευημερίας. Σφρηλατημένη σε έναν αγώνα μέχρι θανάτου – αρχικά εναντίον των αρχών και των υπόλοιπων κατάδικων, στη συνέχεια, σχεδόν αποκλειστικά εναντίον των πρώτων– η φιλία του Τζίμι και του Τζορτζ εξελίχθηκε σε κάτι πολύ περισσότερο από μια συνεργασία για την επιβίωση. Η *Αγέλη των Λύκων* έμεινε ζωντανή για τόσο πολύ καιρό όχι μόνο πολεμώντας αλλά και αγαπώντας. Η αγάπη που είχε ο ένας για τον άλλον τροφοδοτήθηκε όχι μόνο από την αλληλεξάρτησή τους αλλά και από μια μεγάλη πνευματική ανάπτυξη και από την εκπληκτική ικανότητά τους να διασκεδάζουν σε αυτό το εξαιρετικά δυσάρεστο περιβάλλον.

Μέσα από την εξέλιξη του Τζίμι βλέπουμε τη βαθμιαία συνειδητοποίηση από την πλευρά πολλών κατάδικων ότι χειραγωγούνται ώστε να πολεμούν ενάντια στα ίδια τους τα συμφέροντα, τόσο με το να συγκρούονται μεταξύ τους όσο και με το να συγκρούονται με τις αρχές σύμφωνα με τους δικούς της όρους. Η *Αγέλη των Λύκων*, με επικεφαλής τον Τζορτζ και τον Τζίμι, πάλεψε αρχικά για να αποκτήσει θέση ισχύος στον φυλετικό πόλεμο εντός των φυλακών και στη συνέχεια εργάστηκε για να σταματήσει εντελώς αυτή τη σύγκρουση, προκειμένου να δράσει αποκλειστικά εναντίον του συστήματος. Λόγω αυτής της εξέλιξης, οι αρχές αναγκάστηκαν να αυξήσουν το επίπεδο βίας που ασκούσαν και να χωρίσουν τον Τζίμι και τον Τζορτζ.

Έχοντας βρεθεί μόνος του μετά το 1965 στο πιο υποτονικό περιβάλλον του σωφρονιστικού καταστήματος της Αποικίας Ανδρών της Καλιφόρνιας στο Σαν Λούις Ομπίσπο, ο Τζίμι μεταμορφώθηκε από έναν ανοιχτά στασιαστή κατάδικο με αυτοκαταστροφικές αυτόματες αντιδράσεις σε έναν ψυχρά υπολογιστικό στοχαστή που χειρα-

γωγούσε τις αρχές μεθοδεύοντας εν τέλει την αποφυλάκισή του. Στην πορεία έγινε ολοκληρωμένος μαθηματικός, πρωταθλητής της άρσης βαρών και σοφός σύμβουλος της νέας γενιάς φυλακισμένων αγωνιστών.

Το να βάλει το μυαλό του να δουλέψει για να αγωνιστεί με τους δικούς του όρους ήταν ένα μάθημα το οποίο ο Τζίμι έμαθε με σκληρό τρόπο, ένα μάθημα το οποίο έπρεπε να ξαναμάθει από την αρχή μετά την αποφυλάκισή του. Βγήκε από τη φυλακή περιμένοντας να βρει πλήθη ένοπλων επαναστατών να ετοιμάζονται για μάχη και εντάχθηκε στους Μαύρους Πάνθηρες, μια ομάδα που παρήγαγε προπαγάνδα για τον Κόκκινο Στρατό αλλά όχι τον ίδιο τον στρατό.

Η δραστηριότητά τους ήταν η επιτομή της ψευτομαχητικότητας της παρέλασης, την οποία ο Τζίμι είχε καταβάλλει προσπάθεια για να ξεπεράσει. Η αστυνομία τον παρενοχλούσε ήδη λόγω του φακέλου του και της συνεχιζόμενης σχέσης του με τον Τζορτζ. Η σύμπραξη του με τους Πάνθηρες εξασφάλισε ουσιαστικά την εκ νέου σύλληψή του. Ήταν θέμα χρόνου να βρεθεί μια πρόφαση για να τον ξαναβάλουν ισόβια στη φυλακή. Η ευκαιρία παρουσιάστηκε στις 6 Απριλίου του 1971 όταν ξέσπασε μια συμπλοκή στην αίθουσα του δικαστηρίου κατά την ακρόαση των *Αδελφών της Φυλακής Σολεδάδ* και ο Τζίμι ενεπλάκη για να βοηθήσει τον παλιό του φίλο.

Το Δικαστικό Μέγαρο του Σαν Φρανσίσκο βρίσκεται πέρα από τον αυτοκινητόδρομο, χωρισμένο από το γκέτο με μια σειρά από ακριβά μπαρ που εξυπηρετούν τους δικηγόρους. Ένα ζεστό απόγευμα Τετάρτης στις αρχές Αυγούστου του 1971, έσπρωξα τη βαριά γυάλινη πόρτα της φυλακής και πέρασα από τον ανιχνευτή μετάλλων. Ο μπάτσος στο γκισέ μου είπε ότι το επισκεπτήριο των δημοτικών φυλακών είχε λήξει.

Ευτυχώς, μια γυναίκα που καθόταν σε ένα από τα μαρμάρινα παγκάκια στο λόμπι πετάχτηκε λέγοντας ότι μπορεί να ήθελα να επισκεφθώ κάποιον στη Φυλακή της Κομητείας. Απάντησα ότι δεν το γνωρίζω.

«Ποιον θέλεις να δεις;», γαύγισε ο μπάτσος.

«Τον Τζέιμς Καρ».

«Α μάλιστα, τον Καρ...», είπε εκστομίζοντας με μίσος το όνομα. «Δώσε μου την ταυτότητά σου».

Η ουρά για το επισκεπτήριο της Φυλακής της Κομητείας εκτεινόταν από τον έκτο έως τον έβδομο όροφο, στην τσιμεντένια σκάλα που ήταν εκτεθειμένη στο ρεύμα. Ήμασταν κάπου εξήντα άτομα, σχεδόν όλοι μαύροι και τσικάνο. Οι περισσότερες τσικάνο ήταν μητέρες και σύζυγοι, αλλά πολλοί από τους μαύρους ήταν φίλοι και συντάξιοι – πολύ κομψοί τύποι και πολύ όμορφες γυναίκες. Μετά από μία ώρα αναμονής άφησαν τους τελευταίους είκοσι από εμάς να περάσουμε τη βαριά μεταλλική πόρτα, όπου καταχωρήσαμε τα στοιχεία μας στο βιβλίο των επισκεπτών και προχωρήσαμε σε μια άχαρη αίθουσα σε σχήμα Γ με πράσινους τσιμεντένιους τοίχους. Το εξωτερικό τρίτο μέρος του Γ διαχωριζόταν από την υπόλοιπη αίθουσα από έναν υαλοπίνακα με μικρά στρογγυλά σκαμπό χτισμένα εκατέρωθεν. Μια βάση πλάτους εννέα ιντσών διέτρεχε κατά μήκος τον υαλοπίνακα πάνω στην οποία βρισκόνταν αρχαία μοντέλα τηλεφώνων μικρού σχήματος μπροστά από κάθε σκαμπό.

Την ώρα που καθόμουν εκεί περιμένοντας τον Τζίμι να έρθει, το μέρος άρχισε να μου τη δίνει στα νεύρα. Ήταν φανερό ότι ο χώρος ήταν σχεδιασμένος έτσι ώστε ακόμη και οι επισκέπτες να μην μπορούν ποτέ να ξεχάσουν ποιος κάνει κουμάντο.

Ήμουν επίσης κάπως ανήσυχος για το τι θα έλεγα στον Τζίμι. Παρόλο που ήταν παντρεμένος με την αδελφή μου Μπέτσυ, είχαμε συναντηθεί μόνο λίγες φορές πριν από τη σύλληψή του, σε μια περίοδο που συμμετείχε σε μια δραστηριότητα την οποία είχα καταγγείλει ως σταλινική. Τώρα είχε κόψει τους δεσμούς του με τους Πάνθηρες και είχε ασκήσει κριτική στο παρελθόν του, αλλά δεν είχα ιδέα τι ήθελε να κάνει στη συνέχεια.

Όταν τον είδα να κατεβαίνει χοροπηδώντας στον διάδρομο, αστεεινόμενος με έναν άλλο κρατούμενο, ένιωσα πιο άνετα. Χαμογέλασε, έπιασε το μικρό τηλέφωνο και είπε: «Τι γίνεται;».

«Όχι πολλά» – που ήταν η δυσάρεστη αλήθεια. «Ωραίο το σπιτικό σου».

Ο Τζίμι γέλασε. «Α, δεν είναι τίποτα σπουδαίο. Έχουν στήσει ένα μεγάλο σόου φρούριου για τους επισκέπτες ώστε να νομίζετε ότι αυτό είναι πραγματικό κλουβί. Αλλά είναι απλά ένα καταγώγι δεύτερης κατηγορίας που το διευθύνουν σκυλιά δεύτερης κατηγορίας». Σήκωσα τα φρύδια μου και έδειξα το τηλέφωνο. «Α ναι», συνέχισε, «ακούνε, αλλά δεν μπορούν να κάνουν τίποτα για ό,τι λέμε εκτός αν αρχίσουμε να μιλάμε για το πώς θα με βγάλεις από εδώ».

Η πρώτη μου επίσκεψη ήταν συντομότερη από το προβλεπόμενο εικοσάλεπτο. Συζητήσαμε για την υγεία της Μπέτσυ – επρόκειτο να γεννήσει το μωρό τους – και μιλήσαμε λίγο για τους λιγοστούς κοινούς μας φίλους. Χωρίσαμε ανακουφισμένοι που ξεπεράσαμε το άβολο σκηνικό της συνάντησης σε αυτό το τεχνητό περιβάλλον και σίγουροι ότι θα ξανασυναντηθούμε.

Στα μέσα Οκτωβρίου καταφέραμε να πείσουμε τους φρουρούς να μας αφήσουν να μιλήσουμε για πάνω από μία ώρα αλλά ακόμη και αυτό δεν ήταν ποτέ αρκετό.

Μαζί διαβάσαμε και συζητούσαμε για την επαναστατική θεωρία και ιστορία, εστιάζοντας στις πρόσφατες εξελίξεις στη Γαλλία που έδιναν απαντήσεις στην αυξανόμενη δυσαρέσκεια του Τζίμι με την Αριστερά. Συνήθως, καθώς τελείωναν αυτές οι πολύ σοβαρές συζητήσεις, γινόμασταν ανάλαφροι: άρεσε και στους δυο μας να διακωμωδούμε τις δικές μας καταστάσεις και τις ανοησίες των αντιπάλων μας. Όταν έπαιρνε φόρα, ο Τζίμι μπορούσε να κάνει τους φύλακες, τους σταλινικούς και τους αστούς πολιτικούς να φαίνονται ότι έχουν δημιουργηθεί αποκλειστικά για τη δική του διασκέδαση. Μιμείτο την πόζα του Κλίβερ [του ηγέτη των Μαύρων Πανθήρων], τεντώνοντας το δάχτυλό του μπροστά στο πρόσωπό του και αναφωνώντας: «Κατάλαβε... πρέπει να λύσουμε την αντίφαση ανάμεσα στη Granny Goose και τον Captain Crunch»⁴ και γελούσε με το βαθύ, πονηρό του γέλιο.

Μιλούσαμε επί ώρες για όλα τα είδη βιβλίων – ο Τζίμι ήταν ένας από τους λίγους ανθρώπους που γνώριζα ο οποίος διάβαζε τόσο πολύ όσο κι εγώ. Είχε συγκεντρώσει από διάφορες βιβλιοθήκες φυλακών ό,τι είχε έστω και μικρή σχέση με την κοινωνική κριτική. Όταν τον είχα δει στο δικαστήριο τον περασμένο Ιούλιο, είχε ένα αντίτυπο του *Πέρα από το Καλό και το Κακό* χωμένο σαν πιστόλι στην πίσω τσέπη της φόρμας κρατουμένου που φορούσε. Γελάσαμε όλοι όταν γύρισε να κοιτάξει τον δικαστή. Πόσο του άρεσε να μιλάει για την τρελή ποιητική ιδιοφυΐα του Νίτσε, ειδικά για τον *Ζαρατούστρα*, με τις αιθέριες εικόνες και τα προσγειωμένα σχόλια για τα στερεότυπα. Με τη σειρά μου του μίλησα για τους εξεγερμένους της γαλλικής λογοτεχνίας, φέρνοντας του μια ανθολογία του Νταντά και τα

4. (σ.τ.μ.) Αμερικανικές μάρκες τσιπς και δημητριακών αντίστοιχα.

Άσματα του Μαλντορόρ, που έγινε ένα από τα αγαπημένα του ποιήματα με τον φλογερό αθεϊσμό και τον αντι-ανθρωπισμό του.

Ανταλλάσσαμε ανέκδοτα για τις ζωές μας, τριπάροντας κάθε φορά που μια ιδέα μας ερέθιζε τη φαντασία. Ο Τζίμι δεν ήθελε να συζητήσει για την παιδική του ηλικία. «Γάμησέ τα φίλε, ήταν μια από εκείνες τις καταραμένες παιδικές ηλικίες στα γκέτο. Έχεις ακούσει χιλιάδες τέτοιες ιστορίες». Αλλά μιλούσαμε για άλλα πράγματα, όπως το σχολείο, τη θρησκεία και τον έρωτα και για τις περιπέτειές μας σε αυτά.

Συναντηθήκαμε στα τέλη του Αυγούστου, λίγο μετά τη δολοφονία του Τζορτζ Τζάκσον στο Σαν Κουέντιν κατά τη διάρκεια μιας φερόμενης απόπειρας απόδρασης όπως ισχυρίστηκαν οι αρχές της φυλακής. Την προηγούμενη εβδομάδα που τον είχα επισκεφθεί, ο Τζίμι είχε τεθεί σε περιορισμό ενώ ερευνούσαν την πιθανή σχέση του με τα γεγονότα στο Σαν Κουέντιν. Φοβήθηκα λίγο μήπως ο Τζίμι όντως έκανε κάτι τρελό, αλλά ήταν ξεκάθαρο όταν τον είδα ότι είχε πλήρη αυτοέλεγχο. Ήταν πολύ αναστατωμένος, αλλά καθόλου έκπληκτος: «Αυτοί οι καριόληδες προκαλούσαν τον Τζορτζ περιμένοντας να ανταποδώσει το χτύπημα και ξέρεις ότι αργά ή γρήγορα θα έπεφτε στη λούμπα, είχε απλά πολύ μεγάλη γαμημένη περηφάνια για να μην το κάνει. Εκπλήσσομαι που ανέχτηκε τόσα πολλά γιατί ποτέ δεν την είχαν πέσει τόσο χοντρά σε κάποιον άλλον όσο στον Τζορτζ».

Καθίσαμε για λίγο σιωπηλοί πριν ο Τζίμι συνεχίσει. Μίλησε για τα λάθη του Τζορτζ – πως είχε δει την παγίδα, αλλά έπεσε σε αυτήν παρ' όλα αυτά· πως είχε σταματήσει την πολιτική του ανάπτυξη και είχε αφήσει τον εαυτό του να χρησιμοποιηθεί από τους Πάνθηρες – αλλά πως, παρ' όλα αυτά, ήταν ένας μεγάλος επαναστάτης:

«Μας κράτησε όλους από το να καταρρεύσουμε και ήταν ο μόνος που μπορούσε να το κάνει».

Γύρω στα μέσα Νοεμβρίου άρχισε να δρομολογείται η δικαστική διαδικασία του Τζίμι. Μετά από εβδομάδες ταλαιπωρίας, ο δικηγόρος του κατάφερε τελικά να πείσει τις αρχές να συμφωνήσουν σε μια δήλωση αποδοχής πλημμελήματος με ποινή φυλάκισης. Στη συνέχεια, η μοίρα του Τζίμι κρίθηκε από το Συμβούλιο Φυλακών Ενηλίκων, το οποίο θα μπορούσε να τον στείλει πίσω στη φυλακή αν θεωρούσε ότι είχε παραβιάσει την αναστολή του. Έτσι στο κοντινό μέλλον θα έφευγε από τη Φυλακή της Κομητείας είτε για να βγει έξω είτε για να κλειστεί σε μια άλλη φυλακή. Σε κάθε περίπτωση, θα έπρεπε να συγκεντρώσει κάποια χρήματα για να συντηρήσει την οικογένειά του, κάτι που τον οδήγησε να σκεφτεί πιο συγκεκριμένα τη συγγραφή ενός βιβλίου, ένα εγχείρημα που είχαμε συζητήσει μαζί με τον φίλο μας Ισαάκ Κρόνιν.

Όλη η πρόσφατη βιβλιογραφία για τις φυλακές είχε επικεντρωθεί, συνήθως για ιδεολογικούς λόγους, στο να αποδείξει ότι ο κρατούμενος ήταν ένα αθώο θύμα της κοινωνικής αδικίας. Τα περισσότερα από αυτά τα βιβλία πρόβαλλαν το σωφρονιστικό ίδρυμα ως το εργαστήριο του σύγχρονου καπιταλισμού, το οποίο αποτελεί την επιτομή της γενικής καταπίεσής του. Ο απεγνωσμένος αγώνας των κατάδικων για επιβίωση προωθήθηκε ως πρότυπο για το επαναστατικό κίνημα. Το πρόβλημα εκφραζόταν πάντοτε με χριστιανικούς ηθικούς όρους με τη λύση να είναι κάποια μορφή σταλινικής στρατιωτικής οργάνωσης.

Ο Τζίμι είδε ότι το μοντέλο της φυλακής για το επαναστατικό κίνημα ήταν λανθασμένο και ότι παρόλο που προέκυψε από τις ανάγκες του κινήματος των κρατουμένων για δημοσιότητα και για τη δημιουργία

μιας αίσθησης ιστορικής σημασίας, έδινε μια τρομερά διαστρεβλωμένη εικόνα της θέσης του κατάδικου στην κοινωνία και ουσιαστικά καμία πραγματική αναφορά για το πώς είναι η ζωή στη φυλακή. Το σωφρονιστικό σύστημα είναι μια παγιωμένη ημι-φεουδαρχική γραφειοκρατία που αναγνωρίζεται ως ανεφάρμοστα αρχαϊκή ακόμα και από τη δομή εξουσίας που προστατεύει. Η ζωή στη φυλακή, ακόμα και πέρα από τη διαρκή σωματική βία, δεν αποτελεί μοντέλο σε μικρότερη κλίμακα της ζωής στην κοινωνία. Αντίθετα, είναι η σημαντικότερη υποκουλτούρα στις ΗΠΑ, ένας ξεχωριστός κόσμος με το δικό του διακριτό σύστημα οικονομίας, πολιτικής και κουλτούρας. Πώς είναι η καθημερινή ζωή; Τι συμβαίνει ανάμεσα στις συγκρούσεις και πώς αυτές ξεσπούν; Γι' αυτά ήθελε να γράψει ο Τζίμι από τη μοναδική οπτική γωνία ενός ανθρώπου που είχε βρεθεί στην καρδιά του αγώνα των κρατούμενων αλλά δεν ενδιαφερόταν καθόλου να παρουσιάσει μια εικόνα αρκετά απειλητική ή αξιολύπητη ώστε να είναι ελκυστική για τους φιλελεύθερους συμμάχους τους έξω από τα τείχη.

Με τον Τζίμι να βρίσκεται στην αναμονή, μπορούσαμε μόνο να καταστρώσουμε τα σχέδιά μας. Σύντομα, είτε θα δουλεύαμε μαζί είτε θα μας έστελνε προσχέδια του κειμένου από τη φυλακή Φόλσομ.

Ο Δεκέμβριος πέρασε πολύ αργά. Το Συμβούλιο Φυλακών Ενηλίκων ανέβαλλε την ακρόαση του Τζίμι εβδομάδα με την εβδομάδα, προκειμένου όπως έλεγαν να συλλέξουν περισσότερα στοιχεία. Προσπάθησα να συνεχίσω να του τονώνω το ηθικό κατά τη διάρκεια του επισκεπτηρίου, αλλά ο Τζίμι ήταν σίγουρος ότι θα τον έστελναν πίσω και είχα αρχίσει να φοβάμαι ότι είχε δίκιο.

Λίγες μέρες πριν το τέλος του 1971 χτύπησε το τηλέφωνο: «Γεια σου, εγώ είμαι.

Πώς στο διάολο θα έρθω εκεί;» – σαν να είχε μόλις φτάσει στην πόλη από τις διακοπές του. Ήμουν τόσο ενθουσιασμένος που παραλίγο να ξεχάσω τον δρόμο για το ίδιο μου το σπίτι.

«Θέλεις να έρθω να σε πάρω;», ρώτησα.

«Δεν έχει νόημα να μπεις στον κόπο. Είναι ένας βοηθός φύλακας εδώ που θα με φέρει. Ερχόμαστε αμέσως».

Μετά από όλη αυτή την κωλυσιεργία, τα νέα έγιναν γνωστά λίγο πριν τα Χριστούγεννα: Ο Τζίμι επέστρεψε σε καθεστώς αναστολής. Μετά από ατελείωτες γραφειοκρατικές καθυστερήσεις, τώρα ήταν πραγματικά έξω!

Έτρεξα σε μια κάβα για να αγοράσω λίγη σαμπάνια και μπύρα, αν και ήμουν ήδη σε κατάσταση μέθης. Λίγα λεπτά αργότερα ακούστηκε ένα δυνατό χτύπημα στην πόρτα και ο Τζίμι φάνηκε χαμογελαστός μέσα από το παράθυρο. Αγκαλιαστήκαμε και αγιχτήκαμε μετά από τόσους μήνες επικοινωνίας μέσω των τηλεφώνων της φυλακής.

Ο Τζίμι με σύστησε στον βοηθό φύλακα, έναν χαμογελαστό ημι-χίπη τσικάνο ο οποίος μου πρόσφερε σχεδόν αμέσως ένα τσιγαριλίκι. Καθίσαμε στο σαλόνι πίνοντας και καπνίζοντας ενώ ο βοηθός μάς μιλούσε για τον εαυτό του. Δεν μπορούσα ακόμα να το πιστέψω.

Όταν ο βοηθός έφυγε ο Τζίμι τηλεφώνησε στο Σαν Χοσέ –είχε πει στην Μπέτσυ και την Τζόαν (τη μητέρα μου) να μην έρθουν αφού η διεύθυνση της φυλακής είχε αρνηθεί να προσδιορίσει τη μέρα της αποφυλάκισής του– και ξεκινήσαμε προς τα εκεί σε ώρα αιχμής μαζί με τη φίλη μου Σάλλυ. Μετά από όλες τις συζητήσεις που είχαμε κάνει στη φυλακή ήταν μια παράξενα σιωπηλή διαδρομή. Ο Τζίμι έκανε μερικές ερωτήσεις στη Σάλλυ για τα νέα της αλλά δεν είπε τίποτα για τον εαυτό του ή

τα σχέδιά του για το μέλλον. Μπορούσα να καταλάβω ότι δεν είχε καμιά διάθεση να συζητήσει για σχέδια εκείνη τη στιγμή, μόνο για ξεκούραση και ψυχαγωγία.

Στο Σαν Χοσέ η επιστροφή στο σπίτι ήταν όμορφα τρυφερή, σχεδόν βουβή. Ο Τζίμι και η Μπέτσυ είχαν προετοιμαστεί για να μη φρικόρουν, απλώς να νιώσουν άνετα μεταξύ τους και με το μωρό.

Από τη μία η απροθυμία του Τζίμι να βυθιστεί στη δουλειά –μόνο αυτός ήξερε πόσο βαθιά θα έπρεπε να καταδυθούμε– και από την άλλη οι τρεις διαδοχικές βλάβες του μαγνητόφωνου, είχαν σαν αποτέλεσμα να μας πάρει τρεις εβδομάδες μέχρι να ξεκινήσουμε το βιβλίο. Τελικά, ξεκινήσαμε τη δουλειά προς τα τέλη του Ιανουαρίου.

Αρχικά σχεδιάζαμε να υπαγορεύσει ο Τζίμι το σχεδιάγραμμα του βιβλίου προτού ξεκινήσουμε τη μαγνητοφώνηση. Για να φτιάξει το σχεδιάγραμμα κάπνιζε λίγη μαριχουάνα, έπινε λίγο ρούμι, άναβε ένα πούρο και έπεφτε σε ένα είδος έκστασης κατά το οποίο διέτρεχε τα γεγονότα της ζωής του μέσα σε γρήγορες αναλαμπές που ήταν απαραίτητες για να τα θυμηθεί όλα χωρίς να υπεισέλθει σε κανένα από αυτά.

Επειδή όμως στις κασέτες θα καταγραφόταν μια γραμμική χρονολογική αφήγηση και με το που ξεκινήσαμε ο Τζίμι γρήγορα μπόρεσε να δει όλη την ιστορία καθαρά, εγκαταλείψαμε αυτή τη μέθοδο καθώς ήταν υπερβολικά επίπονη: ο Τζίμι ανακαλούσε μνήμες που προσπαθούσε σε όλη του τη ζωή να απωθήσει, αλλά μόλις τις ανέσυρε έπρεπε να προχωρήσει παρακάτω χωρίς καθυστέρηση. Έτσι μετά από λίγες μέρες κατάστρωσης του σχεδιαγράμματος του βιβλίου προχωρήσαμε στη μαγνητοφώνηση της ιστορίας των πρώτων χρόνων της ζωής του.

Αντιλήφθηκα αμέσως πόσο δύσκολο ήταν για αυτόν να αφαιρέσει όλο τον

ουλώδη ιστό της ζωής του. Τόσες πολλές επιθέσεις – χτυπήματα που έδωσε και δέχτηκε. Είχε θωρακιστεί, είχε μάθει να λείει «στα παπάρια μου» ό,τι κι αν συνέβαινε, είχε μάθει να τα βάζει όλα στην άκρη, ζώντας μέρα με τη μέρα γιατί το παρελθόν και το μέλλον ήταν εξίσου απεχθή, απωθούσε την προσωπική του ιστορία βγάζοντας όλα τα πάθη του στην επιφάνεια, στην αρένα της ωμής επιβολής, της δράσης και της αντίδρασης. Τον τελευταίο χρόνο –και σε κάποιο βαθμό τα τελευταία έξι χρόνια– είχε ξεπεράσει τη χειρότερη πλευρά αυτού του ζωώδους συνδρόμου χωρίς να την ξαναφέρει ποτέ στο μυαλό του... αρχικά μόνο και μόνο επειδή ήξερε ότι έπρεπε να το κάνει για να επιβιώσει.

Αλλά τώρα – πίσω στα βαθιά. Φωνές από τους νεκρούς γέμιζαν το κεφάλι του.

Χρειάστηκε τεράστια προετοιμασία για να μπορέσει να μιλήσει. Σηκωνόταν από τις έξι το πρωί, αλλά σπάνια ήταν έτοιμος να ξεκινήσει τη μαγνητοφώνηση προτού φτάσει αργά το απόγευμα. Πάντα έπρεπε να πιεί και να καπνίσει πολύ για να μπορέσει να μιλήσει. Μετά από μια ώρα περίπου ήταν εξαντλημένος. Ήταν συχνά εξουθενωτικό για μένα και τον Ισαάκ καθώς έπρεπε να περιμένουμε και καθώς η εύκολη δουλειά που είχαμε να κάνουμε περιοριζόταν όλο και περισσότερο από το γεγονός ότι ο Τζίμι έβαζε τις διασκεδαστικές ιστορίες ανάμεσα στις πιο δυσάρεστες. Μόνο προς το τέλος της μαγνητοφώνησης συνειδητοποίησα ότι ακόμα και μερικές από τις αστείες ιστορίες ξυπνούσαν φριχτές αναμνήσεις.

Ο Τζίμι δεν ήθελε ποτέ να μιλήσει για τους γονείς του, ούτε τώρα ούτε στη Φυλακή της Κομητείας. Όταν το απαιτούσε η αφήγηση, προσπερνούσε τον ρόλο τους όσο το δυνατόν γρηγορότερα, μένοντας στα γεγονότα στα οποία είχε παίξει ο ίδιος ενεργό ρόλο. Αυτή ήταν η εποχή πριν μάθει

να θωρακίζεται απέναντι στις καταστάσεις – δεν είχε σχηματίσει άμυνες απέναντι στη βιαιότητα του πατέρα του ή την αδιαφορία της μητέρας του.

Όταν φτάσαμε στην εφηβεία του, οι αντιστάσεις του Τζίμι κάμφθηκαν, τόσο επειδή το θέμα ήταν λιγότερο επώδυνο όσο και επειδή είχαμε ήδη αναπτύξει κάποια δυναμική στη δουλειά μας, και ήταν σε θέση να προχωρά με σταθερό ρυθμό. Η ψυχική του προετοιμασία εξακολουθούσε να διαρκεί περισσότερο από τον χρόνο κατά τον οποίο εργαζόμασταν, αλλά έγινε αισθητά ευκολότερη γι' αυτόν.

Νομίζω ότι ξεπλάγη ιδιαίτερα με το πόσο πολύ απολαμβάναμε να ακούμε για τη ζωή του και πόσο βαθιά μπορούσαμε να μπούμε σε αυτή. Δεν ένιωσε ποτέ ντροπή απέναντί μας γι' αυτά που είχε κάνει, όχι μόνο γιατί είχε ξεπεράσει το εγκληματικό του σύνδρομο αλλά και γιατί αναγνωρίζαμε ότι οι πράξεις του αποτελούσαν μια εύλογη αντίδραση σε ένα αλλότριο περιβάλλον.

Με αυτή τη στάση μπορέσαμε να σκεφτούμε μέσω του Τζίμι τα σκαμπανεβάσματα της ζωής στη φυλακή από τη σκοπιά του κρατούμενου. Ο Τζίμι μπόρεσε να ανασυνθέσει ένα σύστημα αξιών που είχε ξεπεράσει κι εμείς μπορέσαμε να βάλουμε στην άκρη το δικό μας για αρκετό καιρό ώστε να αντιληφθούμε περί τίνος επρόκειτο. Έτσι, μπορεί να έλεγε π.χ. μια ιστορία για το πώς την έφεραν χοντρά σε κάποιον ανυπεράσπιστο κρατούμενο και εμείς μπορούσαμε να αισθανθούμε την ανάγκη να πετύχει μια τέτοια ενέργεια, γελώντας που ο φουκαράς «την πάταγε». Το γεγονός ότι δεν χρειαζόταν να εκφράσουμε την προφανή γνώμη μας για ενέργειες τέτοιου είδους, ακόμα και μεταξύ μας, οφειλόταν αποκλειστικά στην ικανότητα του Τζίμι να μας μεταφέρει σε μια τέτοια κατάσταση.

Όταν πλέον είχαμε φτάσει αυτό το

σημείο, η δουλειά συχνά γινόταν πολύ διασκεδαστική, με πολλά άγρια χαχανητά και χειροκροτήματα κάθε φορά που κάποιο σατανικό σχέδιο έφτανε στην κορύφωσή του. Χωρίς να δραματοποιεί τα γεγονότα, ο Τζίμι παρουσίαζε τους κατάδικους και τις αρχές ως θεατρικούς χαρακτήρες σε ένα επικό έργο. Κάθε χαρακτήρας κρινόταν από την ικανότητά του να παίζει τον ρόλο του με τη μεγαλύτερη δυνατή ένταση. Μερικές φορές δεν είχε σημασία με ποια πλευρά ήταν: Ο Διοικητής Χόκερ⁵, για παράδειγμα, είναι σχεδόν αξιοθαύμαστος για το πόσο κακό σκυλί είναι. Αυτό που περιφρονείται δεν είναι το κακό σκυλί αλλά ο αρουραίος [ο καταδότης], είτε είναι κατάδικος είτε μπάτσος. Ένας ισχυρός εχθρός κρίνεται πιο ευνοϊκά στη στενή από έναν αδύναμο σύμμαχο και παρόλο που το κακό σκυλί το μισούν, τον ύπουλο τον περιφρονούν. Οι άνθρωποι κρίνονται από την προσωπική τους δύναμη. Δεν είναι παράξενο ότι ο Νίτσε είναι ο αγαπημένος φιλόσοφος των κατάδικων.

Όταν η δουλειά πήγαινε καλά όλοι πετάγαμε. Ο Ισαάκ και εγώ σπρώχναμε τον Τζίμι με τον ίδιο τρόπο που το κάνουν οι κατάδικοι για να δώσουν έμπνευση στους «παραμυθάδες», τους κατάδικους που βοηθούσαν τους πάντες να περάσουν την ώρα τους υφαίνοντας απίστευτες ιστορίες. Όσο πιο φανταστική η ιστορία, τόσο περισσότερο οι ακροατές χλευάζουν τον παραμυθά λέγοντας «Ε αρχηγέ, αυτά που λες είναι ένα μάτσο μαλακίες», κάτι που κάνει τον παραμυθά να την προχωρήσει ακόμα περισσότερο την ιστορία. Η μεγάλη διαφορά ήταν ότι οι ιστορίες του Τζίμι ήταν αληθινές. Κάθε φορά που καγχάζαμε με δυσπιστία για κάποιο περιστατικό, εκείνος ρουφούσε το

πούρο του, έγερνε πίσω και θυμόταν περισσότερες λεπτομέρειες.

Η μαγνητοφώνηση κράτησε περίπου τρεις εβδομάδες, κατά τη διάρκεια των οποίων επτά από εμάς συγκατοικούσαμε στο σπίτι της Τζόαν, το οποίο είναι αρκετά μεγάλο αλλά συχνά νιώθαμε πολύ στριμωγμένοι. Μερικές φορές η ένταση του περιορισμένου χώρου ξέσπαγε, συνήθως με συνδυασμούς του Τζίμι, της Μπέτσυ και του Ισαάκ, οι οποίοι εναλλάσσονταν στους ρόλους της ακαταμάχητης δύναμης και του αμετακίνητου αντικειμένου. Ο Ισαάκ ήταν ο πιο ανυπόμονος να τελειώσει το βιβλίο και αυτός που ένιωθε πιο άβολα στο Σαν Χοσέ. Ο Τζίμι δυσκολευόταν συχνά να δουλέψει, έχοντας ακόμα την αίσθηση του χρόνου της φυλακής (την οποία έπρεπε να διατηρήσει κατά τη διάρκεια της αργόσυρτης αναστολής) και ήταν πιο άνετος από ποτέ. Όσο περισσότερη πίεση ασκούσε ο Ισαάκ στον Τζίμι, τόσο πιο πολύ στύλωνε τα πόδια. Μερικές φορές τα έβαζε με τον Ισαάκ. Άλλες φορές έφευγε απροειδοποίητα και έλειπε για ώρες ενώ είχαμε κανονίσει να δουλέψουμε.

Τελειώσαμε όμως. Καθώς σβήσαμε το μαγνητόφωνο μετά την τελευταία συνεδρία, ο Τζίμι είπε: «Αυτό ήταν. Τώρα με γνωρίζετε καλύτερα από όλους».

Όταν ο Ισαάκ και εγώ επιστρέψαμε στο Σαν Φρανσίσκο για να γράψουμε το πρώτο προσχέδιο, θεωρήσαμε ότι το έργο μας είχε ολοκληρωθεί τουλάχιστον κατά το ήμισυ. Το μόνο που απέμενε ήταν η μεταγραφή και η επιμέλεια, με ελάχιστη αναδιοργάνωση. Δουλέψαμε σταθερά επί έξι εβδομάδες, διασχίζοντας μπρος-πίσω τα κεφάλαια και συζητώντας με τον Τζίμι για να συμπληρώσουμε τα κενά. Προς το τέλος του Μαρτίου ολοκληρώσαμε ένα χειρόγραφο, το οποίο θεωρούσαμε ότι χρειαζόταν μόνο μικρές αλλαγές πριν από τη δημοσί-

5. (σ.τ.μ.) Διοικητής της φυλακής Deuel Vocational Institution στην πόλη Τρέισι της Καλιφόρνιας από την οποία πέρασε ο Τζέιμς Καρ.

ευση. Το στείλαμε στον Τζίμι για τα σχόλιά του, τις προσθήκες και τις διορθώσεις του.

Κατά τη διάρκεια του χειμώνα πέρασα πολύ χρόνο στο Σαν Χοσέ. Αρκετές συναντήσεις εργασίας, περισσότερο χαζολόγημα. Ο Τζίμι είχε φυτέψει έναν κήπο και με αρκετό τσίγκλιμα με έπειθε να συμμετέχω στις δουλειές. Περισσότερο μιλάγαμε παρά δουλεύαμε. Μια φορά μας πήρε τρεις ώρες να τσουγκρανίσουμε το μπροστινό γκαζόν.

Όταν δούλευε μόνος του, όμως, ο Τζίμι αντιμετώπιζε τον κήπο με σεβασμό. Ήταν μεγάλη λύτρωση για αυτόν, πράγμα που τον οδήγησε στη σκέψη να αποκτήσει μια φάρμα. Γράφτηκε συνδρομητής σε αγροτικά περιοδικά και σε καταλόγους με αγροκτήματα προς πώληση. Λέγαμε να πάμε μαζί να αγοράσουμε ένα αγρόκτημα στη Sonoma – αρκετά κοντά για εξορμήσεις στην πόλη.

Το Σάββατο, την 1^η Απριλίου, ο Τζίμι έφερε την Μπέτσυ και την Τζία, το μωρό, στην πόλη. Είχαμε τελειώσει το πρώτο προσχέδιο μια εβδομάδα νωρίτερα, το είχε ξανακοιτάξει το διάστημα που μεσολάβησε και επρόκειτο να το συζητήσουμε, αλλά ήταν φανερό όταν έφτασε ότι δεν είχε καμία διάθεση να καθίσει σε ένα τραπέζι και να δουλέψει όλο το απόγευμα. Φορούσε το μαύρο δερμάτινο μπουφάν που είχε επιτέλους ανακτήσει από τη Φυλακή της Κομητείας και δεν το έβγαλε καν – απλά μπήκε στο διαμέρισμα γεμάτος ενέργεια, έτοιμος για έξοδο.

«Το βιβλίο προχωράει πολύ καλά... Κράτησα μερικές σημειώσεις... Μπορούμε να ασχοληθούμε με αυτό αργότερα». Την ίδια ώρα βηματίζε γύρω-γύρω και κοίταζε έξω από το παράθυρο. «Άκου, έχω να έρθω σε αυτή την πόλη από τη μέρα που βγήκα. Πάμε να ξεσαλώσουμε».

Οι τέσσερις μας πήραμε τη Σάλλυ και οδηγήσαμε μέχρι το πάρκο Golden

Gate. Ήταν μια σπάνια ανάπαυλα από την ανοιξιάτικη ομίχλη στην περιοχή Sunset: ζεστός ήλιος στο υγρό γρασίδι στο λιβάδι του γηπέδου. Απλώσαμε μια κουβέρτα, η Τζία μπουσουλούσε πάνω της. Όταν έφτανε στην άκρη της κουβέρτας την πιάναμε και την πετάγαμε στον αέρα ενώ ξεκαρδιζόταν στα γέλια. Καθόμασταν όλοι και απολαμβάναμε τον ήλιο και μετά ο Τζίμι και εγώ στέλναμε ο ένας τον άλλον να τρέξει μακριά πίσω από ένα απρόσεκτα ριγμένο φρίσμπι.

Όταν επιστρέψαμε στο διαμέρισμα, δεν είχαμε μυαλό για δουλειά. Αρχίσαμε να ψάχνουμε στις εφημερίδες για μια καλή ταινία με σαμουράι. (Πριν συλληφθεί, ο Τζίμι και η Μπέτσυ πήγαιναν συχνά στα ολοήμερα σαββατιάτικα αφιερώματα στις ταινίες σαμουράι στη Bella Union). Το *Πιοζίμπο* έπαιζε στο Surf. Ο Τζίμι και εγώ παραλάβαμε τον Ισαάκ πριν διασχίσουμε την πόλη για να παρακολουθήσουμε τον Μιφούνε [γιαπωνέζος ηθοποιός].

Είχαμε ζωηρέψει πριν ακόμα μπούμε στο σινεμά. Παράτολμη οδήγηση, μεγαλόφωνα αστεία και αλαλαγμοί από τα ανοιχτά παράθυρα. Παρκάραμε στο πεζοδρόμιο και τρέξαμε προς το σινεμά, απολαμβάνοντας τους άνυδρους δρόμους του Sunset. Πριν μπούμε μέσα, σταματήσαμε μια φορά για να κατουρήσουμε μια γκαραζόπορτα και άλλη μια φορά για να αγοράσουμε μισή ντουζίνα παγωτά σάντουιτς.

Μόλις μπήκαμε μέσα σε αυτό το περιβόητα περίκομπο σινεμά αρχίσαμε να συμπεριφερόμαστε εντελώς άκομψα, απλωμένοι σε μια σειρά καθισμάτων και καταβροχθίζοντας τεράστιες ποσότητες ποπκόρν, παγωτού και κόκα κόλα, πειράζοντας ο ένας τον άλλον με το στυλ του «πρωταθλητή» [Μοχάμεντ Άλι]. Θέλαμε να μπούμε στη ατμόσφαιρα του ριψοκίνδυνου, παιχνιδιάρικου λεονταρισμού των σαμουράι. Μια συμπεριφορά που δεν θέλαμε να διατηρή-

σουμε για πολύ αλλά η οποία προσέφερε μια καταπληκτική εκτόνωση ενέργειας και άρση του αυτοελέγχου για ένα απόγευμα.

Μέχρι να αρχίσει η ταινία είχαμε πραγματικά μπει στη φάση. Χοροπηδούσαμε κατά τη διάρκεια των σκηνών μάχης, χειροκροτούσαμε τα κόλπα του Μιφούνε, μπουκώναμε ποπκόρν και στρέφαμε τα κουτιά ο ένας στον άλλο σαν να επρόκειτο για όπλα.

Βγήκαμε από το σινεμά το σούρουπο, κουρασμένοι αλλά αναζωογονημένοι. Η φυγή μας στον κόσμο της φαντασίας τελείωσε, επιστρέψαμε ήρεμα στο διαμέρισμα, ήπιαμε τσάι και συζητήσαμε. Καταστρώναμε σχέδια να συναντηθούμε σύντομα και να «προχωρήσουμε πραγματικά τη δουλειά». Αργότερα, η Μπέτσυ και ο Τζίμι έπρεπε να βάλουν το μωρό για ύπνο.

Το βράδυ της 5^{ης} Απριλίου ήμουν στο σπίτι της Σάλλυ. Είχαμε μείνει ξύπνιοι ως αργά και σχεδιάζαμε να κοιμηθούμε το πρωί, βάζοντας μάλιστα μια κουβέρτα στο παράθυρο του υπνοδωματίου για να μη μας ξυπνήσει ο ήλιος. Το τηλέφωνο χτύπησε πολύ νωρίς. Ήταν ο Ισαάκ. Είχα τσαντιστεί, νομίζοντας ότι με ενόχλησε για να μου κάνει κάποια επουσιώδη ερώτηση σχετικά με το βιβλίο ή για να με ρωτήσει πότε θα πήγαινα από το σπίτι του. «Ελπίζω να είναι κάτι σημαντικό», μουρμούρισα.

«Είναι κάτι πολύ κακό». Δυσκολευόταν πολύ να μιλήσει. «Ό,τι χειρότερο. Ο Τζίμι είναι νεκρός».

Ένωσα να πέφτω σε κάποιο είδος σοκ. Τα πάντα, όλη η ενέργεια και η ικανότητα να αντιμετωπίσω την κατάσταση στέρεψαν μέσα σε μια στιγμή. Η Σάλλυ μου έπιασε το χέρι και με ρώτησε τι συμβαίνει.

«Δεν ξέρω τι έγινε», συνέχισε ο Ισαάκ. «Μόλις τηλεφώνησε η μητέρα σου. Άκου, θα έρθω αμέσως από εκεί».

«Όχι, περίμενε», του είπα. «Θα σε ξαναπάρω».

Ήμουν εντελώς χαμένος. Αν μπορούσα να καταλάβω γιατί είχε συμβεί αυτό, ίσως θα μπορούσα να το είχα αντιμετωπίσει, να είχα προετοιμαστεί κάπως. Αλλά ήταν κεραυνός εν αιθρία.

Το μόνο στήριγμα που είχα εκείνη τη στιγμή ήταν να πω στη Σάλλυ αυτό που είχε πει ο Ισαάκ. Μόνο τότε, όταν άρχισε να κλαίει, μπόρεσα να συνέλθω αρκετά ώστε να κλάψω κι εγώ.

Σε προηγούμενες κρίσεις, ιδίως αυτές που σχετίζονταν με κάποιον θάνατο, πάντοτε καταπνίξα τα συναισθήματά μου με το να είμαι ψυχαναγκαστικά αποτελεσματικός και να φροντίζω τους άλλους εμπλεκόμενους. Αλλά αυτή τη φορά είχα χτυπηθεί πολύ σκληρά. Είχα παραλύσει. Σκέφτηκα να καλέσω την αδερφή και τη μητέρα μου, αλλά δεν μπορούσα καν να σηκωθώ. Απλώς καθόμουν στο κρεβάτι μου με το χέρι μου να αγκαλιάζει τη Σάλλυ, νιώθοντας κρύος και μουδιασμένος.

Το τηλέφωνο χτύπησε ξανά. Ήταν ένας στενός φίλος της οικογένειας που είχε κάνει πολλά για να βοηθήσει τον Τζίμι. Είχε πάρει πάνω του την κατάσταση στο Σαν Χοσέ. «Τηλεφώνησα στο γραφείο μου εκεί», είπε ψύχραιμα, «και σου νοίκιασα ένα αυτοκίνητο. Μπορείς να το παραλάβεις στις οκτώ».

Τον ευχαρίστησα και το έκλεισα. Τώρα που είχε τακτοποιηθεί μια μικρή εκκρεμότητα μπόρεσα να βρω αρκετή ενέργεια για να κινηθώ και να τηλεφωνήσω στην οικογένειά μου.

Κάπου στη διαδρομή προς τα εκεί βρήκα το σθένος ώστε να μπορέσω να διευκολύνω τα πράγματα όταν θα έφτανα.

Φτάσαμε στο σπίτι στις οκτώ και σάραντα πέντε. Ο Τζίμι ήταν νεκρός εδώ και δύο ώρες. Το σπίτι ήταν περικυκλωμένο

από την αστυνομία και γεμάτο με φίλους. Κάποιος μας είπε ότι η Μπέτσυ και η Τζόαν ήταν στον επάνω όροφο. Ανεβήκαμε και αγκαλιαστήκαμε κλαίγοντας.

Αργότερα η Τζόαν μας είπε τι είχε συμβεί. Ο Τζίμι είχε αρχίσει να εργάζεται ως οικοδόμος δύο μέρες πριν. Εκείνο το πρωί, όπως και τις προηγούμενες μέρες έφυγε από το σπίτι στις έξι και σαράντα πέντε για να ζεστάνει το αυτοκίνητό του. Καθώς έμπαινε στο αυτοκίνητο, βγήκαν δύο άνδρες πίσω από το άλλο αυτοκίνητο στο δρομάκι του γκαράζ και τον πυροβόλησαν έξι φορές στο στήθος. Στη συνέχεια έτρεξαν γύρω από το σπίτι και διέφυγαν με αυτοκίνητο. Όταν άκουσε τους πυροβολισμούς, η Μπέτσυ πετάχτηκε όρθια και έτρεξε στον πάνω όροφο για να βρει ένα όπλο, αλλά μετά συνειδητοποίησε ότι το πράγμα είχε τελειώσει. Η Τζόαν βγήκε έξω και βρήκε τον Τζίμι.

Αρκετοί γείτονες είδαν τους δολοφόνους. Μέχρι να φτάσω στο Σαν Χοσέ, είχαν συλληφθεί στον αυτοκινητόδρομο 101 με κατεύθυνση προς τα νότια.

Δύο εβδομάδες πριν, κάποιος είχε αφήσει βόμβες μολότοφ στους θάμνους που οριοθετούν το σπίτι, με ένα βέλος σχεδιασμένο στο χώμα που έδειχνε προς το σπίτι. Ο Τζίμι δεν ήξερε γιατί βρίσκονταν εκεί ή τι έπρεπε να κάνει (ή να μην κάνει) για αυτό. Είχε καλέσει την αστυνομία, η οποία δεν έκανε τίποτα. Αργότερα βρήκαν πολλές ίδιες μολότοφ στο αυτοκίνητο των δολοφόνων.

Οι δύο δολοφόνοι, ο Lloyd Mims και ο Richard Rodriguez, καταδικάστηκαν σε ισόβια κάθειρξη. Η Πολιτεία διατυμπάνισε ότι ήταν συμβόλαιο θανάτου, αλλά δεν προσκόμισε ποτέ κανένα στοιχείο για τους λόγους ή για την ταυτότητα αυτών που το σύναψαν. Ίσως κανείς δεν θα μάθει ποτέ. Αλλά εμείς, η οικογένεια και οι φίλοι του, δεν αναλωθήκαμε στην επίλυση αυτού του

μυστηρίου. Πρώτον, δεν μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα η απόδοση της αστικής δικαιοσύνης. Αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι δεν σκεφτόμαστε τόσο τη δολοφονία του Τζίμι, όσο τρομερή κι αν ήταν, όσο το παρήγορο γεγονός ότι έζησε, ότι έζησε τόσο καλά και ότι έζησε για λίγο καιρό μαζί μας.

Σαν Φρανσίσκο, 1974
Νταν Χάμερ⁶

6. Ο Νταν Χάμερ ήταν κι αυτός μέλος της καλιφορνέζικης ομάδας Contradiction και αδελφός της συντρόφου του Τζέημς Καρ, Μπέτσυ Χάμερ. Όπως γράφει η αδελφή του στο επίμετρο του βιβλίου: «ο αδελφός μου Νταν και ο φίλος του Ισαάκ άρχισαν να έρχονται στο σπίτι για να επισκεφτούν τον Τζίμι. Αυτό μου προκάλεσε μεγάλη έκπληξη, γιατί δεν είχαμε πολύ στενές σχέσεις τα τελευταία χρόνια. Ο Νταν έκανε εδώ και καιρό αυτό που θεωρούσα “υπερarisτερή” (σύμπτωμα “παιδικής αρρώστιας” με τα λόγια του Λένιν) κριτική στην Αριστερά και η Αριστερά ήταν η ζωή μου. Είχα προσβληθεί προσωπικά από την κριτική του και δεν άκουγα λέξη από αυτά που μου έλεγε. Σύντομα σταμάτησε να σπαταλάει τον χρόνο του. Ήμουν χαρούμενη τώρα που έρχονταν, συνειδητοποίησα ότι αυτά που έλεγαν ήταν αυτά που κι εγώ είχα αρχίσει να σκέφτομαι. Ο Τζίμι αγαπούσε τον Ντάνι και είχα εκπλαγεί με το πόσο γρήγορα συνέβη αυτό. Πέρασε αρκετός καιρός μέχρι να του μιλήσω αφού τηρούσα ακόμη πολύ αμυντική στάση, αλλά πάντα ζητούσα από τον Τζίμι να επαναλάβει αυτά που συζητούσαν».

Ενδιαφέρουσα είναι επίσης η κριτική της Μπέτσυ Χάμερ στο σύνδρομο του μάρτυρα καθώς και η αναφορά της για τους κινηματικούς δικηγόρους στις ΗΠΑ εκείνη την εποχή. Για λόγους χώρου αντιγράφουμε εδώ μόνο μία παράγραφο για τη δεύτερη: «Οι κινηματικοί δικηγόροι ήταν ήδη περιβόητοι για το γεγονός ότι πατάνε σε δύο βάρκες. Από τη μια μεριά έχουν το ένα πόδι στο κίνημα, πάντα παρόντες για να εισπράξουν το χειροκρότημα, όντας έτοιμοι να πηδήξουν στη βάρκα του επαγγελματισμού τους στο πρώτο σημάδι μπελάδων. Αλλά έχοντας τόσο χρόνο στη διάθεσή μας για να σκεφτούμε και να μιλήσουμε, αρχίσαμε να επεκτείνουμε την κριτική μας. Οι ηγέτες της Αριστεράς μάς

Κεφάλαιο 14

Αγωνίζομαι όλη μου τη ζωή για να ξεπεράσω την επιλογή να ζήσω γονατιστός ή να πεθάνω όρθιος. Είναι καιρός να ζήσουμε όρθιοι. Η επανάστασή μου ως παιδιού ήταν καθαρή: ασυνείδητη, αυθαίρετη, διαολεμένη, μερικές φορές για να σπάσω πλάκα ή επειδή βαριόμουν, συχνότερα επειδή έβλεπα τους ενήλικες να με εξουσιάζουν σε κάθε περίπτωση –γονείς, δάσκαλοι και παπάδες– και έψαχνα τρόπους να πάρω το αίμα μου πίσω, να εκδικηθώ για την υποταγή μου. Πάντοτε με έπιαναν και με τιμωρούσαν με τέτοιο τρόπο που τα συναισθήματά μου μανάχα εντεινόνταν και ενισχύονταν.

Βέβαια, μαζί με το μαστίγιο μου έδειχναν πάντα και το καρότο: ρούχα, αυτοκίνητα, τσιγάρα, ούισκι και γυναίκες – λέγοντάς μου ότι για να αποκτήσω αυτά τα πράγματα θα πρέπει να είμαι επιτυχημένος. Υπονοώντας ταυτόχρονα ότι ήμουν από τη γέννησή μου αποτυχημένος. Πάντοτε με χλεύαζαν, με περιγελούσαν και μου έκαναν κήρυγμα. Ήμουν τελείως αποπροσανατολισμένος, παγιδευμένος ανάμεσα στην αποδοχή και την απόρριψη ενός αλλότριου κόσμου που ήταν ταυτόχρονα συναρπαστικός και αηδιαστικός. Πρόκειται για παγίδα, για την παγίδα. Εξεγέρθηκα – ακόμα παγιδευ-

αντικειμενοποιούσαν όσο και το κράτος. Έβλεπαν την κοινωνία διαιρεμένη μεταξύ κυρίαρχων και μαζών και καθιστούσαν τους εαυτούς τους κυρίαρχους των μαζών (και για λογαριασμό των μαζών). Θα υπήρχε μια μικρή καθυστέρηση ενώ θα περίμεναν τις μάζες να μπουν στη θέση τους [ακολουθώντας τους]. Εν τω μεταξύ, είχαν μόνο το κίνημα για να χειραγωγήσουν. Όλες οι μικρές πρωτοπορίες έκαναν το ίδιο πράγμα, με την κάθε μία να πιστεύει ότι αποτελεί την αληθινή ηγεσία. Εμείς εξακολουθήσαμε να μην απορρίπτουμε την ιδέα της πρωτοπορίας, αλλά επικρίναμε όλο και περισσότερο τους ανόητους που ισχυρίζονταν ότι πληρούσαν τις προϋποθέσεις για να αναλάβουν αυτόν τον ρόλο».

μένος, αλλά υπερήφανα ανυπότακτος.

Ωστόσο, αυτή η ανυπακοή παρέμενε διαρκώς ματαιωμένη και ανεκπλήρωτη. Η «νοοτροπία του εγκληματία» (κάτι που προτιμώ να αποκαλώ «φιλοσοφία του εγκλήματος») είναι φτιαγμένη για να χάνει. Ο εγκληματίας επιτελεί τον ρόλο του με τον τρόπο που τον έχει διδαχτεί, αναλαμβάνοντας μια σειρά από τεράστια ρίσκα με πολύ μικρή ανταμοιβή, μέχρι να τον συλλάβουν. Η σύγχυσή του απέναντι στις αστικές αξίες φαίνεται από το γεγονός ότι, ενώ συχνά δεν αντέχει αυτή τη δουλειά, όποτε τη βρίσκει σπαταλά τα χρήματα που δύσκολα κέρδισε τόσο γρήγορα και τόσο παράλογα ώστε να πρέπει να δουλέψει ξανά και να κάνει ένα ακόμα κόλπο. Ως καταναλωτής – καταναλώνει με μανία– είναι φανταχτερός, υπερβολικά κραυγαλέος και επιδεικτικός, συμπεριφορά που στις φτωχογειτονιές των μαύρων οδηγεί στη σύλληψη.

Ως παράνομος, όμως, είναι απόλυτα μυστικοπαθής, εσωστρεφής και παρανοϊκός. Ήμουν μόνος μου ενάντια σε όλο τον κόσμο, εγκλωβισμένος σε μια μάχη που οδήγησε στο Σαν Κουέντιν. Απέρριπτα τις κυρίαρχες αξίες όπως την εργασία και τον σεβασμό στην ατομική ιδιοκτησία χωρίς να καταλαβαίνω ποια ήταν η προέλευσή τους και η λειτουργία τους. Η πιο θετική λέξη στο λεξιλόγιό μου ήταν η λέξη «κακός». Έτσι, όταν ήρθα απέναντι στο Σωφρονιστικό Σύστημα της Καλιφόρνιας, με την ιεραρχία των ποινών του (δηλαδή όλο και πιο αυστηρές φυλακές), δεν μπορούσα παρά να τους φτύσω κατάμουτρα φιλοδοξώντας να φτάσω μέχρι την κορυφή. Μόνο όταν έκλεισαν πίσω μου οι πόρτες της φυλακής στο Σαν Κουέντιν συνειδητοποίησα την παγίδα, και μόνο αρκετά χρόνια αργότερα άρχισα να αντιλαμβάνομαι πώς θα ξεφύγω απ' αυτήν. Αυτή είναι η περίοδος κατά την οποία πολλοί κρατούμενοι –στην πραγμα-

τικότητα, οι περισσότεροι- σπάνε.

Μόλις τον κλείσουν τον κρατούμενο στη φυλακή, οι αρχές κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να ενισχύσουν την ατομικιστική, παρανοϊκή πλευρά του, καλλιεργώντας τον ανταγωνισμό και την καχυποψία με την παροχή περιορισμένων ανταμοιβών, τη διάδοση ψευδών φημών, τη σκόπιμη τοποθέτηση εχθρών στις ίδιες πτέρυγες ώστε να αλληλοκαταστραφούν και ούτω καθεξής.

Η πρώτη εκτεταμένη, ενεργή αντίδραση των φυλακισμένων σε αυτό το χάος αμοιβαίου μίσους και αβεβαιότητας ήταν να ταυτιστούν με τους κρατούμενους της δικιάς τους φυλής και να αυτοπροσδιοριστούν σε αντίθεση με τους υπόλοιπους. Αυτή η διαδικασία ξεκίνησε στις φυλακές της Καλιφόρνιας στα μέσα της δεκαετίας του 1950 και στη συνέχεια πήρε τρομερή ώθηση από την ανάπτυξη του αφρικανικού και του αφροαμερικανικού εθνικισμού έξω από τη φυλακή στις αρχές της δεκαετίας του 1960.

Ο εθνικισμός –η ανάπτυξη μεγάλων ομαδοποιήσεων με βάση τη φυλή– διέριξε την πιο θεμελιώδη απομόνωση του μεμονωμένου κατάδικου και ξεκίνησε την εξέλιξη μέσω της οποίας αυτός μπόρεσε τουλάχιστον να αρχίσει να αντιλαμβάνεται τη σχέση του με τον έξω κόσμο. Φυσικά, αυτό οδήγησε στην κατάρρευση του ελέγχου που ασκούσαν οι αρχές και έτσι, εξίσου φυσικά, κατέφυγαν στη δεύτερη γραμμή άμυνάς τους: τον ρατσισμό. Τώρα, όλες οι ευτελείς ραδιουργίες και χυδαίες χειραγωγήσεις που γίνονταν προηγουμένως σε ατομικό επίπεδο μεταφέρθηκαν στο επίπεδο των διαφυλετικών σχέσεων, που έγιναν πιο ταραγμένες και πιο βάναντες λόγω του φόβου της διεύθυνσης ότι θα χάσει εντελώς τον έλεγχο. Προφανώς, κάθε

κατάδικος που δεν είναι τρόφιμος⁷ αντιλαμβάνεται ποιος κρατάει τα κλειδιά και τα όπλα και γιατί, αλλά στην πράξη αυτό συχνά λησμονείται. Ο στόχος όσων ασκούν καταπιεστικό κοινωνικό έλεγχο είναι να κρατούν διαρκώς στο οπτικό μας πεδίο τον άμεσο εχθρό (σε αυτή την περίπτωση, τους λευκούς και τους μεξικάνους) ώστε να μην καθορίζεται η δράση μας από τη γνώση του πραγματικού εχθρού.

Όταν οι κατάδικοι άρχισαν να αποδομούν τον ρατσισμό στο Κουέντιν και τη Σολεδάδ, το σύστημα υποχώρησε στην τρίτη γραμμή άμυνας: τον φαύλο κύκλο του ακτιβισμού και της καταστολής. Σε αυτή την περίπτωση, παρόλο που οι κατάδικοι συνειδητοποίησαν ότι ήταν όλοι ενάντια στο σύστημα, εμποδίστηκαν από το να αναγνωρίσουν ρεαλιστικά τη θέση τους μέσα σε αυτό: αντί να αναγνωρίσουν ότι βρίσκονταν στο περιθώριο της κοινωνίας και να μελετήσουν στρατηγικά την ανάπτυξη της κοινωνίας στην ολότητά της, είδαν⁸ τον εαυτό τους ως μια τάξη διαχωρισμένη από το προλεταριάτο ή ως την πρωτοπορία του και υιοθέτησαν μια ιδεολογία ταξικού πολέμου σύμφωνα με την οποία το μοναδικό πεδίο σύγκρουσης ήταν η ίδια η φυλακή.

7. (σ.τ.μ.) Η έννοια του τρόφιμου (inmate) αποτελούσε υποτιμητικό όρο που χρησιμοποιούσαν μεταξύ τους οι κρατούμενοι για να αναφερθούν σε όσους ήταν υποταγμένοι, σε όσους πίστευαν ότι το σωφρονιστικό σύστημα αποσκοπούσε στην επανένταξή τους και δεν ακολουθούσαν τον λεγόμενο «κώδικα», τον άγραφο νόμο μεταξύ των καταδίκων τη δεκαετία του '60 στις φυλακές της Καλιφόρνιας, που συνίστατο στα εξής: αφοσίωση στους φίλους μέχρι θανάτου, κανένα κάρφωμα ακόμα κι αν κάποιος είναι εχθρός και εκδίκηση για τον θάνατο ενός φίλου ανεξαρτήτως συνεπειών.

8. Χρησιμοποιώ τρίτο πληθυντικό πρόσωπο γιατί σε εκείνη τη φάση βρισκόμουν στη φυλακή CMC-EAST και ήμουν αποκομμένος από την ανάπτυξη του «κινήματος των φυλακών».

Μπέρδεψαν τον βραχίονα του συστήματος με την καρδιά του.

Βέβαια, αυτή η ψευδής συνείδηση ενισχυόταν διαρκώς από τη στάση της Αριστεράς με τη ρομαντική της φетиχοποίηση του εγκλήματος, την ηθικολογική της διαμαρτυρία ενάντια στο σωφρονιστικό σύστημα,⁹ τη ρητορεία της υπέρ του ανταρτοπολέμου και τον προσεταιρισμό και εκμετάλλευση των μαρτύρων των κατάδικων (η οποία δημιούργησε την εξευτελιστική εικόνα του κρατούμενου ως θύματος, κατά τον ίδιο τρόπο που το κίνημα για τα πολιτικά δικαιώματα υποβάθμισε όλους τους μαύρους σε θύματα – μια εικόνα που κάθε κατάδικος συγγραφέας τα τελευταία τρία χρόνια έχει καταπιεί αμάσητη).

Η ιδεολογία του αντάρτικου ανάγει όλα τα ζητήματα της επανάστασης σε ποσοτικά προβλήματα στρατιωτικής ισχύος. Τίποτα δεν θα μπορούσε να είναι πιο καταστροφικό, ακόμα και έξω από τη φυλακή. Στη φυλακή τα αποτελέσματα αυτής της ιδεολογίας είναι τόσο φοβερά όσο και παράλογα. Ο θάνατος του Τζορτζ Τζάκσον και η εξέγερση της Άττικα είναι δύο προφανή παραδείγματα. Τίποτα δεν θα ικανοποιούσε περισσότερο τους πιο αντιδραστικούς αξιωματούχους των φυλακών από μια μάχη μέχρι εσχάτων.¹⁰

9. Ο Μαρξ έλεγε ότι το να θεμελιώσεις ένα επαναστατικό κίνημα στη μεταρρύθμιση των φυλακών είναι σαν να θεμελιώνεις ένα κίνημα κατάργησης της δουλείας στην καλύτερη διατροφή των σκλάβων. Φυσικά, αυτή η κριτική δεν ταιριάζει ακριβώς σε αυτή την περίπτωση αφού η Νέα Αριστερά δεν υπήρξε ποτέ επαναστατικό κίνημα. Αυτοί οι βλάκες προσποιούνταν πάντα ότι εκπλήσσονταν και ότι πάθαιναν σοκ που η τιμωρία που επέβαλλε η αστική κοινωνία μπορούσε να είναι «σκληρή και πρωτόγνωρη».

10. Πρέπει να έχουμε κατά νου ότι το σωφρονιστικό σύστημα δεν είναι ακόμα ένας προηγμένος καπιταλιστικός θεσμός και ότι η γραφειοκρατία των φυλακών, που στελεχώνεται ως επί

Οι λίγοι αγωνιστές των φυλακών που βγαίνουν έξω ζωντανοί συνήθως σκοτώνονται ή συλλαμβάνονται ξανά μέσα σε λίγους μήνες. Έχουν μάθει, τόσο από τους φύλακες όσο και από την Αριστερά, να περιμένουν μια σύγκρουση μέχρι θανάτου ανά πάσα στιγμή και προκαλούν τέτοιες συγκρούσεις έξω από τη φυλακή ακόμα και σε εκείνες τις περιπτώσεις που η αστυνομία δεν το κάνει. Φυσικά, όλοι αυτοί οι αγωνιστές παρακολουθούνται και παρενοχλούνται. Οι μπάτσοι αισθάνονται ότι έχουν χάσει μια δίκη κάθε φορά που ένας ταραξίας βγαίνει από τη στενή, οπότε αν δεν σε πυροβολήσουν απευθείας, κάνουν ό,τι μπορούν μέχρι να πέσεις στη λούμπα και να αυτοπυροβοληθείς. Οι περισσότεροι αγωνιστές πρώην κατάδικοι πέφτουν σε αυτή την παγίδα, παραμένοντας εξίσου απομονωμένοι από την κοινωνία έξω από τη φυλακή όσο ήταν και μέσα στο κελί, βλέποντας τον κόσμο γύρω τους ως ένα μέρος που αποτελείται κατά κύριο λόγο από μπάτσους και κατάδικους (ή «επαναστάτες»).

το πλείστον από ανδρείκελα και ψυχοπαθείς, έχει μέχρι τώρα αντισταθεί με επιτυχία σε όλες τις προσπάθειες –οι οποίες ήταν ελάχιστες– της ευρύτερης κρατικής γραφειοκρατίας να την εξορθολογίσει. Για τις διοικήσεις των φυλακών αυτό δεν σχετίζεται απλώς με την εναντίωση στη φιλελεύθερη [αριστερή] πολιτική –ακόμα και η επιτροπή του Ρήγκαν είναι εναντίον τους– αλλά με την προστασία της εδραιωμένης θέσης τους και, μάλιστα, της ίδιας της δουλειάς τους. Κανένα μεταρρυθμισμένο σωφρονιστικό σύστημα δεν θα συμπεριλάβει αυτούς τους γορίλες και αυτό το γνωρίζουν καλά. (σ.τ.μ.) Προφανώς, αυτή η κατάσταση άλλαξε άρδην από τότε που γράφτηκε το βιβλίο, πενήντα χρόνια πριν. Το «μεταρρυθμισμένο» σωφρονιστικό σύστημα είναι πολύ πιο θωρακισμένο απέναντι στις εξεγέρσεις των κρατουμένων και λιγότερο χοντροκομμένα βάνουσο, ενώ ταυτόχρονα είναι εξίσου, αν όχι περισσότερο, βίαιο και καταπιεστικό απέναντι σε έναν πολλαπλάσιο πληθυσμό φυλακισμένων –πλεονάζοντων για την αξιοποίηση του κεφαλαίου– προλετάριων.

Ταυτόχρονα, για να τηρήσω τους όρους της αναστολής μου, έπρεπε να βρίσκομαι στη σχολή στη Σάντα Κρουζ. Έτσι, το να είμαι «επαναστάτης» συνίστατο κυρίως στο να πηγαινοέρχομαι από τη Σάντα Κρουζ στο East Bay – σκοποβολή και παρακολούθηση μαθημάτων και μικρών συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας στη Σάντα Κρουζ, σνιφάρισμα κόκας και επίδειξη στυλ στο Όκλαντ.

Η κύρια διαφορά μεταξύ αυτών των ανθρώπων και μιας μη πολιτικής εγκληματικής συμμορίας είναι ότι σε αυτή την περίπτωση η ιδεολογία του λενινισμού ισχυροποιεί σε μεγάλο βαθμό τη θέση της ηγεσίας. Αυτός είναι, στην πραγματικότητα, ο σκοπός αυτής της ιδεολογίας. Καθώς δεν υπήρξα ποτέ ηγέτης ο ίδιος, αρκέστηκα στο να είμαι φρουρός αυτών που βρίσκονται στην κορυφή και να καρπώνομαι για τον εαυτό μου ορισμένα από τα υλικά οφέλη που απολάμβαναν. Εγκλωβισμένος σε αυτό το περιβάλλον, διατήρησα τις ψευδαισθήσεις μου για εννέα μήνες ακόμη. Είχα αμφιβολίες αλλά τις κατάπινα με μεγαλύτερες δόσεις από τη λευκή σκόνη και το κόκκινο βιβλίο.

Έως τότε, ο Τζορτζ είχε γίνει ένας από τους *Αδελφούς της Σολεδάδ*.¹¹ Δούλεψα λίγο για την επιτροπή υπεράσπισης, περισσότερο από αφοσίωση στον φίλο μου παρά από κανένα μεγάλο ενδιαφέρον για τη νομική δουλειά. Οι συναντήσεις ήταν ατελείωτες. Η στρατηγική της ριζοσπαστικοποίησης των μαζών μέσω της «αποκάλυψης της πραγματικότητας» των φυλακών και των δικαστηρίων ήταν κατάπτυστη για μένα ακόμα και τότε. Αλλά επειδή ήμουν γι' αυτούς μια διασημότητα ως φίλος του Τζορτζ Τζάκσον και η παρουσία μου φαινόταν να τους εμπνέει να κάνουν ίσως κάτι για να σώσουν τη ζωή του, πήγαινα στις συναντήσεις. (Αυτό δεν σημαίνει ότι

δεν απολάμβανα όλη την προσοχή που μου έδιναν εκεί!)

Είχα αρχίσει να εργάζομαι ως βοηθός διδασκαλίας στο Πανεπιστήμιο της Σάντα Κρουζ και στις 6 Απριλίου του 1971 πήρα αρκετούς φοιτητές μου για να παρακολουθήσουμε τη δίκη της Σολεδάδ στο Σαν Φρανσίσκο. Καθώς τελείωνε η συνεδρίαση του δικαστηρίου, κάποιος έδωσε στον Τζορτζ μια εφημερίδα. Οι μπάτσοι την άρπαξαν από τα χέρια του και το παλιόπαιδο άρχισε να τις παίζει μαζί τους, όπως και ο μισός κόσμος και όλοι οι μπάτσοι στην αίθουσα. Εγώ βρέθηκα ακριβώς στη μέση και ξάπλωσα κάτω μερικά σκυλιά καθώς προσπαθούσα να πάρω ανάσα. Τα γουρούνια άρπαξαν όποιον μπορούσαν, μας μετέφεραν στη Φυλακή της Κομητείας και μας απήγγειλαν κατηγορίες για επίθεση σε βαθμό κακουργήματος.

Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Μετά από όλες τις προσπάθειές μου να «αναμορφωθώ» ήρθα πάλι αντιμέτωπος με το ενδεχόμενο να επιστρέψω στη φυλακή για το υπόλοιπο της ζωής μου μόνο και μόνο γι' αυτή την αψιμαχία. Η αστυνομία είχε ενεργήσει με τον συνηθισμένο ηλιθιο, βάνουσο τρόπο της και εγώ ήμουν εξάλλος. Σχεδόν αμέσως, όμως, συνειδητοποίησα ότι ως μιλιτάντης θα ήμουν πάντα στο έλεος τέτοιων αυθαιρεσιών. Οι μιλιτάντηδες και η Ειδική Διμοιρία¹² βρίσκονται σε μια συμβιωτική σχέση, αφού οι αριστεροί μιλούν σε μια γλώσσα που αυτοί οι τραμπούκοι μπορούν να καταλάβουν: τη στρατιωτική επιβολή των σχέσεων εξουσίας. («Η πολιτική εξουσία βγαίνει από την κάνη ενός τουφεκιού» [Μάο]). Αν συνέχιζα να κυκλοφορώ με ένα μάτσο ανόητους που έλεγαν ότι η

11. (σ.τ.μ.) Βλ. τη σημείωση 3.

12. Το αστυνομικό σώμα που εξειδικεύεται στον έλεγχο πλήθους στο Σαν Φρανσίσκο – ντουλάπες με κλομπ ενάμιση μέτρου του οποίου κύριο έργο είναι η πάταξη της αριστεράς.

νομική δουλειά και τα σοσιαλιστικά συστήματα είναι ανατρεπτικά και κουβαλούσα όπλα για να το αποδείξω, τότε η αστυνομία θα με αντιμετώπιζε ως εχθρό, παρόλο που δεν αποτελούσα απειλή για το σύστημα.

Δεν αποτελούσα εξαίρεση. Παρά την πενταετή απομόνωσή μου στη φυλακή CMC-East όπου τουλάχιστον έμαθα μερικά από τα πιο ύπουλα κόλπα των μπάτσων, βγήκα με ορμή έξω το 1970 περιμένοντας να βρω έναν Κόκκινο Στρατό έτοιμο για επαναστατικό πόλεμο. Αυτό που βρήκα ήταν μια χούφτα κόκκινων ποινικών με την ίδια κοσμοθεώρηση που είχα ως μικροεγκληματίας των σφαιριστηρίων, ενισχυμένη με μεγάλες δόσεις ιδεολογίας και ναρκωτικών. Αλλά η απογοήτευσή μου για την έλλειψη ισχύος τους μετριάστηκε από το τεράστιο χρηματικό ποσό που έπρεπε να ξοδέψουν για μένα.

Αυτή η συνειδητοποίηση με άφησε αηδιασμένο με την πρόσφατη δραστηριότητά μου και με τους «συντρόφους» μου αλλά δεν με έβγαλε από τη Φυλακή της Κομητείας. Η παραμονή μου εκεί τράβηξε για σχεδόν εννέα μήνες, ενώ η Πολιτεία αμφιταλαντευόταν αν θα με κρεμάσει ή αν θα με αφήσει να φύγω δίνοντάς μου την ευκαιρία να κρεμαστώ μόνος μου ακόμα καλύτερα. Τον περισσότερο καιρό ήμουν απομονωμένος από τους άλλους κρατούμενους, έχοντας μόνο τους φύλακες για να μιλάω (εκτός από το περιορισμένο δικαίωμα επισκεπτηρίου για τους φίλους μου και διάφορα έξυπνα συστήματα αποστολής μηνυμάτων που είχαν εφεύρει οι κατάδικοι της Φυλακής της Κομητείας). Πολλοί φύλακες σύχναζαν γύρω από το κελί μου για να μιλήσουν για πολιτική ή απλώς να πουν καμιά μαλακία για να περάσει η ώρα. Κάποιοι από αυτούς ήταν ακαμάτηδες που τους είχαν βάλει εκεί επειδή δεν ήταν αρκετά κακοί για να γίνουν αληθινά γουρούνια. Άλλοι

ήταν φοιτητές εγκληματολογίας που δούλευαν παρτ-τάιμ, η «νέα γενιά» των «ανθρώπων» μπάτσων. Ένας από αυτούς ήταν απλώς ένας συμπαθής μπάρμπα-Θωμάς που αναζητούσε τη μαύρη ταυτότητά του για να βρει γκόμενα. Δεν φέρνουν πολλούς κατάδικους από το Κουέντιν στη φυλακή της Κομητείας του Σαν Φρανσίσκο –οι μισοί από τους κρατούμενους είναι μέσα για αλητεία– και, επιπλέον, επειδή ήμουν φίλος του Τζορτζ είχα γίνει και πάλι διάσημος.

Το μεγαλύτερο διάστημα διάβαζα και σκεφτόμουν, πιο έντονα από ποτέ άλλοτε στη ζωή μου. Εκτός από τα μαθηματικά μου, η κατεύθυνση αυτών των μελετών ήταν πάντα η επαναστατική θεωρία ή στρατηγική. Πέρασα πολύ χρόνο εξετάζοντας την προηγούμενη δραστηριότητά μου από την άποψη του τι μου προσέφερε άμεσα και μακροπρόθεσμα, και διαπίστωσα ότι ήταν εξαιρετικά ελλιπής και από τις δύο πλευρές. Εκτός από τα προφανή όρια της στρατηγικής του αντάρτικου μέσα και έξω από τη στενή, είδα ότι όλες οι εναλλακτικές λύσεις που είχα δώσει στον εαυτό μου ήταν αντιδραστικές, δεδομένου ότι αποτελούσαν απλώς αντανάκλαστικές αντιδράσεις στα εγκλήματα που διέπραττε το κράτος. Οι όροι, το έδαφος και τα όπλα των προηγούμενων αγώνων μου είχαν όλα υπαγορευθεί από τον εχθρό μου. Αυτό είχε αυξήσει τη λύσσα μου αλλά είχε επίσης αυξήσει την προθυμία μου να μπω στη μάχη με τέτοιο τρόπο που η νίκη να είναι αδύνατη. Αυτό το μοτίβο, που είχε δημιουργηθεί στη φυλακή, είχε συνεχιστεί και μετά την αποφυλάκιση από την CMC.

Το να βγω από την τρέλα της περασμένης χρονιάς ήταν το καλύτερο πράγμα που θα μπορούσε να μου συμβεί. Θα ήθελα με αυτή την ευκαιρία να ευχαριστήσω την Ειδική Διμοιρία του Σαν Φρανσίσκο που μου παρείχε τα μέσα για να το κάνω αυτό.

Εκτός από το συνεχές ψυχολογικό μαρτύριο του να είμαι κλεισμένος σε ένα κλουβί, όσο άνετο κι αν είναι αυτό, η ζωή μου κατά τη διάρκεια των εννέα μηνών που πέρασα στη Φυλακή της Κομητείας δεν ήταν και τόσο κακή. Ζούσα κάπως σαν μοναχός του Μεσαίωνα –αν και το αντικείμενο των μελετών μου ήταν λίγο διαφορετικό– ενεργοποιώντας τον εαυτό μου και ηρεμώντας ταυτόχρονα.

Τον Δεκέμβριο του 1971, ο δικηγόρος μου, μετά από μήνες τρεξίματος, έκανε μια συμφωνία με τον εισαγγελέα, σύμφωνα με την οποία η κατηγορία για επίθεση σε βαθμό κακουργήματος μειώθηκε σε πλημμέλημα και μου αναγνωρίστηκε ο χρόνος που είχα εκτίσει. Στη συνέχεια, το Συμβούλιο Φυλακών Ενηλίκων έπαιξε ένα σαδιστικό παιχνιδάκι, αφήνοντάς με για δύο εβδομάδες να αναρωτιέμαι αν θα με ξαναστείλουν στη φυλακή για παράβαση της αναστολής έτσι κι αλλιώς. (Εκατοντάδες πρώην κατάδικοι κάνουν συμφωνίες για πλημμελήματα, μόνο και μόνο για να τους στείλουν πίσω στη φυλακή. Αυτό μπορεί να συμβεί ακόμη και αν δικαστείς και αθωωθείς, ή ακόμη και αν αποσυρθούν όλες οι κατηγορίες!) Τελικά διέταξαν την αποφυλάκισή μου στο πλαίσιο της ετήσιας χριστουγεννιάτικης επίδειξης καλής θέλησης προς τον κόσμο. Αλλά οι φύλακες δεν μου το είπαν, οπότε δεν βγήκα μέχρι τις 30 του μηνός.

Σε έναν μεγάλο βαθμό, έγραφα για το παρελθόν μου σε αυτό το βιβλίο προκειμένου να το ξεπεράσω, να αφομοιώσω αυτά που έμαθα και να ξεφορτωθώ το νεκρό βάρος που απομένει. Δεν ήταν εύκολο. Όταν η ζωή μου ήταν στο αθλιότερο σημείο της, όταν η φυλακή με είχε σχεδόν μετατρέψει σε εγκλωβισμένο θηρίο, δεν εξέταζα προσεκτικά τίποτα από ό,τι έκανα και όταν τα σκεφτόμουν έστω και λίγο, έπρεπε να το κάνω με εντελώς αποστασιοποιημένο τρό-

πο, σαν να τα είχε κάνει κάποιος άλλος. Η ζωή ήταν πολύ σκληρή και αβέβαιη. Έπρεπε να σκεφτείς την τακτική που θα ακολουθήσεις, να σχεδιάσεις πώς θα επιβιώσεις αλλά δεν μπορούσες να εμβαθύνεις στον εαυτό σου γιατί θα τρελαινόσουν. Από μία άποψη είχες όλο τον χρόνο του κόσμου στη διάθεσή σου, αλλά στην πραγματικότητα δεν είχες καθόλου χρόνο.

Φυσικά, τώρα τα πράγματα είναι διαφορετικά απλώς και μόνο επειδή μπορώ να κάνω πολύ περισσότερα για την κατάστασή μου. Σε γενικές γραμμές, μπορώ να σκεφτώ όλα όσα έχω κάνει με κριτικό τρόπο, βασίζοντας τις κρίσεις και τις τακτικές μου όχι στα αντανακλαστικά ενός παγιδευμένου ζώου αλλά σε γενικές ιδέες που και οι ίδιες ελέγχονται και αναπτύσσονται διαρκώς. Παρόλα αυτά, κάποιες πλευρές του παρελθόντος μου που έχουν τελειώσει αμετάκλητα συνεχίζουν να με στοιχειώνουν με αλλόκοτους τρόπους και είναι πολύ δύσκολο να σχετιστώ μαζί τους. Μερικές φορές αρχίζω να λέω μια διασκεδαστική ιστοριούλα για μένα και μερικούς φίλους μου και ξαφνικά συνειδητοποιώ ότι είναι νεκροί. Περιττό να πω ότι, ακόμα και τώρα, χρειάστηκε να αποστασιοποιηθώ και να θωρακίσω λίγο τον εαυτό μου για να βγάλω την ιστορία από μέσα μου.

Πριν με ξαναπιάσουν, παντρεύτηκα – ποιος θα το περίμενε!– και μπήκα για πρώτη φορά σε μια μεγάλη, αρκετά στενά δεμένη οικογένεια, όπου γενικά έγινα θερμά αποδεκτός. Ωστόσο, δεν πρόλαβα να προχωρήσω πολύ σ' αυτή τη σχέση πριν από τη σύλληψή μου. Μόνο όταν ήμουν στη Φυλακή της Κομητείας το αποτέλεσμα αυτής της «συμμαχίας» εκδηλώθηκε πλήρως: ενώ τα τελευταία επτά χρόνια στη φυλακή δεν είχα ούτε έναν επισκέπτη, τώρα είχα κάθε εβδομάδα τουλάχιστον δύο άτομα και ορισμένες φορές πάνω από πέντε, που όλα ενδιαφέ-

ρονταν για το αν είμαι καλά. Οι επισκέψεις και τα γράμματά τους –και ο κόπος τους για να με βγάλουν έξω– απλώς με σκλάβωναν. Έμαθα να ανοίγομαι μαζί τους σε σημείο που να μπορώ να δείχνω εμπιστοσύνη και να είμαι δοτικός. Υπήρχε κάτι τέτοιο μεταξύ κάποιων από εμάς στο Κουέντιν αλλά είχε σχηματιστεί ως προϊόν του συνεχούς πολέμου με τον υπόλοιπο πληθυσμό της φυλακής και τους τραμπούκους δεσμοφύλακες. Είχα γνωρίσει τότε την αγάπη των συντρόφων που ενώνονται στον πόλεμο και ακόμα φυλάω τη μνήμη της. Αλλά ποτέ πριν δεν είχα γνωρίσει μια τόσο άνευ όρων αγάπη όπως αυτή της γυναίκας μου και της οικογένειάς της, και κάποιων φίλων τους που έγιναν και δικοί μου.

Όταν αφέθηκα ελεύθερος επέστρεψα σε καθεστώς αναστολής. Επιπλέον, τώρα λόγω της καταδίκης μου για πλημμέλημα ήμουν υπό επιτήρηση. Δύο ομάδες μπάτσων με παρακολουθούν και έχω να τηρήσω δύο σύνολα κανόνων επανένταξης. Προφανώς, ακόμα κι αν το ήθελα, θα ήταν ηλίθιο να επιστρέψω στα παλιά κόλπα. Τώρα δεν πρέπει καν να φαίνεται ότι επέστρεψα σε αυτά με κανέναν τρόπο. Για τον επόμενο χρόνο δεν πρέπει μόνο να είμαι νόμιμος αλλά να φαίνομαι κιόλας. Δεν θέλω με κανένα τρόπο να συνεχίσω από εκεί που σταμάτησα, αλλά πρέπει να διατηρήσω τα προσχήματα σε τέτοιο βαθμό που δεν μπορώ καν να πάω να δω τους παλιούς μου συντρόφους για να τους πω πόσο λάθος κάνουν, υπό τον φόβο ότι η αστυνομία θα μπει στον πειρασμό να με στοχοποιήσει.

Δεν είναι και τόσο άσχημα όμως να είσαι νόμιμος. Όλα είναι καινούργια για μένα εδώ έξω: ο καθαρός αέρας και η ελευθερία κίνησης είναι πράγματα που με δυσκολία θυμόμουν. Προσθέστε σε αυτά ένα μωρό, μια γυναίκα, μια οικογένεια, φαγητό και φωτιά (στο τζάκι αυτή τη φορά)... να

βλέπω τα αστέρια τη νύχτα, να κολυμπάω στον ωκεανό, να έχω κήπο και σκύλο, να τηλεφωνώ σ' έναν παλιό φίλο το βράδυ που αποφυλακίζεται, να βρίσκομαι μαζί με πολλά μικρά παιδιά, να επισκέπτομαι κάποιον για δείπνο, να κοιμάμαι αργά μια στο τόσο... να συνηθίζω τις μικρές ελευθερίες του έξω κόσμου.

Βέβαια, το γεγονός ότι αυτός ο κόσμος δεν είναι και τόσο ελεύθερος έρχεται συνεχώς στην επιφάνεια. Μπορώ να δω το νεκρό βάρος της καθημερινότητας, ακόμα κι αν δεν το αισθάνομαι ακόμα εντελώς, επειδή είναι όλα τόσο καινούργια. (Ξεκινάω δουλειά σύντομα· αυτό θα με βοηθήσει να το αισθανθώ). Εν μέρει έχω απλώς πείσει τον εαυτό μου να απολαύσει τα καινούρια πράγματα ώστε να καταπολεμήσω την ανησυχία μου όσο είμαι σε αναστολή και υπό επιτήρηση. Ακόμα κι έτσι, ή ίσως ακριβώς γι' αυτό, αυτή η στάση εξυπηρετεί τον σκοπό της. Είναι μια διαφορετική περίοδος.

Οπότε απλά χαλαρώνω, γίνομαι μαλακός και γέρος και λίγο τεμπέλης, διαβάζω λίγο, σκέφτομαι πολύ, παίρνω έναν χρόνο άδεια – τολμώ να πω ότι το δικαιούμαι.

Τζέιμς Καρ, 1972

Σχετικά με το γενικό πλαίσιο και ορισμένες από τις κρυμμένες συνδέσεις μεταξύ εκείνης της εποχής και του σήμερα.

News from Everywhere και BM Blob.¹³

Η εξαιρετική αυτοβιογραφία του Τζέιμς Καρ, του πρώην μέλους των Μαύρων Πανθήρων και συνιδρυτή της *Αγέλης των Λύκων* του Τζορτζ Τζάκσον στη φυλακή Σολεδάδ, *Bad*, στήθηκε από μέλη της φιλοκαταστασιακής ομάδας Contradiction στην Καλιφόρνια. Εκδόθηκε το 1975 από τον εκδοτικό οίκο Herman Graf Associates στη Νέα Υόρκη. Μόλις εκδόθηκε, το Τμήμα Σωφρονιστικών Ιδρυμάτων της Πολιτείας της Καλιφόρνιας απείλησε να ασκήσει αγωγή εκ μέρους αρκετών υπαλλήλων του, τους οποίους, όπως υποστήριζαν, το βιβλίο συκοφαντούσε, διεκδικώντας μεγάλες αποζημιώσεις. Έτσι, συνάφθηκε συμφωνία το βιβλίο να μην καταχωρηθεί στον κατάλογο των «Υπό έκδοση βιβλίων», τον επίσημο κατάλογο για τους βιβλιοπώλες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, κανείς δεν μπορούσε να παραγγείλει το βιβλίο εκτός αν το γνώριζε ήδη και έπαιρνε μόνος του την πρωτοβουλία να επικοινωνήσει με τους διανομείς. Παρ' όλα αυτά, το μεγαλύτερο μέρος του τιράζ των 110.000 αντιτύπων πουλήθηκε, έχοντας ευρεία κυκλοφορία όχι μόνο σε βιβλιοπωλεία αλλά και σε περίπτερα, σε σταθμούς υπεραστικών λεωφορείων Greyhound, σε ταχυφαγεία των αυτοκινητοδρόμων, σε καταστήματα αεροδρομίων κ.λπ. Όσα αντίτυπα έμειναν απούλητα έχουν πολτοποιηθεί εδώ και πολύ καιρό. Η αποσιώπηση του βιβλίου ήταν εύκολη υπόθεση και συνάντησε την ηχηρή σιωπή του αντιπολιτευόμενου φιλε-

λεύθερου/αριστερού χώρου στην Αμερική καθώς το βιβλίο εξαρχής δεν ήταν της αρεσκείας τους, δεδομένου ότι υπονόμει το κύρος πολλών ιερών ειδώλων της εποχής. Η παρούσα επανέκδοση ενός τόσο ανατρεπτικού βιβλίου θέτει υπό αμφισβήτηση μετά από τόσα χρόνια τόσο την αμερικανική αριστερά όσο και το βαρύνον διάταγμα του Τμήματος Σωφρονιστικών Ιδρυμάτων.

Το *Bad* είναι ένα ανάμεσα σε πολλά βιβλία που γράφτηκαν από κρατούμενους οι οποίοι ριζοσπαστικοποιήθηκαν από τις εμπειρίες τους στις αμερικανικές φυλακές. Ωστόσο, ξεχωρίζει από τα περισσότερα επειδή αποφεύγει να παρουσιάσει τον κρατούμενο ως παθητικό θύμα της κοινωνικής αδικίας – και επίσης αρνείται τον ρόλο του μάρτυρα που οι αριστεροί και οι φιλελεύθεροι προσπαθούν να επιβάλουν στους κατάδικους ως όχημα για τις δικές τους φαντασιώσεις και καριέρες (είτε ως κοινωνικοί λειτουργοί, είτε ως κοινωνιολόγοι, είτε ως πολιτικοί, είτε ως «επαγγελματίες επαναστάτες»). Απαλλαγμένος από όλους αυτούς τους περιορισμούς ο Τζέιμς Καρ μπόρεσε να αφηγηθεί την ιστορία του, με όλα τα μελανά της σημεία, χωρίς να τον απασχολεί τι θα μπορούσε ή δεν θα μπορούσε να αποξενώσει τους φιλελεύθερους/αριστερούς υποστηρικτές. Έτσι δεν αποσιωπάται η εμπλοκή του σε ομαδικούς βιασμούς ή κυκλώματα προστασίας ούτε και οι φρικτότερες πλευρές της καθημερινής του ζωής στη φυλακή. Επιπλέον το βιβλίο δεν περιέχει άχρηστες απολογίες ενοχής για το παρελθόν του. (Ούτως ή άλλως, η ιστορία της εξέλιξης του καθιστά σαφή την κατοπινή κατανόησή του όσον αφορά το γιατί το καθεστώς της φυλακής ενθάρρυνε σκόπιμα τη διχαστική συμπεριφορά αυτού του είδους.)

Το βιβλίο δείχνει πώς και γιατί τελικά ξεπέρασε την ηθικολογική πρακτική και ιδεολογία της «Νέας Αριστεράς» της δεκα-

13. (σ.τ.μ.) Τα πρώην μέλη της King Mob, Stuart και David Wise είναι οι βασικοί συγγραφείς του επίμετρου που ακολουθεί.

ετίας του '60 σε όλες τις μορφές της, από τον νομικό ρεφορμισμό των λευκών φιλελεύθερων (και αριστερών συχνά μαοϊκών τάσεων) μέχρι τον ένοπλο ρεφορμισμό των Μαύρων Πανθήρων. Υπήρχε σε κάθε περίπτωση μεγάλη επικάλυψη μεταξύ τους. Παρόλο που οι Μαύροι Πάνθηρες παρέπεμπαν συχνά στο βιβλίο *Της γης οι κολασμένοι* του ψυχιάτρου Φραντς Φανόν που δραστηριοποιήθηκε στην Αλγερία, μπορούμε να πούμε ότι ένας πιο μιλιταριστικός σταλινισμός φιλτραρισμένος από τον Μάο, τον Τσε Γκεβάρα και τον Κάστρο προπαγανδίστηκε πολύ επιτυχημένα από συνοδοιπόρους απολυμένους λευκούς ακαδημαϊκούς όπως ο Τζον Γκεράσι. Χρησιμοποιώντας τη γοητευτική τους φήμη και την ιδιότητα του διανοούμενου που κατείχαν, προώθησαν τη διάδοση αυτής της απλοϊκής ιδεολογίας με τις θανατηφόρες συνέπειές της – ιδιαίτερα μεταξύ πολλών γενναίων μαύρων του γκέτο και των φυλακισμένων που εκείνη την περίοδο αναζητούσαν διέξοδο από το αδιέξοδο του κινήματος για τα πολιτικά δικαιώματα στον Νότο, εμπνευσμένοι από την εξέγερση του Γουάτς το 1965.¹⁴ Μια διαφορά σε σχέση με τον Τζέιμς Καρ ήταν ότι αυτός ξεκίνησε διάλογο –αν και λίγα χρόνια αργότερα– με Αμερικανούς λευκούς που ήταν λιγότερο εμπορούμενοι από την ιδεολογία της θυσίας, πιο διαβασμένοι και πιο ανατρεπτικοί σε σύγκριση με τον Γκεράσι και τους ομοίους του, παρά την προνομακική τους θέση σε σχέση με τους μαύρους των γκέτο. Ήταν μια συμπόρευση που θα μπορούσε πραγματικά να έχει οδηγήσει κάπου, αν κατά βάση δεν είχε παρέμβει με ολέθρια αποτελέσματα το κράτος. Η πρακτική/θεωρητική συμπόρευση μαύρων και λευκών και

14. Βλ. το κείμενο της Καταστασιακής Διεθνούς, «Η παρακμή και η πτώση της θεαματικής-εμπορευματικής κοινωνίας» που περιλαμβάνεται στη συλλογή *Το ξεπέραςμα της τέχνης*, Ύψιλον, 1999.

τώρα λατινοαμερικάνων στην οποία κάθε πλευρά θα αλληλοσυμπληρώνει την άλλη φαίνεται να είναι τελικά ένα απαραίτητο συστατικό στοιχείο οποιουδήποτε μελλοντικού αγώνα εμφανιστεί μέσα και ενάντια στην αμερικανική κοινωνία.

Ο Καρ βγήκε από τη φυλακή και μπήκε στο περιβάλλον των Πανθήρων έχοντας αυτόματα κύρος λόγω της στενής του σχέσης με τον Τζορτζ Τζάκσον και της φήμης του ως ενός από τους πιο ζόρικούς τύπους. Όμως γρήγορα απογοητεύτηκε από τη μάτσο πόζα και την ιεραρχική λατρεία της ηγεσίας καθώς και από το ρεφορμιστικό κοινωνικό και πολιτικό τους πρόγραμμα, συνειδητοποιώντας ότι όλα αυτά αποτελούσαν εμπόδιο στην επανάσταση που επιθυμούσε. Στα συμπεράσματα του βιβλίου [που περιλαμβάνονται παραπάνω] καταδεικνύει πως η «ιδεολογία του αντάρτικου», που σταδιακά κυριάρχησε στο κόμμα («η καθαρά στρατιωτική επιβολή των σχέσεων εξουσίας»), είναι εν τέλει αυτοκτονική και μάταιη τόσο μέσα όσο και έξω από τη φυλακή και κατηγορεί εν μέρει την αριστερά για τον ρόλο της στην προώθηση αυτής της «ψευδούς συνείδησης» σε ριζοσπάστες κατάδικους και πρώην κατάδικους. Συγκεκριμένα αναφέρεται στη δολοφονία του Τζορτζ Τζάκσον και στη σφαγή στις φυλακές της Άττικα το 1971 ως παραδείγματα των πρακτικών συνεπειών αυτής της ιδεολογίας. Όπως γράφει: «η ιδεολογία του αντάρτικου ανάγει όλα τα ζητήματα της επανάστασης σε ποσοτικά προβλήματα στρατιωτικής ισχύος» και «τίποτα δεν θα ικανοποιούσε περισσότερο τους πιο αντιδραστικούς αξιωματούχους των φυλακών από μια μάχη μέχρις εσχάτων».

Αν και το βιβλίο του Τζορτζ Τζάκσον *Blood in My Eye* έχει κάποιες αναλαμπές έμπνευσης, επαναλαμβάνει αυτό το μήνυμα ξανά και ξανά – καθώς ο συγγρα-

φέας πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί άμεσα μια ελίτ πολεμική κάστα επαγγελματιών επαναστατών που θα αποτελέσει την πρωτοπορία και θα οδηγήσει τις μάζες στην επανάσταση.¹⁵ Μπορεί αυτή η στρατηγική να φαινόταν εφικτή μέσα από τους τοίχους της φυλακής επειδή η άποψη του ριζοσπάστη κατάδικου για τον έξω κόσμο εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από τις περιγραφές που έκαναν οι αριστεροί του σύμμαχοι και, ως συνήθως, υπερέβαλλαν σχετικά με τη δική τους σημασία και επιρροή στην κοινωνία στο σύνολό της. Βγαίνοντας από τη φυλακή «περιμένοντας να βρει έναν Κόκκινο Στρατό έτοιμο για επαναστατικό πόλεμο», ο Καρ πρέπει να απογοητεύτηκε όταν βρήκε τους Πάνθηρες να ποζάρουν και να προσδίδουν ριζοσπαστικά εχέγγυα στα δείπνα της νεαρής και τρέντι κοινωνικής ελίτ της Νέας Υόρκης. Είχε γίνει της μόδας μεταξύ των πολύ πλούσιων να διοργανώνουν στα πολυτελή διαμερίσματά τους «ριζοσπαστικές σικ» κοινωνικές εκδηλώσεις συγκέντρωσης χρημάτων για διάφορες επίκαιρες αριστερές καμπάνιες (συμπεριλαμβανομένων αρκετών για την οικονομική ενίσχυση των Μαύρων Πανθή-

15. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Κόμμα των Μαύρων Πανθέρων εξέδωσε και διένειμε την *Κατήχηση του Επαναστάτη* του Νετσάγιεφ και ότι ο Τζάκσον και άλλοι κορυφαίοι Πάνθηρες την αναγνώρισαν ως σημαντική επιρροή στις θεωρίες τους για την οργάνωση της πολιτικής «πρωτοπορίας» – οι ίδιες αντιλήψεις είχαν επίσης φανεί ελκυστικές και στους πρώτους Μπλ-σεβίκους. Αργότερα ο Τζάκσον αναθεώρησε την άποψή του: «Αν και δεν ασπάζομαι πλέον το σύνολο της επαναστατικής κατήχησης του Νετσάγιεφ (καθώς είναι πολύ ψυχρή μοιάζοντας πάρα πολύ με τη φασιστική ψυχολογία· η επανάσταση πρέπει να εμπνέεται από την αγάπη)...». Αν και αρχικά θεωρείτο ότι την μπροσούρα είχαν συγγράψει από κοινού ο Νετσάγιεφ και ο Μπακούνιν, η πρόσφατη έρευνα υποστηρίζει ότι ήταν έργο του Νετσάγιεφ μόνο, με πιθανόν λίγη βοήθεια από τον Μπακούνιν.

ρων). Καθώς το ριζοσπαστικό σικ γινόταν η τελευταία λέξη της μόδας της εποχής, έγινε τόσο επιθυμητό όσο και μοδάτο για όσους φιλοξενούσαν τις εκδηλώσεις αυτές να απολύουν τους κανονικούς μαύρους υπηρέτες τους και να τους αντικαθιστούν προσωρινά με λευκούς – αυτό γλίτωνε τόσο τους οικοδεσπότες όσο και τους καλεσμένους από πολλές ενοχές και αμηχανία.¹⁶ Αυτή η επισήμανση όμως δεν σημαίνει ότι πρέπει κανείς να απορρίπτει επιπόλαια και απαξιωτικά τους Πάνθηρες: υπήρχαν πολλά καλά άτομα μεταξύ τους που επεδίωκαν ειλικρινώς τη ριζοσπαστική αλλαγή και περιφρονούσαν όσους γοητεύονταν από το κύρος και τη φήμη ή απλώς εμπορεύονταν την εικόνα του κόμματος.

«Κατά τη δεκαετία του 1960 συμμετείχα σε πολλές επαναστατικές οργανώσεις των μαύρων, συμπεριλαμβανομένου του Κόμματος των Μαύρων Πανθέρων, το οποίο θεωρώ ότι εν μέρει απέτυχε λόγω του αυταρχικού στυλ ηγεσίας του Χιούι Νιούτον, του Μπόμπι Σιλ και άλλων μελών της Κεντρικής Επιτροπής. Αυτό δεν αποτελεί μομφή εναντίον αυτών των ατόμων. Έγιναν πολλά λάθη επειδή η εθνική ηγεσία ήταν πολύ αποκομμένη από τα τμήματα στις πόλεις σε όλη τη χώρα και ως εκ τούτου επιδόθηκε στο να δίνει εντολές και να υπαγορεύει την αναγκαστική εκτέλεση εργασίας. Αλλά πολλές αντιφάσεις δημιουργήθηκαν επίσης λόγω της δομής της οργάνωσης ως μαρξιστικής-λενινιστικής ομάδας. Δεν υπήρχε εσωκομματική δημοκρατία και όταν προέκυπταν αντιθέσεις, οι ηγέτες αποφάσιζαν για την επίλυσή τους και όχι τα μέλη. Οι εκκαθαρίσεις έγιναν συνηθισμένο φαινόμενο και πολλά καλά μέλη απο-

16. Βλ. το βιβλίο του Tom Wolfe, *Radical Chic and Mau-Mauing the Flak Catchers*, 1971.

βλήθηκαν από την ομάδα απλώς και μόνο επειδή διαφωνούσαν με την ηγεσία. Εξαιτίας της υπερβολικής ισχύος της κεντρικής ηγεσίας, η εθνική οργάνωση τελικά διαλύθηκε εντελώς, πακεταρίστηκε και στάλθηκε πίσω στο Όκλαντ της Καλιφόρνιας. Φυσικά, έγιναν πολλά λάθη επειδή το ΚΜΠ ήταν μια νέα οργάνωση και δεχόταν σφοδρή επίθεση από το κράτος. Δεν θέλω να υπαινιχθώ ότι αυτά τα εσωτερικά λάθη ήταν η πρωταρχική αντίφαση που κατέστρεψε το ΚΜΠ, αυτό το έκαναν οι επιθέσεις της αστυνομίας εναντίον του, αλλά αν ήταν καλύτερα και πιο δημοκρατικά οργανωμένο, ίσως να είχε αντέξει την καταιγίδα. Επομένως, αυτό δεν αποτελεί μια απερίσκεπτη κριτική ή μια πσιώπλατη επίθεση: Αγαπούσα το κόμμα. Και εν πάση περιπτώσει, ούτε εγώ ούτε οποιοσδήποτε άλλος που ασκεί κριτική στο Κόμμα εκ των υστέρων, θα μειώσει ποτέ τον τεράστιο ρόλο που έπαιξε το ΚΜΠ στο κίνημα της απελευθέρωσης των μαύρων τη δεκαετία του 1960. Αλλά πρέπει να δούμε τη συνολική κατάσταση των οργανώσεών μας εκείνης της περιόδου, ώστε να μην επαναλάβουμε τα ίδια λάθη. Νομίζω ότι η σύντομη παραμονή μου στους Πάνθηρες ήταν πολύ σημαντική γιατί με δίδαξε για τα όρια, ακόμα και για τη χρεοκοπία της ηγεσίας σε ένα επαναστατικό κίνημα. Δεν πρόκειται για ελάττωμα της προσωπικότητας ενός συγκεκριμένου ηγέτη, αλλά αντίθετα για τη συνειδητοποίηση ότι πολλές φορές οι ηγέτες έχουν μια ατζέντα και αυτοί που τους ακολουθούν μια άλλη».

Απόσπασμα από το βιβλίο *Anarchism and the Black Revolution* του Lorenzo Kom'Boa Ervin.

Ο Μπόμπι Σιλ και ο Χιούι Νιούτον, οι ιδρυτές του κόμματος, ήταν νέοι του γκέτο που

είχαν αποκτήσει πανεπιστημιακή μόρφωση αλλά εξακολουθούσαν να κάνουν παρέα με φίλους από τη γειτονιά τους. Στην πανεπιστημιούπολη, ο πολιτικός χώρος των μαύρων κυριαρχούνταν από διανοούμενους που όδευαν προς το ελεύθερο επάγγελμα και τη θέση του στελέχους εντός του συστήματος. Η πολιτική αυτών των φοιτητών ήταν ένας στενός αфро-πολιτιστικός μαύρος εθνικισμός, με τον οποίο ο Σιλ και ο Νιούτον ήταν δυσαρεστημένοι, καθώς δεν προσέφερε καμία λύση και ελάχιστη ή καθόλου βοήθεια σε όσους ζούσαν στο γκέτο. Απορρίπτοντας την πολιτική των επαγγελματικών στελεχών της πανεπιστημιούπολης, άρχισαν να στρατολογούν, να εκπαιδεύουν πολιτικά και να οργανώνουν τον πληθυσμό του γκέτο – ιδίως τους νέους άνεργους «αδελφούς της γειτονιάς» και τα «λούμπεν στοιχεία». Αν και υψηλότερου επιπέδου από τους επίδοξους αστούς μαύρους εθνικιστές, οι αυτοδιορισμένοι «πρόεδροι» Σιλ και «υπουργός» Χιούι εξακολουθούσαν να έχουν τη νοοτροπία του πολιτικού στελέχους που χαρακτηρίζει τις πρωτοποριακές οργανώσεις. Στο βιβλίο του *Seize the time*, ο Σιλ αφηγείται τις εμπειρίες του ως επιστάτη/επιτηρητή σε ένα πρόγραμμα εργασίας τύπου workfare για τη νεολαία του γκέτο, λίγο πριν τη δημιουργία των Πανθήρων. Ο ρόλος του εναλλασσόταν μεταξύ του να είναι «ένα από τα παιδιά» και του να χρησιμοποιεί την εξουσία του για να τα πειθαρχεί – κόβοντας τον μισθό σε περίπτωση παραβίασης των κανόνων ή λόγω φυγοπονίας, τη στιγμή που ο ίδιος έπαιρνε έναν παχυλό μισθό 650 δολαρίων τον μήνα σε σύγκριση με τα πενιχρά 1,35 δολάρια την ώρα που έπαιρναν οι νέοι. Αναμφίβολα ενθάρρυνε τους νέους να προσπαθήσουν να κατανοήσουν την κοινωνική τους κατάσταση και την ιστορία τους, αλλά σε

γενικές γραμμές με πατροναριστικό τρόπο και από θέση ισχύος.¹⁷

Αυτές οι θέσεις μεταφέρθηκαν στην πρωτοποριακή ιδεολογία και τις ιεραρχικές δομές των Πανθήρων – π.χ. ο Χιούι Νιούτον ανέλαβε ρόλο γκουρού, αναπαράχθηκαν όλοι οι ψευδείς διαχωρισμοί μεταξύ ηγετών και ακολουθητών, στοχαστών και εκτελεστών, συνείδησης και πρακτικής κ.λπ. Καθώς το κόμμα μεγάλωνε, η ιεραρχική μορφή μπορούσε μόνο να ενισχυθεί και να ευνοήσει, μέσω της πειθούς και του λόγου, την εξουσία των πιο μορφωμένων – όπως τους ευνοεί γενικά στην κοινωνία.

«Αντί για τα συνηθισμένα πειράγματα και τις συζητήσεις των κρατουμένων που έβγαίνουν από τα κελιά τους για να παραταχθούν στην ουρά για το πρωινό, οι φύλακες αντίκρισαν βλοσυρούς κρατούμενους που βγήκαν σιωπηλά από τα κελιά τους και παρατάχθηκαν σε σειρές δύο ατόμων με έναν μαύρο άνδρα στην κεφαλή κάθε σειράς. Πολλοί από τους κρατούμενους φορούσαν μαύρα περιβραχιόνια. Προχώρησαν σιωπηλά μέχρι τις συνηθισμένες θέσεις τους γύρω από τα τραπέζια αλλά δεν έφαγαν. Η συμμετοχή των κρατουμένων στο πρωινό γεύμα απείχε πολύ από το να είναι καθολική και πολλοί από όσους συμμετείχαν στην αποχή συσσίτιου δεν γνώριζαν ακριβώς τον λόγο της. Μέχρι το μεσημέρι, ωστόσο, όλοι γνώριζαν ότι τηρούσαν μια μέρα πένθους και διαμαρτυρίας για τον θάνατο του Τζορτζ Τζάκσον. Για τους νεαρούς σωφρονιστικούς υπαλλήλους που βρέθηκαν στην τραπεζαρία με 700 σιωπηλούς, απέχοντες από το συσσίτιο κρατούμενους που φορούσαν μαύρα περιβραχιόνια, η ίδια η σιωπή και η διάθεση αποκάλυπτης εχθρό-

τητας ήταν η πιο απειλητική και τρομακτική εμπειρία που μπορούσαν να θυμηθούν...»

Επίσημη Έκθεση της Ειδικής Επιτροπής της Νέας Υόρκης για την Εξέγερση στη Φυλακή Άττικα. Στο απόσπασμα αυτό περιγράφεται η σκηνή στην τραπεζαρία της Πολιτειακής Φυλακής Άττικα στο πρωί της 22^{ης} Αυγούστου του 1971 – την επομένη της δολοφονίας του Τζορτζ Τζάκσον από τους δεσμοφύλακες στη φυλακή Σαν Κουέντιν.

«Είμαστε άνθρωποι. Δεν είμαστε κτήνη και δεν θα μας μεταχειρίζονται σαν κτήνη!» – Οι εξεγερμένοι της Άττικα

Τη δεκαετία του 1960, το σωφρονιστικό σύστημα των ΗΠΑ βρισκόταν σε κρίση, με την εξέγερση εντός των φυλακών να τροφοδοτείται από την εξέγερση έξω από αυτές. Οι εξεγέρσεις των γκέτο που σάρωσαν τις περισσότερες μεγάλες πόλεις, η φοιτητική αναταραχή, ένα μαζικό αντιπολεμικό κίνημα κατά της εμπλοκής των ΗΠΑ στο Βιετνάμ – όλα αυτά αντανάκλωνταν στο εσωτερικό των φυλακών με μια αυξανόμενη μαχητικότητα και πολιτικοποίηση των κρατουμένων. Ο Τζορτζ Τζάκσον διαδραμάτισε έναν εξαιρετικά ανατρεπτικό ρόλο σε αυτό: έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να αρχίσει η άρση των φυλετικών διαχωρισμών μεταξύ του πληθυσμού των φυλακών που οι φύλακες χρησιμοποιούσαν ως μηχανισμό ελέγχου. Τελικά, ο Τζάκσον δολοφονήθηκε από τους φύλακες στο Σαν Κουέντιν σε μια απόπειρα απόδρασης – την επόμενη μέρα πραγματοποιήθηκε μια πολυφυλετική σιωπηλή διαμαρτυρία ενάντια στη δολοφονία του στο προαύλιο της φυλακής Άττικα. Αυτό ακολουθήθηκε δύο-σι εβδομάδες αργότερα από την καθολική εξέγερση των κρατουμένων στις φυλακές Άττικα που κατέληξε σε σφαγή των κρα-

17. Bobby Seale, *Seize the Time*, Arrow Books, 1970, σ. 56-61.

τουμένων και των ομήρων φυλάκων τους από το κράτος. Ο πρόεδρος των Μαύρων Πανθήρων Μπόμπι Σιλ ενήργησε ως ένας από τους μεσολαβητές μεταξύ κρατουμένων και αρχών κατά τη διάρκεια της εξέγερσης, αλλά παρ' όλες τις επαναστατικές τους φράσεις και τις προβλέψεις για επικείμενη επανάσταση, οι Πάνθηρες δεν μπόρεσαν να προσφέρουν καμία πρακτική υποστήριξη στους εξεγερμένους.

Υπό μία έννοια, η μαχητική εικόνα του ΚΜΠ μπορούσε μόνο να παίζει με τη φωτιά. Από τη μια μεριά χρησιμοποιούνταν πραγματικά όπλα,¹⁸ από την άλλη εκφραζόταν ένας χλευασμός της αστικής τάξης τηλεοπτικού τύπου που ενδύοταν τον μανδύα του υποτιθέμενου «κομμουνισμού» (στην πραγματικότητα κρατικού καπιταλισμού) της Ρωσίας, της Κίνας και της Κούβας: του παθιασμένου αντίχριστου/διαβόλου που φοβόταν περισσότερο από όλα η αμερικανική άρχουσα τάξη. Μέχρι έναν βαθμό ήταν ένα σύνολο από αναγνωριστικά στοιχεία ταυτότητας σχεδιασμένο να τρομάξει το αμερικανικό κράτος χωρίς να το ανατρέψει. Αυτή ήταν μια πλευρά της τραγωδίας του ΚΜΠ: έπαιρναν πραγματικά στα σοβαρά όλους τους αυτοανακηρυγμένους τίτλους τους, από τον τίτλο του στρατάρχη μέχρι αυτόν του υπουργού. (Κατά κάποιο τρόπο

18. Απ' ό,τι φαίνεται πρέπει να γίνει κάποιου είδους διάκριση όσον αφορά τη χρήση των όπλων στους αγώνες του αμερικανικού προλεταριάτου. Δεν βρίσκονται ποτέ πολύ μακριά από το προσκήνιο και τα ωραία λόγια που ακούγονται δεν πρόκειται να αλλάξουν την ενστικτώδη καταφυγή στις σφαίρες, όπως μαρτυρούν οι τρομακτικά μεγάλες ποινές φυλάκισης που επιβλήθηκαν πρόσφατα στους ανθρακωρύχους του Pittston και τους απεργούς των λεωφορείων Greyhound που πήραν τα όπλα. Δυστυχώς, η στρατηγική των Πανθήρων για την ένοπλη αντιπαράθεση με την αστυνομία ήταν μια πολύ στενή αντίληψη της επανάστασης, η οποία δεν θα μπορούσε ποτέ να νικήσει.

θα μπορούσε κανείς να αναρωτηθεί χαριτολογώντας μήπως θα ήταν καλύτερα αν είχαν χρησιμοποιήσει τους τίτλους King, Count, Earl, Duke, όπως οι παλαιότεροι τζαζίστες!) Επιπλέον, υπήρχε σύγκρουση εντός των Πανθήρων σχετικά με την υπερβολική έμφαση που δινόταν στα όπλα. Ήταν μια τακτική που γρήγορα έγινε μηντιακή εικόνα, η οποία στη συνέχεια ξέφυγε εντελώς από τον έλεγχο. Σε μια παρόμοια γραμμή, ο Ντέιβιντ Χίλιαντ, υπουργός Πληροφοριών των Πανθήρων, επεσήμανε αργότερα πόσο γρήγορα εγκαταλείφθηκε το «Κόκκινο Βιβλιαράκι» για τον «Νονό» του Μάριο Πούζο, μόλις άλλαξαν οι κυρίαρχες εικόνες του πνεύματος της εποχής. Σίγουρα, όλος αυτός ο μιλιταριστικός λενινισμός δεν αποτέλεσε ποτέ αντικείμενο σοβαρής σκέψης, όπως φαίνεται από τον τρόπο με τον οποίο ο Μπόμπι Σιλ –πιθανότατα με έναν χαλαρό, ανεπίσημο τρόπο– ήθελε να διορίσει τον Μπεν Μορέα, της αναρχοκαταστασιακής (συχνά υπέροχης, αλλά εξίσου συχνά θυσιαστικά μιλιτάντικης, συγχυσμένης και αντιφατικής ομάδας) Up Against The Wall Motherfucker, σε κάποια θέση στο ΚΜΠ – μια θέση που ο Μορέα απέρριψε γελώντας.¹⁹ Ο Σιλ πιθανότατα αστειευόταν ού-

19. Μόλις ο ηγέτης των Πανθήρων Χιούι Νιούτον βγήκε από τη φυλακή τον Αύγουστο του 1970, κάποια νέα συστατικά προστέθηκαν στον ιδεολογικό χυλό των Πανθήρων. Παρότι το βασικό υλικό παρέμεινε ο λενινισμός, ο Νιούτον άρχισε να προσθέτει νέα στοιχεία, δηλώνοντας ότι το κόμμα έπρεπε πλέον «να πάει τη φιλοσοφία του Μαρξ στον τελικό της στόχο. Δηλαδή, να δημιουργήσουμε έναν κόσμο χωρίς κράτος... γι' αυτό τονίζω ότι δεν είμαστε πλέον επαναστάτες εθνικιστές. Δεν πιστεύουμε σε αυτό που κοινώς αποκαλείται Εθνότητα για την Αμερική. Πιστεύουμε ότι η Αμερική πρέπει τώρα να συνταχθεί με τον απόλυτο διεθνισμό... Πιστεύουμε ότι έχουμε πάει τον Μαρξισμό-Λενινισμό σε ένα ακόμη υψηλότερο επίπεδο από ό,τι έχει υπάρξει ποτέ στην ιστορία, γιατί η ιστορία δεν έχει δημιουργήσει ακόμη τον κομμουνιστικό κόσμο, έχει δημιουρ-

τως ή άλλως, γιατί είναι σίγουρο ότι ποτέ δεν θα είχε περάσει μια τέτοια πρόταση από την Κεντρική Επιτροπή!

Βασικά, οι Πάνθηρες επιθυμούσαν να παραμείνουν μια αμερικανική οργάνωση μαύρων, αλλά δημιουργούσαν συνεχώς συμμαχίες με άλλους εξεγερμένους της αμερικανικής κοινωνίας, από τους οποίους συχνά έπαιρναν διδάγματα και οι οποίοι συχνά διαφοροποιούνταν σε μεγάλο βαθμό από τον διακηρυγμένο λενινισμό του κόμματος. Το πρόγραμμα υγείας και παροχής πρωινών γευμάτων του ΚΜΠ δημιουργήθηκε επηρεασμένο από τις δραστηριότητες της επαναστατικής χίπικης ομάδας του Έμετ Γκρόγκαν, των Diggers. Αρχικά, ο Γκρόγκαν παρέδιδε φαγητό για δωρεάν διανομή στα κεντρικά γραφεία των Πανθήρων του Όκλαντ με έναν μη πατροναριστικό τρόπο, τον οποίο οι Πάνθηρες σέβονταν επειδή το δώρο δεν περιείχε κάποια ένοχη λευκή φιλελεύθερη μαλακία. Ο Γκρόγκαν, φυσικά, δεν είχε κανένα λόγο να συμπεριφέρεται έτσι, αφού ήταν ούτως

γήσει μόνο έναν σοσιαλιστικό κόσμο, ο οποίος βασίζεται επίσης στην ύπαρξη του κράτους. Έτσι, το επόμενο στάδιο θα είναι ένας κομμουνιστικός κόσμος όπου το κράτος δεν θα υπάρχει πλέον. Θα πάρουμε το λάβαρο του αγώνα των λαών, το μαύρο και κόκκινο λάβαρο, μέχρι την τελική νίκη».

Περιέργως, στην ίδια συνέντευξη, απέρριπτε τον μαύρο καπιταλισμό υπέρ μιας «αναλογικής εκπροσώπησης σε ένα σοσιαλιστικό πλαίσιο που θα απαλλοτριώσει και θα εθνικοποιήσει τις ιδιωτικές βιομηχανίες». Ίσως η (μερική και υπό όρους) απόρριψη του κράτους να αντανάκλα κάποια επιρροή των ελευθεριακών τάσεων στην ατμόσφαιρα της εποχής ή ενδεχομένως τον διάλογο με την αναρχοκαταστασιακή ομάδα Up Against The Wall Motherfucker. (Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε *Black Mask* και *Up Against The Wall Motherfucker*, Unpopular Books και Sabotage Editions, Λονδίνο 1993).

ή άλλως ένα λευκό σκληρό δρομίσιο παιδί της εργατικής τάξης.²⁰

Οι Πάνθηρες και η υπόλοιπη «Νέα Αριστερά» της δεκαετίας του 1960 δεν είχαν κάποιο ιδιαίτερο όραμα για έναν κόσμο απαλλαγμένο από τους πιο θεμελιώδεις καπιταλιστικούς θεσμούς και σχέσεις εξουσίας, όπως η μισθωτή σκλαβιά και κάθε είδους μπάτσοι και φυλακές, αν και με έναν νεφελώδη αλλά αισθητό τρόπο όλα αυτά υπήρχαν στην ενεργό διαπάλη της περιόδου. Στην πραγματικότητα, οι Πάνθηρες ήταν ένα κίνημα ένοπλου ρεφορμισμού που επιδίωκε πλήρη δικαιώματα για τους μαύρους ίσα με αυτά των λευκών. Τα αιτήματά τους για αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και στέγαση, κοινοτικό έλεγχο της αστυνομίας(!),²¹ μεγαλύτερη πολιτική εκπροσώπηση των μαύρων και οι εκκλήσεις τους στα Ηνωμένα Έθνη για δικαιοσύνη απηχούσαν τις εκκλήσεις του Κινήματος για τα Πολιτικά Δικαιώματα με επικεφαλής τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, που είχε προηγηθεί. Η ουσιαστική διαφορά ήταν ότι ενώ οι ηγέτες του Κινήματος για τα Πολιτικά Δικαιώματα πίστευαν στη Βίβλο και στην ηθική αρετή της χριστιανικής/γκαντιανής μη βίας, οι Πάνθηρες βασίστηκαν σε μια αναμορφωμένη δομή συμμορίας οπλισμένης με το κόκκινο βιβλίο του Μάο και με ένα όπλο.

20. Βλ. το βιβλίο του Έμετ Γκρόγκαν, *Ringolevio - A Life Played For Keeps*, Heinemann, 1972. Πρόκειται για ένα υπερφίαλο, εγωπαθές βιβλίο που αν το ξεκινήσεις δεν μπορείς να αφήσεις από τα χέρια σου. Πριν ιδρύσει τους Diggers, ο Γκρόγκαν υπήρξε διαρρήκτης, κατάδικος, σαμποτέρ και κλινικά πιστοποιημένος (από το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ) σχιζοφρενής.

21. Κατά ειρωνικό τρόπο, υπάρχουν πλέον πόλεις στις ΗΠΑ στις οποίες ο μαύρος πληθυσμός είναι πλειοψηφικός, οι οποίες κυβερνώνται από μαύρες δημοτικές αρχές και μαύρους αρχηγούς της αστυνομίας – και φυσικά είναι εξίσου απάνθρωποι, διεφθαρμένοι και καταπιεστικοί με τους λευκούς ομολόγους τους.

Αργότερα, όταν οι φλόγες της περιόδου είχαν καταλαγιάσει, ορισμένοι πρώην ηγέτες των Πανθήρων προχώρησαν ακόμα πιο πέρα και έγιναν κοινωνικά αποδεκτά στελέχη που έκαναν καριέρα πραγματώνοντας το αμερικάνικο όνειρο. Πολύ γρήγορα, ο Έλντριτζ Κλίβερ προωθούσε στην αγορά τα τζιν Κλίβερ, γεγονός που ακολουθήθηκε από κάτι ακόμα χειρότερο: τις ομιλίες του στις πανεπιστημιούπολεις υπέρ της προεδρικής εκστρατείας του Ρήγκαν. Παρόμοια πράγματα ισχύουν και για τον Μπόμπι Σιλ με τις προσπάθειές του να εκλεγεί στην τοπική αυτοδιοίκηση, την επιχείρησή του στην εστίαση και τώρα την ανάληψη του ρόλου του αριστερού λέκτορα – που ανασύρεται σαν παγωμένο είδωλο της δεκαετίας του '60 με πολλές διασκεδαστικές ιστορίες για τα παλιά, αλλά χωρίς τίποτα καινούργιο να πει ή να έχει μεγάλη σχέση με το τι συμβαίνει σήμερα – πράγμα που αποτελεί ειρωνεία για έναν άνθρωπο που κάποτε ήθελε να αδράξει τον χρόνο. Όπως είπαν και άλλοι, έγιναν Πάνθηρες του ζωολογικού κήπου και όχι της αστικής ζούγκλας. Ο Χιούι Νιούτον κατά τα φαινόμενα υφίστατο παρενοχλήσεις επί σειρά ετών. Αν και οι κατηγορίες για ύποπτες δραστηριότητες από πρώην Πάνθηρες είναι πολλές και ποικίλες, η σοβαρότητά τους είναι δύσκολο να εκτιμηθεί.²² Όπως και να 'χει, ο Χιούι τα σκάτωσε με το κρακ και με άλλα σκληρά ναρκωτικά και πιθανώς δολοφονήθηκε από

22. Βλ. π.χ. το βιβλίο *Spitting in the Wind* του Earl Anthony – ενός απόλυτου καθικιού, στο οποίο περιγράφει ανερευθίαστα πώς δούλεψε τόσο για το FBI όσο και για τη CIA (για την τελευταία ως στρατολόγος φιλοδυτικών ανταρτών στην Αφρική) και στη συνέχεια, με κροκοδείλια δάκρυα, κλαψουρίζει ότι το να προσπαθείς να κάνεις επανάσταση είναι σαν να «φτύνεις στον άνεμο». Υπάρχουν πολλές «ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες» – κυρίως ένας μακρύς κατάλογος από αθλιότητες στις οποίες συμμετείχε αυτός ο τύπος. (Εκδόθηκε στην Καλιφόρνια το 1990.)

έναν πρεζάκια πάνω σε μια αγοραπωλησία το 1989. Λέμε πιθανώς, επειδή δεν μπορεί να αποκλειστεί η εκδίκηση της αστυνομίας που υπέβασκε επί μακρόν, καθώς ο Χιούι Νιούτον δολοφονήθηκε λιγότερο από ένα τετράγωνο μακριά από το σημείο όπου είχε κατηγορηθεί ότι πυροβόλησε τον αστυνομικό σε περιπολία του Όκλαντ John Fry στα τέλη της δεκαετίας του '60. Θα εξετάσουμε παρακάτω άλλους πιθανούς λόγους για τον θάνατο του Νιούτον.

Η κρατική μηχανή των ΗΠΑ φοβάται πάντα την προοπτική να ενωθούν και να ριζοσπαστικοποιηθούν οι συμμορίες του δρόμου. Ο Τζορτζ Τζάκσον σταμάτησε τους αιματηρούς πολέμους των φυλετικών συμμοριών ανάμεσα στους κρατούμενους κάνοντας έκκληση για ενότητα ενάντια στον κοινό εχθρό – τη διοίκηση των φυλακών. Ως απάντηση, τον έβαλαν στην απομόνωση. Ο ηγέτης των Πανθήρων Φρεντ Χάμπτον επεδίωκε τη συγχώνευση μεταξύ του παραρτήματος των Πανθήρων του Σικάγο και των Blackstone Rangers, μιας συμμορίας δρόμου του South Side με αρκετές χιλιάδες μέλη, καθώς και με άλλες τοπικές συμμορίες μαύρων και, το πιο εκπληκτικό, με συμμορίες λατινοαμερικάνων, όπως οι Young Lords, και φτωχών λευκών μεταναστών από τα Απαλάχια. Για ένα σύντομο διάστημα υπήρξε κάποια επιτυχία: αυτός είναι ο λόγος που το αμερικανικό κράτος φοβόταν τόσο πολύ τον Φρεντ Χάμπτον. (Ο Φρεντ ήταν αυτός που επινόησε τον όρο «Συνασπισμός του Ουράνιου Τόξου»²³ – που είναι μία μόνο από τις ευρηματικές επινοήσεις του – τον οποίο θα αντέγραφε αργότερα ο Τζέσε Τζάκσον). Η επιχείρηση

23. (σ.τ.μ.) Από εδώ προέρχεται και το έμβλημα του LGBTQ κινήματος.

αντιεξέγερσης COINTELPRO-BPP²⁴ που διεξήχθη από το FBI υπό τις ρητές εντολές του αφεντικού του, Τζέι Έντγκαρ Χούβερ το 1967, με στόχο να «εκμεταλλευτεί όλες τις δυνατότητες δημιουργίας διχόνοιας στις τάξεις του ΚΜΠ», με τη βοήθεια του χαφιέ William O'Neal, απέτρεψε με επιτυχία αυτές τις συμμαχίες και υποκίνησε αντίθετα τις βίαιες συγκρούσεις μεταξύ αυτών των οργανώσεων. Και, όλα αυτά τα χρόνια, αυτό είναι το μοτίβο. Αλλά τα πράγματα μπορεί να αλλάζουν. Δύο ημέρες πριν από την έναρξη της μαζικής εξέγερσης του Λος Άντζελες το 1992 κυκλοφόρησε ένα φυλλάδιο στις δύο βασικές συμμορίες του Λος Άντζελες, τους Bloods και τους Crips, το οποίο καλούσε σε ενότητα ενάντια στον κοινό εχθρό – το αστυνομικό τμήμα του Λος Άντζελες– και

24. COINTELPROs (Counter INTElligence PROgrams): Προγράμματα του FBI που αποσκοπούσαν στην εξόντωση ατόμων και οργανώσεων που το FBI έκρινε ως πολιτικά ανεπιθύμητα. Οι τακτικές περιελάμβαναν κάθε είδους επίσημο ψέμα και παραπληροφόρηση από τα ΜΜΕ, τη συστηματική απαγγελία ψευδών κατηγοριών εναντίον ατόμων που είχαν στοχοποιηθεί, την κατασκευή αποδεικτικών στοιχείων για να επιτύχουν την καταδίκη τους, την απόκρυψη στοιχείων που θα μπορούσαν να τους αθώσουν και σε, ορισμένες περιπτώσεις, τη δολοφονία «βασικών ηγετών». Το FBI υποστηρίζει ότι το COINTELPRO έληξε το 1971. Κάθε λογική ανάλυση της δράσης του FBI καταδεικνύει ότι συνεχίζεται και σήμερα, αν και με άλλο κωδικό όνομα. «Ο χαφιές του FBI William O'Neal ανέβηκε γρήγορα στην ιεραρχία του ΚΜΠ του Σικάγο και έγινε επικεφαλής της ασφάλειας και προσωπικός σωματοφύλακας του Φρεντ Χάμπτον. Ο O'Neal παρείχε μια λεπτομερή κάτοψη του διαμερίσματος του Χάμπτον που χρησιμοποιήθηκε από την αστυνομία για τη δολοφονία του ηγέτη των Πανθήρων. Επίσης, υπάρχουν υποψίες ότι ο O'Neal νάρκωσε τον Χάμπτον πριν από την επιδρομή, καθιστώντας τον ανυπεράσπιστο». (Βλ. το βιβλίο των Ward Churchill και Jim Vander Wall, *Agents of Repression*, South End Press, 1988. Ο O'Neal τελικά αυτοκτόνησε.)

σε τερματισμό της αντιπαλότητας μεταξύ των συμμοριών. Στην πραγματικότητα, η ανακωχή ήταν το αποτέλεσμα λεπτών διαπραγματεύσεων που είχαν ξεκινήσει αρκετό καιρό πριν από την εξέγερση, ως απάντηση σε μια ακόμη δολοφονία από το LAPD – σε αυτή την περίπτωση, ενός πολύ σεβαστού μέλους των Crips. Στο South Central και το κέντρο του Λος Άντζελες, τις περιοχές που βρέθηκαν στο επίκεντρο των ταραχών, εμφανίστηκαν γκράφιτι που καλούσαν σε «ενότητα μεταξύ των Crips, των Bloods και των Μεξικανών αδελφών μας». Η «ενότητα», φυσικά, μπορεί να είναι μια ανούσια αριστερή αφηρημένη έννοια, αλλά μέσα στην ατομικοποίηση της σημερινής Αμερικής είναι πραγματικά κάτι σημαντικό. Η συμφωνία μεταξύ των συμμοριών Crips και Bloods εξακολουθεί να ισχύει σε μεγάλο μέρος της αλλά, μέχρι στιγμής, δεν έχει καταστεί εφικτό να συμμετάσχουν στην ανακωχή οι υπόλοιπες εθνοτικές συμμορίες. Ο εμφύλιος πόλεμος μεταξύ των συμμοριών Μεξικάνων/Τσικάνο είναι αγριότερος από ποτέ και κλιμακώνεται, με 18 νεκρούς σε ένα μόνο Σαββατοκύριακο στις αρχές του '93. Η ενότητα στην εξέγερση, και μάλιστα συνειδητά, θα μπορούσε να είναι το στοιχείο που θα βάλει τέλος στον κολασμένο εμφύλιο πόλεμο μεταξύ μαύρων, λατινοαμερικάνων και άλλων νέων που ανήκουν σε συμμορίες, ο οποίος οδήγησε σε 24.000 θανάτους μαύρων στους δρόμους της Αμερικής μόνο το 1991 – μια σφαγή του μαύρου πληθυσμού που είναι μεγαλύτερη από τις αντίστοιχες σφαγές κατά τα χειρότερα χρόνια του πολέμου στο Βιετνάμ. Η εξέγερση του Λος Άντζελες φαίνεται να δείχνει ότι ο κοινωνικός πόλεμος μπορεί να αρχίσει να φέρνει ειρήνη και ενότητα μεταξύ των συμμοριών – ενώ η κοινωνική ειρήνη μπορεί μόνο να διαιωνίζει τον δολοφονικό πόλεμο των συμμοριών, επιβεβαιώνοντας

ότι η στιγμή της εξέγερσης είναι η αφετηρία για την πραγματοποίηση οποιασδήποτε πραγματικής κοινότητας.²⁵

Ένα πράγμα είναι πάντως σίγουρο: η κατάσταση δεν θα παραμείνει στάσιμη. Ενώ κατά τη δεκαετία του '60 ήταν οι μαύρες εκκλησίες που παρήγαγαν μια μεταρρυθμιστική πολιτική ηγεσία, είναι μήπως πιθανό τη δεκαετία του '90 να αναλάβουν διαμεσολαβητικό ρόλο κάποια μέλη συμμοριών, προσφέροντας χιμαιρικές ιδέες στο ποίμνιό τους; Με το οικονομικό πρόγραμμα του Κλίντον να υπόσχεται μεγαλύτερη κρατική παρέμβαση, μπορεί να υπάρξουν προσπάθειες απορρόφησης και ενσωμάτωσης της ηγεσίας των συμμοριών στον τοπικό κρατικό μηχανισμό. Ορισμένοι αρχηγοί συμμοριών έχουν ήδη δείξει ότι είναι πρόθυμοι να προσθέσουν στο οπλοστάσιό τους την άσκηση πολιτικής εξουσίας. (Για παράδειγμα, δύο άλλοτε αντίπαλοι αρχηγοί συμμοριών αποδέχθηκαν την πρόσκληση να παραστούν στην ορκωμοσία του Κλίντον, ενώ άλλοι απέκτησαν ατζέντηδες και εισήλθαν στο κύκλωμα παράδοσης διαλέξεων στα πανεπιστήμια – αλλά είναι εξίσου πιθανό να χρησιμοποιούνται μόνο προσωρινά ως πιόνια στα παιχνίδια εξουσίας των μαύρων και των λευκών πολιτικών.²⁶) Θα

25. Για περισσότερες πληροφορίες και εκτενέστερη ανάλυση διαβάστε το εξαιρετικό άρθρο «Η εξέγερση στο Λος Άντζελες: το πλαίσιο ενός προλεταριακού ξεσηκωμού» στο περιοδικό *Aufheben*.

26. «Όλες, βέβαια, οι στρατιωτικές επεμβάσεις, “ανθρωπιστικές” ή “ακραίες”, της εποχής Ρήγκαν-Μπους [του πρεσβύτερου] κατά αλλόκοτο τρόπο δύσκολα διακρίνονται μεταξύ τους. Οι θαμπές φωτογραφίες των Πεζοναυτών ή της 82^{ης} Μοίρας Αλεξιπτωτιστών στους δρόμους της Πόλης του Παναμά, του Μαϊάμι, του Λος Άντζελες, της Γρενάδας ή του Μογκαντίσου μοιάζουν όλες μεταξύ τους και οι πεσμένες φιγούρες στο έδαφος έχουν πάντοτε μαύρο χρώμα. Αλλά η ταχεία ανάπτυξη μάχιμων

μπορούσαν όμως να βασιστούν στη συνεχιζόμενη αφοσίωση των μελών τους ή θα υπήρχε κατακραυγή για το «ξεπούλημα»; Ποιος ξέρει τι ζυμώσεις γίνονται στη βάση των συμμοριών; Αυτοί που θα μείνουν πίσω θα μπορούσαν απλώς, σε μια έκρηξη οργής, να επαναλάβουν όλες τις φρικαλεότητες των σφαγών για ψυχαγωγία. Αλλά θα μπο-

μοσπονδιακών στρατευμάτων στην περιοχή South Central του Λος Άντζελες ήταν μόνο το ένα σκέλος της πολιτικής τριών σκελών που παρουσιάστηκε τον περασμένο Μάιο – το σιδηρούν “Δόγμα Μπους” για τις ταραγμένες πόλεις των ΗΠΑ. Για παράδειγμα, ενεργοποιήθηκε με εξίσου εντυπωσιακή ταχύτητα μια πρωτοφανής ομάδα δράσης των ομοσπονδιακών υπηρεσιών αστυνόμευσης, η οποία έχει ως αποστολή τον εντοπισμό των δραστών και τη δίωξη των κακουργημάτων που σχετίζονται με τις ταραχές. Οι μεγάλες συνιστώσες της ομάδας δράσης που προέρχονταν από το FBI και από το INS [Υπηρεσία Μετανάστευσης] αναδιοργανώθηκαν αργότερα σε μόνιμες μονάδες καταστολής των συμμοριών βάσει της γνωμοδότησης του γενικού εισαγγελέα Μπαρ ότι οι Crips και οι Bloods μαζί με τους παράνομους μετανάστες εγκληματίες έχουν πάρει τη θέση του Κομμουνισμού ως σημαντικότερης εγχώριας ανατρεπτικής απειλής. Αυτή είναι επίσης η επίσημη νομιμοποίηση για το τρίτο σκέλος του δόγματος: το πρόγραμμα “Σπόροι και Ζιζάνια” το οποίο συνδέει τις δαπάνες σε επίπεδο γειτονιάς (τους “σπόρους”) με την ενεργή συνεργασία στον πόλεμο ενάντια στις συμμορίες (τα “ζιζάνια”).» (Mike Davis, «Ποιος σκότωσε το L.A.»; *To L.A. ήταν μόνο η αρχή*, Futura, 2000.)

(Παρόλο που κανείς δεν αμφισβητεί την αξιοσημείωτη σύνδεση γεγονότων και πληροφοριών για την Αμερική από τον Ντέιβις σε βιβλία όπως το *City of Quartz*, συνήθως αποτυγχάνει να δώσει την ουσία, επιστρέφοντας εν τέλει σε μια πίστη στην αριστερή ρεφορμιστική πολιτική και την αντικαλλιτεχνική τέχνη από τα installations του Kienholz στο L.A. και τους σύγχρονους συγγραφείς μυθιστορημάτων της πόλης μέχρι τη Ραπ. Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι – έχοντάς τα αρκετά καλά με τον εαυτό του – μπορεί και συνεχίζει να έχει τον ρόλο του καθηγητή στο Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής της Νότιας Καλιφόρνιας.)

ρούσαν να πάρουν και μια πιο ριζοσπαστική κατεύθυνση – θα μπορούσαν να γίνουν τεράστια βήματα και να δημιουργηθούν συνδέσεις, αν άλλες δυνάμεις αρχίσουν να κινούνται στην αμερικανική κοινωνία. Υπάρχουν αναφορές ότι μετά την εξέγερση του '92 έχουν δημιουργηθεί αρκετές άτυπες ριζοσπαστικές ομάδες μελέτης σε περιοχές μαύρων και τσικάνο, εν μέρει με σκοπό την ανάκτηση της δικής τους ιστορίας υπό το φως των μεταβαλλόμενων συνθηκών. Μια ομάδα πρότεινε την οργάνωση στα γκέτο σύμφωνα με την αρχική δομή της IWW – κάτι που αποτελεί καλύτερο σημείο εκκίνησης από κάθε αντίληψη περί κομματικής πρωτοπορίας.²⁷

27. (σ.τ.μ.) Όπως φάνηκε στην πράξη, οι συγγραφείς του κεμένου έπεσαν έξω ως προς την πολιτική που ακολούθησε τελικά ο πρόεδρος Κλίντον, η οποία χειροτέρευσε ακραία την κατάσταση του μαύρου προλεταριάτου στις ΗΠΑ με τον δρακόντειο νόμο αυστηροποίησης του ποινικού κώδικα που ψηφίστηκε το 1994 (Crime Bill), ο οποίος εκτός των άλλων προέβλεπε την υποχρεωτική επιβολή ισόβιας κάθειρξης μετά από την τρίτη καταδίκη για το ίδιο αδίκημα, την πρόσληψη 100.000 επιπρόσθετων μπάτσων, την αύξηση της χρηματοδότησης των φυλακών κατά 10 δισεκατομμύρια δολάρια και την επέκταση της λίστας των αδικημάτων τα οποία θα μπορούσαν να τιμωρηθούν με τη θανατική ποινή. Ο νόμος προέβλεπε επίσης τη χρηματοδότηση προγραμμάτων πρόληψης της εγκληματικότητας «σχεδιασμένων από έμπειρους αστυνομικούς» ύψους 6 δισεκατομμυρίων δολαρίων που στη συντριπτική τους πλειοψηφία είχαν ως στόχο την τιμωρία και όχι την πρόληψη ή την επανένταξη. Την πολιτική αυτή δεν στήριζαν, όπως ήταν αναμενόμενο, ανανήψαντες αρχηγοί συμμοριών αλλά τα παραδοσιακά κομμάτια της μαύρης αστικής και μικροαστικής τάξης: πολιτικοί, πάστορες και «ακτιβιστές». Εκτός από τη λανθασμένη εκτίμηση για την πολιτική της κυβέρνησης Κλίντον, οι συγγραφείς ήταν υπεραισιόδοξοι ως προς τις προοπτικές ανασυγκρότησης του κινήματος στις ΗΠΑ μετά την εξέγερση του L.A.

Στην πραγματικότητα, η προέλευση των Crips και κυρίως η επέκτασή τους («cripping») συνδέεται με την άνοδο και την ήττα των Μαύρων Πανθήρων στις αρχές της δεκαετίας του '70 – Crip σήμαινε αρχικά «Community Resource Independent Project».²⁸ Οι Πάνθηρες προσπάθησαν να ενώσουν τις συμμορίες των μαύρων σε όλα τα γκέτο της Αμερικής, μετατρέποντας τις ανταγωνιστικές τάσεις μεταξύ τους σε μια ενιαία επαναστατική δύναμη επίθεσης εναντίον του πραγματικού εχθρού. Η διαδοχική απορρόφηση μικρότερων συμμοριών από τους Crips ήταν μια αντανάκλαση αυτής της προσπάθειας, αλλά προς μια κατεύθυνση που οι Πάνθηρες δεν θα ενέκριναν, παρά τα ψεύτικα μοντέλα επανάστασης που επέλεξε να υιοθετήσει το Κόμμα. Αδυνατώντας να απελευθερωθούν από τον ανταγωνισμό των συμμοριών, ο οποίος ενθαρρύνεται επίσημα από το COINTELPRO-BPP, η ιδεολογία των Πανθήρων παρέμεινε απλώς ανεκδήλωτη τάση και ο στόχος του επαναστατικού μετασχηματισμού (όσο κι αν διαστρεβλώθηκε από τους ιδεολόγους των Πανθήρων) χάθηκε από τον ορίζοντά τους. Αυτό που συνέβη στη συνέχεια είναι εφιαλτικό, καθώς ο κοινωνικός ιστός του κεντρικού Λος Άντζελες άρχισε να αποσυντίθεται

28. (σ.τ.μ.) Υπάρχουν αντικρουόμενες πληροφορίες σχετικά με την ορθότητα της εν λόγω σημασίας του ονόματος Crip. Ο ένας εκ των δύο ιδρυτών της συμμορίας Stanley Williams υποστηρίζει στο βιβλίο του *Blue Rage, Black Redemption* ότι το όνομα Crips δεν έχει κάποια κρυμμένη πολιτική σημασία και δεν αποτελεί ακρωνύμιο αλλά ότι αποτελεί απλώς ένα τυχαίο όνομα, το οποίο όμως αναφέρεται στη δημιουργία μια «συμμαχίας αγώνα ενάντια στις συμμορίες του δρόμου». Όπως σημειώνει σε μια συνέντευξή του, οι Crips μεταμορφώθηκαν δυστυχώς «στο τέρας το οποίο μάχονταν». Συνεπώς, ακόμα κι αν η απόδοση της σημασίας του ονόματος από τους συγγραφείς δεν είναι ορθή στο «γράμμα» της, είναι ορθή στο «πνεύμα» της.

και να διαλύεται. «Η αλληλεγγύη έχασε στην αιματηρή μάχη με την επιβίωση». Είναι σημαντικό να τονιστεί η σχέση αιτίας και αποτελέσματος μεταξύ των κυβερνητικών πολιτικών μαζικής αποεπένδυσης και ιδιωτικοποίησης που επιβλήθηκαν στις φτωχές συνοικίες των αστικών κέντρων της Αμερικής και της ανάπτυξης όλο και πιο εξαθλιωμένων και ανταγωνιστικών κοινωνικών σχέσεων στα γκέτο. Η απελπισία που δημιουργήθηκε από τις περικοπές στην υγεία, την εργασία, τη στέγαση, την εκπαίδευση και την κοινωνική ασφάλιση δημιούργησε ένα ολοένα και περισσότερο απομονωμένο άτομο, που είναι αναγκασμένο να ανταγωνίζεται για να επιβιώσει στον πόλεμο όλων εναντίον όλων για ένα μερίδιο στους συρρικνωμένους πόρους. Η άνοδος της οικονομίας των ναρκωτικών (που ήταν για πολλούς η μόνη διαθέσιμη πηγή απασχόλησης) και ο παρεπόμενος πόλεμος μεταξύ των συμμοριών δεν είναι παρά ένα σύμπτωμα των συνεπειών αυτής της καταστροφής. Η Αμερική των φτωχών συνοικιών των αστικών κέντρων χρεοκοπεί πλέον όλο και περισσότερο και εγκαταλείπεται σε τριτοκοσμικές συνθήκες από την ομοσπονδιακή αποεπένδυση, καθώς τα κονδύλια έχουν διοχετευθεί για την εξυπηρέτηση και την προστασία των νεότερων μητροπολιτικών προαστίων όπου ζει και εργάζεται πλέον η πλειοψηφία των (κυρίως λευκών) Αμερικανών ψηφοφόρων – τόσο των Δημοκρατικών όσο και των Ρεπουμπλικάνων.²⁹ Οι ατελείωτες

29. «Πα να πάρουμε ως παράδειγμα το Λος Άντζελες, σχεδόν ολόκληρη η λευκή εργατική τάξη της παλαιότερης βιομηχανικής ζώνης στα νοτιοανατολικά –περίπου 250.000 άτομα– μετακόμισε στα πλούσια σε θέσεις εργασίας προάστια κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970 και στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Αντικαταστάθηκαν από 328.000 Μεξικανούς μετανάστες, οι οποίοι εργάζονται κυρίως σε μη-συνδικαλισμένες επιχειρήσεις μεταποίησης και υπηρεσιών. Πράγματι, στο Λος Άντζελες το

ζοφερές αναφορές που περιγράφουν λεπτομερώς αυτή την καταστροφή παρείχαν επίσης ένα καλό διαφημιστικό χαρτί. Έτσι το «Straight Outta Compton» (και μέσα στα λεφτά)³⁰ των NWA μπορούσε να λειτουργήσει ως διαφημιστικό υλικό προώθησης της αποσύνθεσης (ο τρόμος ως οιονεί ουτοπία – ένα επαναλαμβανόμενο θέμα για το Λος Άντζελες), που «λέει τα πράγματα με το όνομά τους», μια μηχανή που βγάζει χρήμα, σχεδιασμένη να τρομάζει. Καθώς ποτέ δεν προσφέρθηκε μια πιο βαθιά εξήγηση αυτής της καταστροφής –δηλαδή μια εξήγηση της αιτίας και της προέλευσής της– όλες οι μνήμες των ματαιωμένων επαναστατικών τάσεων των δεκαετιών του '60 και του '70 σβήστηκαν, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της πιο συγκροτημένης απόρριψης των Πανθήρων από τον Τζέιμς Καρ. Το COINTELPRO-BPP ήταν επιτυχημένο με έναν ιδιοφυώς ζοφερό τρόπο, οπότε δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι και πάλι χρησιμοποιείται η ίδια τακτική με χαφιέδες του FBI να υποκινούν τη σύγκρουση φτιάχνοντας ψεύτικα γκράφιτι υποδαύλι-

αντίστοιχο της “λατινοποίησης” της χειρωνακτικής εργασίας ήταν η ουσιαστική εξαφάνιση των παραδοσιακών [λευκών] εργατικών στρωμάτων από το κέντρο της πόλης». (Mike Davis στο «Ποιος σκότωσε το Λος Άντζελες;», ό.π.) (σ.τ.μ.) Αυτή η τάση έχει αντιστραφεί τα τελευταία χρόνια με τις διαδικασίες «κυριοποίησης» των κέντρων των πόλεων και την επιστροφή πιο ευκατάστατων στρωμάτων στις πρώην φτωχές συνοικίες στα κέντρα των πόλεων. Βλ. π.χ. το άρθρο του Brentin Mock, «Where Gentrification Is an Emergency, and Where It's Not», στην ιστοσελίδα του οργανισμού Bloomberg (διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2019-04-05/where-it-hits-gentrification-hits-hard-study>).

30. (σ.τ.μ.) Οι συγγραφείς κάνουν εδώ ένα λογοπαίγνιο που δεν είναι προφανές στα ελληνικά: Κατευθείαν έξω από το Compton και μέσα στα λεφτά. Το Compton είναι ένας φτωχός δήμος στο νότιο L.A.

σης του μίσους ανάμεσα στις εθνότητες και τις αντίπαλες συμμορίες.

Ποιος σκότωσε τον Τζέιμς Καρ και γιατί; Οι δύο πληρωμένοι δολοφόνοι που πυροβόλησαν δικάστηκαν και καταδικάστηκαν, αλλά ποτέ δεν αποδείχθηκε ποιος τους προσέλαβε. Και οι δύο είχαν προηγουμένως σχέση με το Κόμμα των Μαύρων Πανθήρων, αλλά δεν είναι γνωστό αν ήταν γνήσια μέλη ή πληροφοριοδότες της αστυνομίας (ή και τα δύο). Ολόκληρος ο χώρος της αμερικανικής αριστεράς της δεκαετίας του '60 και του '70 ήταν σε τέτοιο βαθμό γεμάτος από πληροφοριοδότες και προβοκάτορες που «είναι αδύνατο να διακρίνουμε με βεβαιότητα τι είναι πληροφόρηση, τι παραπληροφόρηση, τι γεγονός, τι μυθοπλασία, τι εκπλήρωση επιθυμίας και τι ψέμα».³¹ Ο Καρ μπορεί να δολοφονήθηκε από το κράτος, από τους Πάνθηρες ή από κάποια άλλη οργάνωση. Ο πρώην Υπουργός Πληροφοριών των Πανθήρων Ντέιβιντ Χίλιαντ, στο πρόσφατο βιβλίο του *This Side of Glory*³² αφήνει να εν-

31. Απόσπασμα από το βιβλίο του Jo Durden-Smith, *Who killed George Jackson*, 1976. Στο ίδιο βιβλίο αναπαράγονται οι φήμες ότι ο Τζέιμς Καρ μπορεί να είχε πιεστεί μέσω απειλών να γίνει πληροφοριοδότης της αστυνομίας. Έχετε κατά νου ότι αυτή η φήμη μπορεί να είχε κυκλοφορήσει ως μέρος μιας επιχείρησης του προγράμματος COINTELPRO εναντίον του. Όπως δείχνει το παραπάνω απόσπασμα, υπάρχει έδαφος για ατελείωτες εικασίες αλλά καμία απολύτως χειροπιαστή απόδειξη για αυτό. Η εν λόγω κατηγορία βασίζεται στους ισχυρισμούς του Louis Tackwood, ενός δεδηλωμένου πληροφοριοδότη και χαφιέ της αστυνομίας που κάποτε ήταν και πληρωμένο τσιράκι του FBI.

32. David Hilliard, *This Side of Glory*, 1993. Το εν λόγω βιβλίο είναι ο πιο συναρπαστικός μέχρι σήμερα απολογισμός για τους Πάνθηρες, την εποχή τους και ό,τι συνέβη μετά. Αν και δεν αποτελεί έργο κριτικής, ο Hilliard είναι τόσο

νοηθεί ότι ο ίδιος ο «ανώτατος διοικητής» Νιούτον ήταν υπεύθυνος για τη δολοφονία του Καρ, έχοντας περιβάλει τον εαυτό του με την «Ομάδα» – μια βίαιη συμμορία εσωτερικής ασφάλειας μέσα στο κόμμα, η οποία είχε ως στόχο την εκτέλεση οποιουδήποτε ασκούσε κριτική στον Χιούι. Η Ομάδα ήταν ιδιαίτερα τσιτωμένη με τους κατάδικους γύρω από την πρόσφατα σχηματισμένη οργάνωση *Black Guerrilla Family* του Τζορτζ Τζάκσον, που ήθελαν να αποτελέσουν τη στρατιωτική πτέρυγα των Πανθήρων. Απ' ό,τι φαίνεται η *Black Guerrilla Family* στις πιο ακραίες στιγμές της ήθελε να εξοντώσει ολόκληρη την Κεντρική Επιτροπή – και αυτό πρέπει να φούντωσε την παράνοια του Νιούτον σε ακραίο βαθμό. Ήταν αυτός ο λόγος για τη δολοφονία του Καρ; Είναι λογικό να σκεφτεί κανείς ότι θα παρέμενε πιο αφοσιωμένος στους συντρόφους του από τη φυλακή. Το 1989, το μέλος της οργάνωσης *Black Guerrilla Family* Tyrone Robins συνελήφθη για τη δολοφονία του Νιούτον. Πρόκειται για μια φραξιονιστική σύγκρουση που εξακολουθεί να διαδραματίζεται σχεδόν 20 χρόνια μετά, ως εκδίκηση για τη δολοφονία του Τζέιμς Καρ και άλλων αντίστοιχων περιπτώσεων; Είναι προφανές ότι ο Καρ ήταν εξίσου ευάλωτος στο να παγιδευτεί στον ιστό της ίντριγκας και της παράνοιας που έπλεξε το COINTELPRO-BPP, επιτείνοντας τους αγώνες εξουσίας για την ηγεσία που χαρακτηρίζουν τις ιεραρχικές ομάδες. Στην απίθανη περίπτωση που

φοβερά ειλικρινής που περιέχει όλα τα στοιχεία ενός έργου κριτικής. Ο Hilliard σε αντίθεση με άλλους Πάνθηρες, δεν έχει κάποιο συμφέρον από το βιβλίο. Ίσως αυτό έχει να κάνει με το γεγονός ότι ήταν απλώς ένας επισφαλής συνδικαλισμένος λιμενεργάτης στο λιμάνι του Όκλαντ και δεν έχει στην ιδιοκτησία του κάποια γωνίτσα να υπερασπιστεί εντός του συστήματος. Αλλά ίσως αυτό να αλλάξει τώρα, με την επιτυχία του βιβλίου του και την είσοδό του στο κύκλωμα διαλέξεων στα πανεπιστήμια.

η πλήρης αλήθεια ειπωθεί κάποια στιγμή είναι αμφίβολο ότι ο Καρ ή οποιοσδήποτε άλλος θα βγει άμεμπτος. Η διαφορά είναι ότι χρησιμοποίησε την άμεση εμπειρία του για να ασκήσει μια διανυγή και χρήσιμη κριτική στην ιδεολογία και την πρακτική των Πανθήρων.

Μια άλλη πιθανότητα είναι ότι ο Καρ ήταν στόχος της PRISAC. Όπως λέει ένας πρόσφατα αποφυλακισμένος κρατούμενος: «...από το 1971 έως το 1973, η αμερικανική κυβέρνηση οργάνωσε ένα πρόγραμμα που ονομαζόταν Prison Activist Program, εν συντομία PRISAC. Αυτό το πρόγραμμα είχε ως στόχο να παρακολουθεί τους πολιτικούς κρατούμενους όσο βρίσκονταν στη φυλακή και να εξακριβώνει ποιοι ήταν οι φίλοι τους, οι σχέσεις τους και οι επισκέπτες τους, έτσι ώστε όταν θα έβγαιναν από τη φυλακή, όταν θα έβγαιναν οι άλλοι κρατούμενοι τους οποίους οι πρώτοι εκπαίδευαν, να μπορούν να εξουδετερωθούν. Πολλά από τα αδέρφια που βγήκαν από τη φυλακή στις αρχές της δεκαετίας του '70 και του '80 δολοφονήθηκαν μυστηριωδώς – πιστεύουμε ότι δολοφονήθηκαν από πράκτορες του κράτους. Και μέχρι σήμερα, πολλοί από τους δολοφόνους τους δεν έχουν οδηγηθεί στη δικαιοσύνη».³³

Ποιοι ήταν όμως οι αμεσότεροι λόγοι για τη δολοφονία του Τζίμι; Ξανά, κι άλλες εικασίες. Το κράτος χρησιμοποιούσε τους πληροφοριοδότες και τους ασφαλίτες του μέσα στην αριστερά για να υποδαυλίσει την παράνοια και τη σύγκρουση μεταξύ των διαφόρων ομάδων. Μια από τις τεχνικές του, το «bad jacketing», συνίστατο στη διάδοση ψευδών φημών για συγκεκριμένα άτομα, καλλιεργώντας την ιδέα ότι είχαν γίνει καθάρματα, καταδότες των συντρό-

φων τους. Ο Καρ θα μπορούσε εύκολα να έχει οδηγηθεί στον θάνατο, έχοντας πέσει θύμα αυτής της μεθόδου.³⁴ Αλλά το bad

34. Μια άλλη θεωρία είναι ότι ο θάνατος του Καρ σχετίζεται με τη δίκη της Άντζελα Ντέιβις που ξεκίνησε λίγο μετά τη δολοφονία του. Η Ντέιβις ήταν μια από τις πιο διάσημες μαύρες αγωνίστριες της εποχής της και αντιμετώπιζε κατηγορίες για φόνο και απαγωγή. Λέγεται ότι οι δικηγόροι της θεωρούσαν τα στοιχεία της δικογραφίας πολύ αδύναμα και ότι είχαν διατυπώσει την υπόθεση πως μπορεί να υπήρχε κάποιος αιφνιδιαστικός μάρτυρας σταρ που η εισαγγελία θα χρησιμοποιούσε στη δική εναντίον της. Κατά τα φαινόμενα, κάποιοι πίστευαν ότι ο Τζέιμς Καρ θα ήταν αυτός ο αιφνιδιαστικός μάρτυρας. Η αποφυλάκιση του Καρ μετά την επιστροφή του στη φυλακή για την παραβίαση των όρων της αναστολής του ερμηνεύτηκε από ορισμένους ως απόδειξη ότι είχε κάνει συμφωνία για να ξαναβγεί από τη φυλακή. Οι εικασίες δεν έχουν τελειωμό. (Η έτσι λέγεται η ιστορία στο βιβλίο *Who Killed George Jackson?* του Jo Durden-Smith.) Είναι, ωστόσο, εξίσου πιθανό ότι αυτές οι εικασίες θα μπορούσαν να έχουν διαρρεύσει από τους Πάνθηρες για να υπονομεύσουν όσα αποκάλυψε ο Καρ για αυτούς – όχι στους μπάτσους, αλλά στην εξεγερμένη νεολαία. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι κατηγορίες ότι ορισμένοι Πάνθηρες επιδίδονταν σε μαφιόζικες πρακτικές – ότι, για παράδειγμα, πολλά από τα χρήματα που συγκέντρωναν για την καταπολέμηση της δρεπανοκυτταρικής αναιμίας πήγαιναν στο κονδύλι της Κεντρικής Επιτροπής για την αγορά κοκαΐνης, ενώ υποτίθεται οι Πάνθηρες έκαναν καμπάνια για την εξάλειψη των σκληρών ναρκωτικών από τους δρόμους. Σίγουρα υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός Αμερικανών που πιστεύει ότι αυτές οι αποκαλύψεις για τους Πάνθηρες αποτέλεσαν το κίνητρο για τη δολοφονία του. Αλλά υπάρχει μια κάποια δικαιολογημένα φοβισμένη σιωπή για το ζήτημα σε μια χώρα όπου οι δολοφονικές τάσεις των μυστικών υπηρεσιών έχουν τόσο μακρά, αμείλικτη και θανατηφόρα μνήμη. Ακόμα και μετά από μια επανάσταση στις ΗΠΑ, είναι αμφίβολο ότι οι αμέτρητες δολοφονίες των μυστικών υπηρεσιών θα ξεσκεπαστούν πλήρως, απλώς και μόνο επειδή οι περισσότεροι από αυτούς που τράβηξαν την σκανδάλη δεν ήξεραν ποιος κινούσε τα νήματα και όλες οι πληρο-

33. Συνέντευξη με τον Dhoruba bin Wahad στο τέταρτο τεύχος του περιοδικού *Clash*, Νοέμβριος 1991, Ολλανδία.

jacketing, εκείνη την εποχή, ήταν μια πραγματική επιδημία. Παρόλο που οι δυνάμεις του νόμου και της τάξης ήταν, σύμφωνα με μια εκτίμηση, υπεύθυνες για 28 νεκρούς, πολλοί θάνατοι μεταξύ των Πανθήρων προέκυψαν από «φίλια πυρά», λόγω των εσωτερικών συγκρούσεων (κάποιες από τις οποίες αναμφίβολα υποκινήθηκαν από τους μπάτσους), με τους εμπλεκόμενους να κατηγορούν πολύ εύκολα ο ένας τον άλλον ότι ήταν χαφιέδες/πράκτορες του FBI κ.λπ.

Πράγματι, ακόμα και τώρα, πάνω από δύο δεκαετίες μετά, υπάρχουν ακόμα Πάνθηρες, όπως ο Πάνθηρας του Λος Άντζελες Τζερόνιμο Πρατ και άλλοι στη φυλακή, που αποτελούν θύματα παγίδευσης από τις μυστικές υπηρεσίες. Όλα δείχνουν ότι παγιδεύτηκαν από το πρόγραμμα COINTELPRO, αλλά ακόμα και σήμερα τα δικαστήρια στην Αμερική, φοβούμενα το FBI, εξακολουθούν να μην τους απελευθερώνουν, παρόλο που πολλά στοιχεία δείχνουν ότι δεν είχαν καμία σχέση με το έγκλημα για το οποίο κατηγορήθηκαν.

φορίες που καταδεικνύουν τους πραγματικούς ενόχους θα έχουν προ πολλού καταστραφεί ή διαγραφεί από τους υπολογιστές.

(σ.τ.μ.) Κακώς οι συγγραφείς εδώ αναπαράγουν τη συκοφαντία εναντίον του Καρ που περιέχεται στο βιβλίο *Who Killed George Jackson?* Ο Καρ μπήκε στην κομητειακή φυλακή λόγω της συμμετοχής του σε σύρραξη με τους μπάτσους κατά τη διάρκεια μιας συνεδρίασης της δίκης του Τζορτζ Τζάκσον και όχι επειδή παραβίασε γενικά τους όρους της αναστολής του. Είναι αλήθεια ότι ένας από τους συγγραφείς του κειμένου έχει έφεση στην έρευνα πραγματικών ή φανταστικών συνωμοσιών και την πολιτική της αποκάλυψης και της καταγγελίας. Γενικότερα, η ενασχόληση του κειμένου με τις εικασίες περί της αιτίας και των ηθικών αυτουργών της δολοφονίας του Τζέιμς Καρ είναι από τα πιο αδύναμα και πολιτικά αδιάφορα, αν όχι προβληματικά, σημεία του.

Η εξέγερση της δεκαετίας του '60 στην Αμερική έσβησε, αφενός, μέσα σε έναν καταιγισμό από αστυνομικά και στρατιωτικά πυρά (στην Άττικα, στα πολιτειακά πανεπιστήμια Kent και Jackson, στις δολοφονίες των Πανθήρων καθώς και –σε δεύτερο επίπεδο– στα 5,5 εκατομμύρια συλληφθέντων το 1969) και, αφετέρου, μέσα σε έναν ορυμαγδό επαναφομοίωσης.³⁵ Κατά γελοίο τρόπο, το 1971, το *Up Against the Wall Motherfucker* μετατράπηκε σε διαφήμιση των χαλιών *Up Against the Wall* στο μετρό της Νέας Υόρκης. Αν και στην Ευρώπη το κίνημα ήταν πιο προχωρημένο όσον αφορά τις άγριες απεργίες και, γενικά, μια πιο συνεκτική θεωρητική αντίληψη, στην Αμερική η επανάσταση της καθημερινής ζωής ήταν πιο εκτεταμένη. Στη συνέχεια, ήταν στις ΗΠΑ όπου η αντεπανάσταση της καθημερινής ζωής εφαρμόστηκε ταχύτερα. Δεν ήταν μόνο οι φρικαλέες προβοκάτσιες του FBI, αλλά και η κρατική συνέργεια στο εμπόριο σκληρών ναρκωτικών (το Haight Ashbury ήταν η πρώτη γειτονιά αρνητών του κατεστημένου/περιθωριακών στον κόσμο όπου η τάξη επανήλθε με μαρτυρικό τρόπο μέσω της ηρωίνης). Η κίνηση προς την ελεύθερη σεξουαλικότητα και τον έρωτα εκτράπηκε από όλες τις πλευρές. Τα αιτήματα των κινημάτων των Μαύρων, των Γυναικών και των Ομοφυλόφιλων –τα οποία στις πιο ριζοσπαστικές τους μορφές είχαν αρχίσει να θέτουν υπό αμφισβήτηση το σύνολο των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων, αμφισβητώντας τους επιβεβλημένους διαχωρισμούς της φυλής, του φύλου και της σεξουαλικότητας– μετατράπηκαν

35. Εν συντομία, ο όρος αυτός εν μέρει σημαίνει την επανενσωμάτωση μιας ανατρεπτικής τάσης μέσα στο υφιστάμενο σύστημα ώστε να εξουδετερωθούν τα αποτελέσματά της.

σε μονοθεματικές μεταρρυθμίσεις για φιλελεύθερους πολιτικούς και γραφειοκράτες που θα έδιναν φιλοφρονήσεις και θα έχτιζαν καριέρες μέσα από αυτές. Και το κερασάκι στην τούρτα, ήταν ο ατομικισμός της ελεύθερης αγοράς της δεκαετίας του '80 που αντέστρεψε τις επαναστατικές τάσεις της προηγούμενης περιόδου. Τα τελευταία 20 χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες έχει παρατηρηθεί μια όλο και πιο ζοφερή κατάσταση στο σκοτάδι που κυριαρχείται, μεταξύ άλλων δεινών, από μια «κοινωνική αμνησία» που προκαλείται από τα μέσα ενημέρωσης και η οποία έχει επιβληθεί με πολύ πιο ισχυρό τρόπο από οπουδήποτε αλλού στον κόσμο. Οι μνήμες των προηγούμενων ηττών και νικών έχουν σχεδόν ξεχαστεί σε μια παράλυση της ιστορίας και της μνήμης, όπου η πραγματική ανθρώπινη ανάπτυξη έχει καταπνιγεί από την παθητική κατανάλωση μόδας και βίντεο – με την κουλτούρα να λειτουργεί ως ένα όλο και πιο ισχυρό κοινωνικό ηρεμιστικό.

Τώρα που η ίδια η «κοινωνική αμνησία» (ένας κάπως ψυχαναλυτικός όρος που εισήγαγε ο Αμερικανός κριτικός Ράσελ Τζάκομπι τη δεκαετία του '70) καταρρέει, συντελείται μια επιστροφή του απωθημένου, αλλά με τα τέλη των 60s να εμφανίζονται σε εικόνες και λέξεις ως παγωμένος χρόνος, ξεκινώντας σχεδόν από εκεί που σταμάτησαν, με αξιοθρήνητα λίγες νέες αναλύσεις ή απλές, ειλικρινείς ιδέες. Οι προσωπικότητες εκείνης της εποχής ανταγωνίζονται μεταξύ τους για την πρωτοκαθεδρία, τη θέση και την προσοχή των μέσων ενημέρωσης, χωρίς να επιχειρούν να ξεδιαλύνουν τι συνέβη και, πιο ουσιαστικά, να ξεκαθαρίσουν τι είναι διαφορετικό στη σύγχρονη εποχή. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον των τελευταίων χρόνων για το κίνημα της Μαύρης Δύναμης της δεκαετίας του '60 έχει αξιοποιηθεί, όπως ήταν αναμενόμενο, από τα μέσα ενημέρωσης και

τους πολιτικούς μέσω μιας επαναανακάλυψης του ευρύτερου κοινωνικού κινήματος. Θα ήθελαν να ξεχάσουμε ότι η ιστορία δεν καταναλώνεται απλώς, αλλά φτιάχνεται ενεργά – και ότι η ιστορία μας δεν έχει τελειώσει ακόμη. Η ιστορική συνείδηση, η αναπτυσσόμενη ριζοσπαστική συνείδηση και η πρακτική της είναι από τη φύση τους κοινωνικά δημιουργήματα, φτιαγμένα και κατεχόμενα από κοινού. Ο χώρος που χρειάζονται για να αναπτυχθούν είναι ακριβώς το κοινό έδαφος που χάθηκε στην ήττα και που πρέπει να ανακτηθεί για να προχωρήσουμε και πάλι.

Και η σημασία του *Bad* σήμερα, σχεδόν 20 χρόνια μετά; Κανένα από τα ριζοσπαστικά κινήματα της δεκαετίας του '60 δεν μπόρεσε να εκπληρώσει την υπόσχεσή του. Η μαχητικότητα των μαύρων ενσωματώθηκε και αντιστράφηκε. Το αμερικανικό κράτος ενθάρρυνε την ανάπτυξη μιας μαύρης επαγγελματικής μεσαίας τάξης διαμεσολαβητών και αντιπροσώπων (ορισμένα αμερικανικά προάστια της μεσαίας τάξης είναι σήμερα κατά πλειοψηφία μαύρα), ενώ ταυτόχρονα χρησιμοποίησε μέτρα λιτότητας για να ρίξει το βιοτικό επίπεδο στα γκέτο πιο χαμηλά και από το βιοτικό επίπεδο ορισμένων «τριτοκοσμικών» χωρών. Σίγουρα δεν εκδίδουμε αυτό το βιβλίο για να χρησιμεύσει ως οποιοδήποτε είδος «προτύπου» για τους νεαρούς μαύρους του γκέτο σήμερα. Έτσι βλέπουν γενικά τους εαυτούς τους οι μαύροι πολιτικοί, οι κοινωνικοί λειτουργοί της μεσαίας τάξης και οι καλλιτέχνες της ραπ και του γκράφιτι που κατάφεραν να ξεφύγουν από το γκέτο, ως παραδείγματα προς τα οποία θα πρέπει να προσβλέπουν οι νεαροί μαύροι. Ορισμένοι ράπερ, ενώ επιδεικνύουν μερικές από τις μεγαλύτερες χρυσές αλυσίδες στη γειτονιά (σύμβολα κύρους του γκέτο φτιαγμένα από χρυσό που εξορύσσεται από τους μαύρους της Νότιας

Αφρικής) υποστηρίζουν έναν ειδικά Μαύρο Καπιταλισμό – προφανώς όμως θα υπερασπιστούν ζηλόφθονα την προνομιακή τους θέση μέσα σε αυτόν, επειδή (αντίθετα με τις ψευδαισθήσεις που πουλάνε στους νέους) δεν υπάρχει πολύς χώρος στην κορυφή ούτε πάρα πολλές διαδρομές έξω από το γκέτο. Χρειάζονται ένα μόνιμο αιχμάλωτο κοινό του γκέτο ως βάση για τα προνόμια και τον μαύρο καπιταλιστικό πλούτο τους – αυτοί που εμπορεύονται την εξέγερση χρειάζονται τον υπάκουο εκμεταλλεζόμενο καταναλωτή για να την αγοράσει.³⁶

Ο ρόλος των μαύρων στο αμερικανικό πολιτιστικό θέαμα είναι ο ρόλος των ατομικών επιτευγμάτων: ο αθλητισμός, η μουσική και σε κάποιο βαθμό ο κινηματογράφος και η λογοτεχνία αποτελούν τις παραδοσιακές «σκάλες προς την επιτυχία» για τους μαύρους. Αυτό το ατομικό επίτευγμα θεωρείται συχνά πηγή συλλογικής υπερηφάνειας· πρότυπο προς μίμηση και ταύτιση (ενθαρρύνοντας την πρόοδο μέσω της αφοσίωσης στο άτομο και όχι στη συλλογικότητα) και ενσωμάτωση στις κυρίαρχες αξίες της κοινωνίας – τόσο με καθαρά οικονομικούς όρους, ως καταναλωτές, όσο και με την κατεύθυνση της ενέργειας προς την ανοδική κοινωνική κινητικότητα είτε στον μαύρο είτε στον κυρίαρχο λευκό κόσμο. Παρ' όλα αυτά, επειδή μόνο ένας περιορισμένος αριθμός ανθρώπων μπορεί να κινηθεί προς τα πάνω, ανεξάρτητα από την ατομική προσπάθεια, το θέαμα καλύπτει ένα ψέμα που αποκαλύπτεται στο επίπεδο της συλλογικής καθημερινής εμπειρίας.

Η ραπ αναδύθηκε από τα γκέτο των ΗΠΑ, όπως ακριβώς και η ρέγκε από την

Τζαμάικα. Η έμφαση στα λόγια έναντι της μουσικής είναι μέρος μιας αναγωγής της μουσικής στα βασικά της συστατικά (η πανκ νοοτροπία είναι παρόμοια). Με ένα πικάπ και ένα μικρόφωνο ο καθένας μπορούσε να γίνει ράπερ, και οι τεχνικές όπως το scratching και το sampling αποδομούσαν την ποπ μουσική, απομόνωναν τα συστατικά της μέρη και τα έκαναν εναλλάξιμα, σαν ένα είδος ατομικότητας της μαζικής αγοράς. Αυτό ήταν λογικό, δεδομένου ότι τα στούντιο ηχογράφησης της ποπ είχαν προ πολλού μετατραπεί σε γραμμές παραγωγής με μάντα μεταφοράς. Αυτή η εξέλιξη αποτέλεσε την αναγνώριση του γεγονότος ότι η κοινωνική λειτουργία ενός ποπ δίσκου ήταν ισοδύναμη με οποιουδήποτε άλλου. Αναγνώρισε επίσης ότι η λατρεία της ατομικής πρωτοτυπίας (δηλαδή οι βιρτουόζοι κιθαρίστες, οι εξειδικευμένες μουσικές δεξιότητες κ.λπ.) θα μπορούσε σε μεγάλο βαθμό να αναπληρωθεί από την τεχνολογία. Ωστόσο, αυτό που υπονοείτο από τη μορφή, ακυρωνόταν από το περιεχόμενο και από την ταχεία εμπορευματοποίησή της. Κάποια από τα πρώτα, πιο ανατρεπτικά κομμάτια της ραπ σκηνής, όταν το μικρόφωνο μοιραζόταν και ήταν ελεύθερα διαθέσιμο σε όποιον είχε κάτι να πει, θα ήταν ίσως «πολύ αληθινά» και μη εμπορεύσιμα. (Ίσως υπάρχει ένας ζωντανός δεσμός με την παράδοση των τραγουδιών «ερώτησης-απάντησης» που έφεραν μαζί τους οι σκλάβοι από την Αφρική και, μέσω των τραγουδιών της κοινής δουλειάς στα χωράφια, μεταδόθηκε μέσω των μπλουζ, της τζαζ, του γκόσπελ και της σόουλ;) Αυτό το άνοιγμα και η «δημοκρατία» γρήγορα βυθίστηκε/καταπνίγηκε από την ατομικοποιητική επίδραση της όλης διαδικασίας ανάδειξης των σταρ, όταν οι δισκογραφικές εταιρείες εμφανίστηκαν κραδαινώντας βιβλιάρια επιταγών και συμβόλαια – διαβατή-

36. Για να γίνουμε πιο σαφείς: αν και ο πλούτος του μαύρου καπιταλισμού χρησιμοποιεί τη μαύρη κοινότητα για την πρωταρχική του συσσώρευση, είναι γεγονός ότι οι κύριοι καταναλωτές των μαύρων ράπερ και καλλιτεχνών είναι τώρα λευκοί της μεσαίας τάξης.

ρια για την έξοδο από το γκέτο. Παρά την ενασχόλησή τους με τα λόγια, οι δίσκοι ραπ ήταν τις περισσότερες φορές όχημα είτε για μάτσο καυχησιολογία είτε για απλοϊκή μαύρη εθνικιστική φλυαρία και συνθηματολογία, επαναλαμβάνοντας τα λάθη και τα όρια των κινημάτων πολιτικών δικαιωμάτων/μαύρης δύναμης της δεκαετίας του '60. Εν πάση περιπτώσει, με τον καιρό θα γίνει ξεκάθαρο ότι, πίσω από την εικόνα που προσποιείται την εξέγερση (το κομμάτι «Burn Hollywood Burn» χρησιμοποιήθηκε με επιτυχία από τους εξεγερμένους του Λος Άντζελες τον Μάιο του '92), οι Public Enemy, οι NWA (Niggers With Assets [Νέγροι με Περιουσιακά Στοιχεία;]) κ.λπ. είναι εξίσου κομμάτι του πολιτιστικού αστικού/ποπ κατεστημένου και στην πραγματικότητα δεν είναι πιο ριζοσπαστικοί από τους Rolling Stones ή τον Μάικλ Τζάκσον. Ίσως η πρόσφατη επίθεση στον Σπάικ Λι, ενώ γύριζε τη βιογραφία του Malcolm X, από εκατοντάδες μαύρους νέους στο Χάρλεμ, οι οποίοι τον κατηγορήσαν ότι εμπορευματοποιεί τη μνήμη του και βγάζει κέρδος από αυτή, να είναι η αρχή μιας έμπρακτης κριτικής της εμπορικής μαύρης κουλτούρας και του ρόλου της στη συγκράτηση και την επαναφομοίωση της εξέγερσης.

Γίνεται αρκετός λόγος σήμερα για την ανάγκη επανάληψης της εμπειρίας των Μαύρων Πανθήρων. Υπάρχουν αναφορές στους φονταμενταλιστές Πάνθηρες του Μιλγουόκι που κατεβαίνουν και πάλι στους δρόμους προσελκύοντας εκατοντάδες – χωρίς να έχουν διδαχθεί από τα λάθη του παρελθόντος, αλλά στρέφοντας τώρα τη στρατιωτική τους δράση ενάντια στους εμπόρους ναρκωτικών αντί για την αστυνομία. Αλλά θα το δούμε... δεν έχει περάσει ο καιρός

για τέτοιες αστειότητες; Στη Βρετανία, η νέα οργάνωση Panther UK δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα τροτσικιστικό μέτωπο, που επικροτεί άκριτα το παρελθόν του κινήματος των Πανθήρων χωρίς να αναφέρεται στη συχνά άθλια κατάληξή του. Αν μη τι άλλο, η επιστροφή του ΚΜΠ θα έρθει με χολιγουντιανή γκλαμουριά, με ταινίες ίσως για τον Χιούι Νιούτον και τον Έλντριτζ Κλίβερ κ.ά., μετά από μια ταινία για τον Malcolm X πιο κοντά στη γραμμή «Buy Any Jeans Necessary» [Αγοράστε τα Αναγκαία Τζιν] παρά στη γραμμή «By Any Means Necessary» [Με κάθε αναγκαίο μέσο]. Επιπλέον, οι πρόσφατες εξεγέρσεις στην Αμερική ήταν, σε αντίθεση με την εξέγερση του Γουάτς, του Ντιτρόιτ και του Νιούαρκ τη δεκαετία του '60, ένας συνασπισμός του ουράνιου τόξου των φτωχών. Αξίζει να θυμηθούμε ότι οι Πάνθηρες θεωρούσαν τις αυθόρμητες εξεγέρσεις υποδεέστερες της άχρηστης έννοιας του ένοπλου κόμματος, ωστόσο αυτό είναι ακριβώς το είδος του αυθορμητισμού που, περισσότερο από ποτέ, χρειάζεται σήμερα παντού, στους χώρους εργασίας και στους δρόμους – και όποια οργάνωση κι αν προκύψει, θα διαμορφωθεί από τις ανάγκες και τις συνθήκες της εποχής.

Ελπίζουμε αυτή η έκδοση του *Bad* να φανεί χρήσιμη σε όλους εκείνους που προσπαθούν να ανακάμψουν από τα λάθη και τις ήττες μιας γενιάς πριν. Προσπαθήσαμε σε αυτόν τον επίλογο – που μερικές φορές απομακρύνεται πολύ από το κυρίως θέμα με έναν σκόπιμα ασύνδετο τρόπο που υποδηλώνει τον κατακερματισμένο χαρακτήρα της εποχής– να αποκαλύψουμε κάποιες κρυμμένες συνδέσεις μεταξύ του τότε και του τώρα, μέσα σε συνθήκες ακόμα μεγαλύτερης αναταραχής στο εσωτερικό των ΗΠΑ.

Ο Τζέιμς Καρ ήταν ένας έξυπνος άνθρωπος γι' αυτό, παρά τις αντιξοότητες, επέζησε για όσο καιρό επέζησε. Η κατάθεσή του (όπως και άλλες ανάλογες) προσφέρει έμπνευση και διαύγηση επειδή ήταν ένας από της «γης τους κολασμένους» που δεν εξεγέρθηκαν απλώς, αλλά που διακρίθηκαν για την ανάπτυξη ενός είδους ανατρεπτικής ευφυΐας που θα είναι εξαιρετικά αναγκαίο στις μελλοντικές μας μάχες καθώς θα καταστρέφουμε όλα τα γκέτο και τις φυλακές.

